

Κ Ε Ν Τ Ρ Ο
Ε Ρ Ε Υ Ν Ω Ν Κ Α Ι
Α Ν Α Π Τ Υ Ξ Η Σ
INTERCOLLEGE

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΜΕ ΘΕΜΑ
"ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ"

Οκτώβριος 2000

Μακεδονίτισσης 46, Τ.Θ. 24005
1700 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ.: 02-841600
Φαξ: 02-357964
e-mail: rdc-i@intercol.edu

Εγγεγραμμένο ως μη κερδοσκοπικό ίδρυμα

Πίνακας Περιεχομένων

	Σελίδα
A. Ανασκόπηση Προηγούμενων Μελετών	3
B. Η Οικογενειακή Βία στην Κύπρο	13
Γ. Σκοπός και Στόχοι της έρευνας	17
Δ. Μεθοδολογία	17
E. Περιγραφή των Αποτελεσμάτων της Έρευνας	20
Μέρος A: Αντιλήψεις των Κυπρίων για τη Βία στην Οικογένεια	20
Μέρος B: Προσωπικές Εμπειρίες	81
ΣΤ. Κοινωνιολογική Εξήγηση των Αποτελεσμάτων	91

Παράρτημα A: Βιβλιογραφία Παράρτημα B:

Λογιστική Παλινδρόμησης Παράρτημα Γ:

Ερωτηματολόγιο

A. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Η οικογενειακή βία σίγουρα δεν αποτελεί καινούριο φαινόμενο στην κοινωνία, αλλά η αναγνώριση της σαν κοινωνικό πρόβλημα που απαιτεί έρευνα είναι καινούρια. Η οικογενειακή βία έχει λάβει συστηματική προσοχή στον ακαδημαϊκό κόσμο μόνο μετά τα τέλη της δεκαετίας του 1970, έτσι οι ακαδημαϊκές έρευνες για το θέμα αυτό είναι σχετικά καινούριες. Δεν παύουν όμως από το να δείχνουν ότι το θέμα αυτό είναι μεγάλο και πολύπλοκο.

Αυτή η σχετικά σύντομη ανασκόπηση θα εξετάσει τις βασικές έρευνες γύρω από την οικογενειακή βία καθώς και μερικές νέες θεωρίες που επιχειρούν να εξηγήσουν τις αιτίες και τις επιδράσεις της. Παρόλο που η ανασκόπηση καλύπτει κυρίως Βορειο-Αμερικάνικες και Ευρωπαϊκές έρευνες, πρέπει να πούμε εξ'αρχής ότι το θέμα έχει απασχολήσει πρόσφατα ακαδημαϊκούς από διάφορες αναπτυσσόμενες χώρες (βλ. Ασίας και Αφρικής). Επειδή όμως οι έρευνες αυτές δεν έχουν ακόμη μεταφραστεί σε καμμία Ευρωπαϊκή γλώσσα, παραμένουν σε μεγάλο βαθμό άγνωστες στους Δυτικούς ακαδημαϊκούς.

Οι κλάδοι που έχουν επιδείξει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το θέμα της βίας στην οικογένεια είναι η ψυχολογία, η κοινωνιολογία, η νομική, η ιατρική, η κοινωνική εργασία, η δημόσια πολιτική, η εγκληματολογία και οι γυναικείες σπουδές. Παρόλο που η ανασκόπηση θα καλύψει έρευνες από όλους αυτούς τους κλάδους, η έμφαση θα είναι στις έρευνες της ψυχολογίας, κοινωνιολογίας, κοινωνικής εργασίας και γυναικείων σπουδών,

1, Ορισμός

Ο ορισμός της οικογενειακής βίας είναι το πρώτο πρόβλημα που πιθανό να έχει να αντιμετωπίσει κανείς όταν προσπαθεί να εξετάσει το θέμα αυτό. Στις έρευνες, όπως και στην καθομιλουμένη, υπάρχει πληθώρα όρων που χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν το ίδιο φαινόμενο. Αν και στα Ελληνικά έχει επικρατήσει ο όρος *"βία στην οικογένεια"* στα Αγγλικά συνεχίζουν να υπάρχουν οι όροι "βία στο σπίτι" (domestic violence), διαμάχη στο σπίτι (domestic dispute), κακοποιημένες σύζυγοι (battered wives), κακοποιημένες γυναίκες (battered women), και πολλοί άλλοι (Σμιθ, 1989). Σε αυτή την ανασκόπηση θα χρησιμοποιήσουμε τον όρο «οικογενειακή βία» παρά τις συχνές κριτικές ότι ο όρος αυτός κρύβει ποιος είναι ο θύτης και ποιο το θύμα (Μορρις, 1987). Με τον τρόπο που θα τον χρησιμοποιήσουμε, ο όρος περιλαμβάνει όλες τις μορφές σωματικής, σεξουαλικής και ψυχολογικής βίας που υπάρχουν μεταξύ δυο συντρόφων που αποτελούν ζευγάρι (είτε αυτοί είναι παντρεμένοι είτε συζούν) μεταξύ γονιών και παιδιών (λαμβάνοντας υπόψη και τη βία από γονείς σε παιδιά καθώς και τη βία από παιδιά σε υπερήλικες - κυρίως γονείς), όπως και τη

βία που υπάρχει μεταξύ αδελφών καθώς και μεταξύ εξ αγχιστείας συγγενών (πχ. βία από ή προς πεθερικά). Η Λ. Γουώκερ (1979) ορίζει σαν οικογενειακή βία **οποιαδήποτε προσπάθεια για επιβολή της θέλησης ενός ατόμου με δύναμη και εξουσία πάνω σε ένα άτομο αδύνατο, που σαν αποτέλεσμα έχει να πληγώσει την σωματική και ψυχολογική ακεραιότητα του αδύνατου ατόμου.**

Οι περισσότεροι ερευνητές προτιμούν επίσης τον όρο «βία» αντί «διαμάχη» ή «διαφωνία» (Σμιθ, 1989), γιατί, όπως θα περιγράψουμε πιο κάτω, η βία που υφίσταται ένα αδύνατο άτομο είναι συνήθως πολύ σοβαρής μορφής και διαρκεί χρόνια. Δηλαδή, σπάνια μιλούμε για βία που εξασκήθηκε μόνο μια φορά. Συνήθως, η βία στην οικογένεια κλιμακώνεται σε ένταση και συχνότητα -σε κάποιες ακραίες δε περιπτώσεις μπορεί να καταλήξει ακόμα και σε δολοφονία. Παρόλο που ο όρος «σπιτική βία» δεν έχει επικρατήσει στα Ελληνικά, εντούτοις πρέπει να θυμόμαστε ότι η βία στην οικογένεια ασκείται συνήθως μέσα στο σπίτι της οικογένειας, στον τόπο εκείνο όπου κανονικά τα μέλη της οικογένειας καταφεύγουν για να «νιώσουν ασφάλεια σε ένα κόσμο άκαρδο», όπως λέει και ο Λας (1977). Το παράδοξο, σύμφωνα με την Ε. Γουίλσον (1983), είναι ότι «αντί το σπίτι να είναι ο τόπος όπου τα άτομα καταφεύγουν για να ξεφύγουν από το φόβο και τη βία», για πολλά άτομα και ειδικά για πολλές γυναίκες, το σπίτι είναι ο χώρος οποία υφίστανται την πιο τρομακτική βία. Οι όροι διαφωνία ή διαμάχη δεν μεταδίδουν τη βιαιότητα αυτή.

Τέλος, πρέπει να αναφερθούμε και στον Κυπριακό νόμο (Ο Περί Προστασίας των Θυμάτων Βίας στην Οικογένεια Νόμος, 1994) που ορίζει σαν οικογενειακή βία «οποιαδήποτε παράνομη πράξη ή ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει άμεση, πραγματική σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βλάβη σε οποιοδήποτε μέλος της οικογένειας, και περιλαμβάνει και τη βία που σαν σκοπό έχει να εκπληρώσει μια σεξουαλική πράξη χωρίς τη συγκατάθεση του θύματος, όπως επίσης και τον περιορισμό της ελευθερίας του ατόμου αυτού.»

Όταν αναφερόμαστε λοιπόν σε οικογενειακή βία θα αναφερόμαστε και στις τρεις μορφές βίας: τη σωματική, τη σεξουαλική και την ψυχολογική βία.

2. Το Μέγεθος του Προβλήματος σε Άλλες Χώρες

Οι αριθμοί που αναφέρονται συνήθως για τη συχνότητα των περιστατικών βίας στην οικογένεια είναι συγκλονιστικοί. Η έκθεση του 1993 του Υπουργείου Δικαιοσύνης των ΗΠΑ αναφέρει ότι στη χώρα αυτή κάθε 15 δευτερόλεπτα μια γυναίκα ξυλοκοπείται. Η έκθεση του Ομοσπονδιακού Γραφείου Πληροφοριών (Federal Bureau of Investigation Uniform Crime Report) του 1991 αναφέρει ότι η βία στην οικογένεια είναι η κύρια αιτία τραυματισμού Αμερικανίδων γυναικών

ηλικίας 15-44—περισσότερο από ότι τα αυτοκινητιστικά δυστυχήματα, οι βιασμοί και οι ληστείες μαζί. Οι Νίσονφ και Μπίτμαν (1979) έδειξαν επίσης ότι η συχνότητα των τηλεφωνημάτων προς την αστυνομία που έχουν σχέση με οικογενειακή βία υπερβαίνει σημαντικά τον αριθμό τηλεφωνημάτων για όλα τα άλλα εγκλήματα μαζί. Υπολογίζεται επίσης ότι από το 1983 μέχρι το 1991, ο αριθμός των καταγγελιών για οικογενειακή βία που έλαβε το τμήμα Ποινικής Δικαιοσύνης της Νέας Υόρκης (Criminal Justice Services Division of New York) αυξήθηκε κατά 117% και ότι κάθε χρόνο το κόστος των ιατρικών υπηρεσιών που παρέχονται σε θύματα οικογενειακής βίας ανέρχεται σε 3-5 δισεκατομμύρια δολάρια μόνο για τις ΗΠΑ. Τέλος, πρέπει να πούμε ότι στις ΗΠΑ υπάρχουν περίπου 1500 καταφύγια για κακοποιημένες γυναίκες (Σναϊντερ, 1990).¹

Όπως φαίνεται από τις πιο πάνω στατιστικές, οι γυναίκες είναι το υπ'αριθμό ένα θύμα οικογενειακής βίας, με υπολογισμούς που κυμαίνονται μεταξύ 90-97 τοις εκατόν των θυμάτων (Γουώκερ, 1985, Σμιθ, 1989, Στραους και Γκέλες, 1990, Ντόμπας και Ντόμπας, 1984). Υπολογίζεται ότι κάθε χρόνο οι γυναίκες εμπλέκονται σε δέκα φορές περισσότερα περιστατικά βίας με θύτη το σύντροφο τους από ότι οι άντρες (Μπάχμαν, 1994). Είναι γι' αυτό το λόγο λοιπόν που η βιβλιογραφία—όπως και η ανασκόπηση μας— συχνά αναφέρεται σε γυναίκες θύματα ή χρησιμοποιά το θηλυκό γένος όταν μιλά για τα θύματα.

Επιπλέον, οι θύτες είναι συνήθως άντρες και γνωστοί του θύματος. Όπως δείχνουν οι Αμερικάνικες στατιστικές, οι γυναίκες είναι πολύ πιο πιθανόν να πληγωθούν από κάποιον που γνωρίζουν παρά από κάποιον άγνωστο. Από όλες τις βίαιες επιθέσεις εναντίον γυναικών, 28% διαπράχτηκε από το σύζυγο ή φίλο του θύματος, 35% από κάποιον γνωστό, και 5% από κάποιο άλλο συγγενικό πρόσωπο (Μπάχμαν, 1994). Η έκθεση του Υπουργείου Δικαιοσύνης συμφωνεί με τις στατιστικές αυτές και προσθέτει επιπλέον ότι το 1992, περίπου 28% από όλες τις γυναίκες που ήταν θύματα δολοφονιών, δολοφονήθηκαν από το σύντροφο τους (US Department of Justice, 1995). Αντίθετα, μόνο 3% των αντρών που ήταν θύματα δολοφονίας, σκοτώθηκαν από τη σύζυγο ή σύντροφο τους. Για το λόγο αυτό λοιπόν, η βιβλιογραφία, όπως και η ανασκόπηση μας, αναφέρεται στους θύτες χρησιμοποιώντας το αρσενικό γένος.

Για να παραθέσουμε ακόμη περισσότερα στοιχεία για το μέγεθος του προβλήματος, αναφέρουμε ακόμη μια από τις πρώτες ακαδημαϊκές έρευνες που έγιναν για τη βία στην οικογένεια, αυτή του Στράους και των συναδέλφων του (1980) που περιλάμβανε ένα δειγματικό πληθυσμό 2143 Αμερικάνικων οικογενειών. Παρόλο που η έρευνα ασχολήθηκε μόνο με το θέμα της σωματικής κακοποίησης, έδειξε ότι ένας/μία στους/στις είκοσι συζυγούς είχε σε κάποια φάση κτυπήσει ή είχε κτυπηθεί από τον/την σύζυγο του/της, ενώ ένα ποσοστό 27,8% των ζευγαριών είχε λάβει μέρος

¹ Το πρώτο καταφύγιο άνοιξε το 1974 στη Μινεσότα (NCADV Voice, 1994).

σε βίαιες πράξεις που κυμαίνονταν από χαστούκι σε ξυλοδαρμό. Εξήντα-τρία τοις εκατόν των γονιών ανέφεραν ότι χρησιμοποίησαν κάποιου είδους βίας εναντίον των παιδιών τους το χρόνο πριν από την έρευνα. Λαμβάνοντας υπόψη την πιθανότητα ότι κάποια άτομα φοβούνταν ή ντρέπονταν να αναφέρουν κάτι τέτοιο, ο Στράους υπολογίζει ότι ακόμη και οι αριθμοί αυτοί αντιπροσωπεύουν ένα ελάχιστο ποσοστό της πραγματικότητας.

Σε μία άλλη έρευνα 50 χιλιάδων οικογενειών στις ΗΠΑ, οι Μπάχμαν και Σάλτζμαν (1993) βρήκαν το 1992 ότι περίπου 28% των γυναικών που ήταν θύματα δολοφονίας (1414 γυναίκες) είχαν δολοφονηθεί από το σύζυγο, πρώην σύζυγο ή εραστή τους. Σε αντίθεση, μόνο 3% των αντρών που ήταν θύματα δολοφονίας (637) είχαν σκοτωθεί από τη σύζυγο, πρώην σύζυγο ή ερωμένη τους, και τις περισσότερες φορές ήταν λόγω αυτοάμυνας των γυναικών. Αναφέρουμε επίσης ότι η έκθεση του March of Dimes (1992) υπολογίζει ότι 63% των αγοριών ηλικίας 11-20 που υπηρετούσαν ποινή για ανθρωποκτονία, είχαν σκοτώσει το άτομο που κακοποιούσε τη μητέρα τους.

Τέλος, σε μια πιο παλιά έρευνα των ατόμων που υπέβαλαν αίτηση για διαζύγιο, η Λέβιντζερ (1966) βρήκε ότι το 23% των γυναικών μεσαίας τάξης και το 40% των γυναικών κατώτερης εισοδηματικής τάξης είπαν ότι η αίτηση γινόταν λόγω σωματικής κακοποίησης.

Πρέπει να πούμε εδώ ότι οι στατιστικές που δίνονται είναι κυρίως Αμερικάνικες μια και μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν εξίσου μεγάλες έρευνες στην Αγγλία ή στην Ηπειρωτική Ευρώπη.

3. Το Προφίλ των Θυτών και των Θυμάτων

Γενικά, οι ερευνητές φαίνεται να συμφωνούν ότι δεν υπάρχει ένα συγκεκριμένο προφίλ θυτών ή θυμάτων. Όλοι λένε ότι τόσο τα θύματα όσο και οι θύτες προέρχονται από όλα τα κοινωνικο-οικονομικά στρώματα, με μόρφωση που κυμαίνεται από ελάχιστη ή ανύπαρκτη μέχρι και ανώτατη, από πόλεις και χωριά, νεαροί και ενήλικες (Γουώκερ, 1979, 1985, Μπάχμαν και Σάλτζμαν, 1993, Γκέλλες, 1983, Σμιθ, 1989, Κέλλη, 1988). Μπορεί να παρουσιάζουν κάποια παθολογία αλλά μπορεί και όχι. Οι θύτες δεν είναι βίαιοι σε όλες τους τις σχέσεις και μάλιστα συχνά παρουσιάζονται σαν κανονικοί «τζέντλεμεν» στον έξω κόσμο (Γουώκερ, 1979). Αυτό όμως που φαίνεται να έχουν κοινό, τόσο τα θύματα όσο και οι θύτες, (βλ. αποδοχή που δείχνουν για τους αυστηρούς πατριαρχικούς ρόλους των δύο φύλων (και αποδοχή της κατωτερότητας της γυναίκας έναντι του άντρα) και η μεγάλη πιθανότητα ύπαρξης βίας στη γονεϊκή τους οικογένεια (Στράους και άλλοι, 1980).

4. Ερμηνείες της Οικογενειακής Βίας

Υπάρχουν τουλάχιστο τρεις κύριες ερμηνείες που δίνονται σε σχέση με την οικογενειακή βία και αυτές φαίνεται να συγκρούονται μεταξύ τους: οι επεξηγήσεις που έχουν σαν επίκεντρο την ατομική παθολογία, οι κοινωνικές επεξηγήσεις (social structural), και οι φεμινιστικές επεξηγήσεις. Όπως αναφέρει η Πανταζή (1997), οι έρευνες που προσπάθησαν να υποστηρίξουν τη μια θεωρία έναντι των άλλων δεν κατέληξαν ουσιαστικά σε κανένα αποτέλεσμα. Έχοντας υπόψη την πολυπλοκότητα του θέματος, λέει, μπορεί να είναι και μάταιο να προσπαθούμε να το εξηγήσουμε αποκλειστικά με τη μια θεωρία ή την άλλη. Πιο κάτω περιγράφουμε τις συγκρουόμενες αυτές θεωρίες, διατηρούμε τη θέση ότι η οικογενειακή βία είναι πράγματι ένα θέμα πολύπλοκο (Φέλντμαν και Ριντλη, 1995) και ότι δεν υπάρχει μόνο μία απάντηση στο πρόβλημα (Πανταζή, 1997).

Η θεωρία που υποστηρίζει ότι η βία στην οικογένεια εξηγείται με βάση την παθολογία (Στράους και Λοσκε, 1993) εστιάζει κυρίως στις ατομικές διαφορές των θυτών και θυμάτων, ενώ οι αρχικές έρευνες στον τομέα αυτό υπονοούσαν ότι τόσο οι θύτες όσο τα θύματα ήταν νοητικά άρρωστα ή νευρωτικά (Σμιθ, 1989). Η κακοποιημένη γυναίκα αντιμετωπιζόταν συχνά σαν μαζοχίστρια ή θεωρείτο ότι προκαλούσε η ίδια τη βία εναντίον της (Ο'Λήρη, 1993). Παρόλο που αυτή η αντιμετώπιση δεν θεωρείται πια αποδεκτή, η θεωρία της ατομικής παθολογίας συνεχίζει να επικαλείται την ψυχοπαθολογία σαν επεξήγηση. Οι άντρες που κτυπούν πιστεύεται ότι έχουν κάποια μέχρι στιγμής απροσδιόριστα παθολογικά χαρακτηριστικά ενώ οι γυναίκες θύματα πιστεύεται ότι υποφέρουν από κατάθλιψη (Μαρκολίν κ.α., 1988 στην Πανταζή, 1997). Οι επεξηγήσεις της παθολογίας μπορεί επίσης να επικεντρωθούν στις εμπειρίες της παιδικής ηλικίας και πολλές έρευνες έχουν δείξει ότι οι άντρες που κακοποιούν προέρχονται συνήθως από βίαια σπίτια (Στράους κ.α., 1980) και ότι οι γυναίκες από βίαια σπίτια συνήθως μεγαλώνουν "για να γίνουν θύματα βίας" (Ντούμας κ.α., 1994). Εντούτοις, όπως γράφει και η Πανταζή, η κοινωνιολογία δεν μπορεί να εξηγήσει γιατί κάποιοι είναι βίαιοι χωρίς να έχουν προέλθει από βίαια σπίτια ή γιατί κάποιοι που έρχονται από βίαια σπίτια δεν είναι βίαιοι (Μπαρνέτ κ.α., 1997). Όπως γράφει και ο Γκέλλες (1995:465), «όταν ξεκινήσει ο κύκλος της βίας αυτός μάλλον είναι το αποτέλεσμα κάποιων πολύπλοκων κοινωνικών και ψυχολογικών διεργασιών» (στην Πανταζή, 1997).

Οι κοινωνικο-δομικές ερμηνείες (social structural explanations) επικρίνουν έντονα την πιο πάνω επεξήγηση. Ένα επιχείρημα είναι ότι δεν εξηγεί τα μεγάλα ποσοστά οικογενειακής βίας σε σχέση με την ύπαρξη του χαμηλού ποσοστού σημαντικής παθολογίας στον πληθυσμό. Ο Γκέλλες (1983) για παράδειγμα λέει ότι ενώ 10% των βίαιων περιστατικών μπορεί να σχετίζονται με κάποια

παθολογία, υπάρχουν τουλάχιστο 90% στα οποία η νοητική ασθένεια δεν αποτελεί σημαντικό παράγοντα.

Οι κοινωνικές προσεγγίσεις βασίζονται λοιπόν στην υπόθεση ότι η δομή της κοινωνίας επηρεάζει τους ανθρώπους και τη συμπεριφορά τους (Γκέλες, 1993 στην Πανταζή, 1997). Η Γουώκερ (1989) γράφει επίσης ότι οι πολιτισμοί που αποδέχονται την οικογενειακή βία, το σεξισμό, και τη χρήση σωματικής βίας σαν μέσο πειθαρχίας, είναι πιο πιθανό να πάσχουν από το φαινόμενο αυτό. Οι Ρόσενμπαουμ και συνεργάτες (1991) υποθέτουν επίσης ότι η πατριαρχία είναι ένας σημαντικός παράγοντας: ενώ οι γάμοι που έχουν σαν κεφαλή τον άντρα είναι οι πιο βίαιοι, οι γάμοι που είναι πιο «ίσοι» παρουσιάζουν το χαμηλότερο ποσοστό βίας. Τέλος, η Σμιθ (1989) τονίζει ότι όσο πιο μεγάλος είναι ο βαθμός φυλετικής ισότητας σε μια κοινωνία, τόσο πιο χαμηλός είναι και ο βαθμός οικογενειακής βίας.

Οι πιο πάνω λόγοι έχουν επικριθεί από τις φεμινίστριες γιατί δεν έχουν λάβει καθόλου υπόψη το φύλο του θύτη και του θύματος και δεν έχουν συμπεριλάβει ικανοποιητικά την πατριαρχική φύση της κοινωνικής δομής (Ιλο, 1993). Οι Κίνκοτον και Πένχηλ (1995), για παράδειγμα, λένε ότι η οικογενειακή βία *πρέπει* να παρουσιαστεί σαν θέμα φύλου—ότι πρέπει δηλαδή να κοιτάξουμε την αντρική ανάγκη για έλεγχο και εξουσιασμό των γυναικών, Οι Παλ (1985) και Μουλέντερ (1996) είναι μεταξύ των ερευνητών που βλέπουν την οικογενειακή βία αποκλειστικά σαν βία των αντρών εναντίον των γυναικών, στο πλαίσιο των σχέσεων οικειότητας. Αυτή η βία προέρχεται λένε από την πατριαρχική κοινωνικοποίηση η οποία άμεσα και έμμεσα ενισχύει τον εξουσιασμό και υποταγή των γυναικών (βλ. επίσης Ντόμπας και Ντόμπας, 1979 στην Πανταζή, 1997). Οι Κάρλσον και βον Φέλιτζεν (1988) υποστηρίζουν επίσης ότι οι εικόνες και πρότυπα που παρουσιάζουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ενισχύουν τη βίαιη συμπεριφορά. Τέλος, η Κέλλη (1988) γράφει για την ύπαρξη κλιμάκωσης της βίας στην κοινωνία της οποίας θύματα είναι όλες οι γυναίκες, και η οποία ξεκινά από την απειλή της βίας και καταλήγει για μερικές στο βιασμό ή, ακόμη, στην αιμομιξία.

Οι φεμινιστικές εξηγήσεις της βίας έχουν όμως και αυτές κατακριθεί επειδή δεν λαμβάνουν υπόψη την ύπαρξη γυναικείας βίας εναντίον αντρών και παιδιών καθώς και διότι δεν έχουν καταφέρει να εξηγήσουν γιατί δεν είναι *όλοι* οι άντρες βίαιοι σε μια σεξιστική κοινωνία. Άλλες φεμινίστριες έχουν επίσης ασκήσει κριτική για το ότι οι θεωρίες αυτές δεν λαμβάνουν υπόψη άλλα χαρακτηριστικά όπως τη φυλή (Χουκς, 1985) και την κοινωνική τάξη (Σεγκάλ, 1990). Τέλος, ενώ μερικές φεμινίστριες παραδέχονται ότι οι φεμινιστικές εξηγήσεις δεν έχουν αναλύσει την ύπαρξη της παιδικής κακοποίησης ή την ύπαρξη κακοποίησης υπερηλίκων (δες Φέδερστοουν, 1997), άλλες τονίζουν ότι μια πατριαρχική δομή *εξυπακούει* τη βία (Ντουώρκιν, 1985, Μακίννον, 1989, 1993).

5. Η Φύση της Βίας

Παρόλο που οι ερευνητές μπορεί να διαφωνούν στις ερμηνείες της οικογενειακής βίας, υπάρχει ένα θέμα στο οποίο όλοι φαίνεται να συμφωνούν: ότι η βία κλιμακώνεται σε ένταση και συχνότητα (Σμιθ, 1989). Πολλές έρευνες έχουν δείξει ότι όταν γίνει ένα περιστατικό βίας, τότε μάλλον θα ξανασυμβεί (Ντόμπας και Ντόμπας, 1981, Γκέλλες, 1974, Παλ, 1985). Η βία μπορεί να ξεκινήσει με σπρωξίματα και χαστούκια (Γουώκερ, 1979) αλλά θα κλιμακωθεί σε κλωτσιές, στρίψιμο των χεριών και των ποδιών, κτυπήματα με αντικείμενα, μαχαιρώματα, πνίξιμο, πυροβολισμούς (Μάρτιν, 1979, Γουώκερ, 1979). Άλλοι ερευνητές περιλαμβάνουν στη λίστα αυτή και την ψυχολογική κακοποίηση που θεωρούν σαν ισότιμη με ψυχολογικά βασανιστήρια (Σμιθ, 1989) ή και τη σεξουαλική κακοποίηση που περιλαμβάνει και το βιασμό (Ράσσελ, 1982, Σταρκ και Φλιτκραφτ, 1985). Η Φρίζε (1983) έδειξε για παράδειγμα ότι ένα τρίτο των γυναικών που κατάγγειλαν την ύπαρξη οικογενειακής βίας, κατάγγειλαν επίσης και βιασμό από το σύζυγο τους (Σμιθ, 1989). Συχνά, μαζί με το βιασμό συνόδευε και ξυλοδαρμός (Ράσσελ, 1982). Οι Τζουρίλες και Ο'Λήρη (1985) έδειξαν επίσης ότι η βία αυξάνεται την περίοδο της εγκυμοσύνης και ότι οι αποβολές είναι πολύ πιο συχνές σε γυναίκες που βρίσκονται σε μια βίαιη σχέση (Αντριους, 1987).

Πέρα από τις σωματικές επιπλοκές που φέρνει η βία, οι έρευνες έχουν δείξει επίσης ότι υπάρχουν και σοβαρές ψυχολογικές επιπτώσεις. Η Γουώκερ (1985) πρότεινε ότι τα θύματα βίας χαρακτηρίζονται από αυξημένο άγχος, αύπνιες, κρίσεις πανικού, φοβίες, κατάθλιψη, αισθήματα ματαιότητας, έλλειψη προσοχής, χαμηλή αυτοεκτίμηση και τάσεις απελπισίας. Η Γκέηφορντ (1978) έδειξε επίσης ότι μεταξύ των θυμάτων βίας υπάρχουν αυξημένες προσπάθειες για αυτοκτονία. Η Γουώκερ περιέγραψε τον τρόπο που νιώθουν τα θύματα οικογενειακής βίας σαν «επίκτητη αδυναμία.» Σε αυτή την ψυχολογική θέση, το άτομο «έμαθε πια να είναι αβοήθητο» διότι όλες του οι προηγούμενες προσπάθειες να αντιδράσει, να σταματήσει τη βία, ή να φύγει δεν είχαν κανένα αποτέλεσμα ή έφεραν ακόμη περισσότερη βία. Όπως γράφει (1985), «όταν οι γυναίκες αρχίσουν να ενεργούν από ένα συναίσθημα απελπισίας και αρχίσουν να πιστεύουν ότι κανείς δεν μπορεί να τις βοηθήσει, τότε γίνονται παθητικές και υποτακτικές.» Με άλλα λόγια, ακόμη και όταν μια γυναίκα δεν είναι αβοήθητη, αν πιστεύει ότι είναι, τότε θα σταματήσει να αντιδρά στη βία που υφίσταται. Επιπλέον, μερικοί ψυχολόγοι υποστηρίζουν ότι η κοινωνικοποίηση των ατόμων στους διαφορετικούς φυλετικούς ρόλους ευθύνεται για την παθητικότητα αυτή, διότι η κοινωνία μας θέλει τις γυναίκες παθητικές και εξαρτώμενες από τους άντρες (Ραντλοφ και Ρέη, 1979, Ράντλοφ και Κοξ, 1981). Η συσχέτιση δηλαδή του φυλετικού ρόλου με την αδυναμία που απέκτησε μια γυναίκα σε μια σχέση κακοποίησης, μπορεί να δίνει και την εξήγηση γιατί μια γυναίκα να μένει σε μια βίαιη σχέση.

Υπάρχουν φυσικά και άλλοι λόγοι που μπορεί να ωθούν μια γυναίκα να μένει σε μια βίαιη σχέση; οικονομική εξάρτηση, φόβος για τη ζωή της και τη ζωή των παιδιών της, το κοινωνικό στίγμα που μπορεί να υπάρχει για όσες γυναίκες αφήνουν μια σχέση, ή ακόμη και η έλλειψη συμπαράστασης ή βοήθειας από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Επίσης μια γυναίκα μπορεί να μη γνωρίζει ότι η βία στην οικογένεια είναι ποινικό αδίκημα ή να μην ξέρει πού να αποταθεί (Γουώκερ, 1985),

Η Στάνκο (1985) πιστεύει ακόμη ότι τα θύματα οικογενειακής βίας τείνουν να εσωτερικεύουν τη βία και στην προσπάθειά τους να εκλογικεύσουν την κατάσταση, αρχίζουν να ενοχοποιούν τον εαυτό τους. Αρχίζουν να νιώθουν ντροπή και εξευτελισμό και καθιστούν τον εαυτό τους υπεύθυνο για τη βία, πιστεύοντας ότι αν αλλάξουν *αυτές* τη συμπεριφορά τους, τότε θα σταματήσει η βία. Οι Φερράρο και Τζόνσον (1982) προσθέτουν ακόμη ότι τα θύματα εκλογικεύουν τη βία είτε με το να αρνούνται την ύπαρξη της ή με το να πιστεύουν ότι ο μόνος έλεγχος που έχουν στην κατάσταση είναι να μείνουν στη σχέση μια και δεν υπάρχουν άλλες επιλογές. Μόνο όταν τα θύματα αρχίσουν να βλέπουν τη βία σαν πραγματικά επικίνδυνη και αδικαιολόγητη, αρχίζουν να σκέφτονται τις επιλογές που μπορεί να έχουν.

Η Γουώκερ (1978, 1985, 1989) υποστηρίζει επίσης ότι η ενοχοποίηση και η εκλογίκευση είναι το πρώτο μέρος αυτού που ονομάζει «κύκλος της βίας». Ο κύκλος έχει τρεις ξεχωριστές φάσεις οι οποίες διαφέρουν σε χρονική διάρκεια και ένταση, τόσο για το ίδιο το ζευγάρι διαμέσου του χρόνου, όσο και αναμεταξύ ζευγαριών. Η πρώτη φάση, η φάση της «έντασης», χαρακτηρίζεται από απειλές, ψυχολογικό πόλεμο, και αυτό που πολλές γυναίκες ονομάζουν «το συναίσθημα του να περπατάς σε τσόφλια αυγών.» Η γυναίκα μπορεί να μάθει να ελέγχει την κατάσταση αυτή χρησιμοποιώντας διάφορες τεχνικές: μπορεί να ικανοποιεί τις απαιτήσεις του συντρόφου της, να μένει μακριά του, να παραδέχεται την κατωτερότητα της και πιθανά να ενοχοποιεί τον εαυτό της για όσα «πάνε λάθος» στη σχέση τους. Αυτές οι τεχνικές απλά καθυστερούν τη δεύτερη φάση, εκείνη του «ξυλοδαρμού». Σε αυτή τη φάση, η οποία μπορεί να διαρκέσει από μερικά λεπτά ως μερικές βδομάδες, η γυναίκα ξυλοκοπείται και βασανίζεται. Στην τρίτη φάση που ονομάζεται «ο μήνας του μέλιτος», ο σύντροφος έρχεται συνήθως να ζητήσει συγγνώμη για την κακοποίηση, φέρνει «λουλούδια και γλυκά» στο θύμα του και προσπαθεί να την πείσει ότι αυτή έφταιγε για όλα «διότι αυτή τον ανάγκασε (μέσα από τις πράξεις της) να την κτυπήσει.» Και αυτή η περίοδος μπορεί να διαρκέσει από μερικά λεπτά ως μερικούς μήνες, αλλά τείνει να μειώνεται σε διάρκεια ενόσω η κακοποίηση αυξάνεται. Αν η γυναίκα δεν φύγει σε αυτή τη φάση, τότε «γίνεται συνένοχος στην ίδια της την κακοποίηση και η θυματοποίηση της είναι πια πλήρης.» Αυτή η φάση δίνει λανθασμένη ελπίδα στη γυναίκα ότι θα σταματήσει η κακοποίηση, όμως ο κύκλος θα συνεχίσει και το ζευγάρι θα πάει πίσω στην πρώτη φάση, αυτή της έντασης. Μερικές γυναίκες μάλιστα έχουν δηλώσει ότι αυτή η φάση μπορεί να γίνει τόσο ψυχολογικά ανυπόφορη που μπορεί

ακόμη και οι ίδιες να προκαλέσουν πια ένα γεγονός για να σταματήσουν την αναμονή της βίας (Γουώκερ, 1979). Η διάρκεια του κάθε κύκλου είναι διαφορετική αλλά γενικά οι κύκλοι τείνουν να μειώνονται σε διάρκεια, ο ξυλοδαρμός να γίνεται πιο μεγάλος, και η τρίτη φάση (της συννώμης) μπορεί να σταματήσει καν να υφίσταται. Ο μόνος τρόπος για να ξεφύγει μια γυναίκα από αυτό τον κύκλο είναι να ζητήσει επαγγελματική βοήθεια (Battered Women Fighting Back, 1995).

Οι επιπτώσεις της βίας πάνω στα παιδιά είναι επίσης σοβαρές (Μουρ, 1975, Γουλφ κ.α., 1985, Χανμερ κ.α., 1989). Οι Στράους και Γκέλες (1990) βρήκαν για παράδειγμα ότι σε 6000 Αμερικάνικες οικογένειες, 50% των αντρών που είχαν κτυπήσει τις γυναίκες τους, κτυπούσαν συχνά και τα παιδιά τους. Οι Στέηση και Σιουπ (1983) υποστηρίζουν ότι στις οικογένειες όπου υπάρχει βία, η κακοποίηση των παιδιών είναι 15 φορές πιο πιθανή παρά σε οικογένειες που δεν έχουν βία.

Ακόμη μια έρευνα του Στράους και των συναδέλφων του (1980) έδειξε ότι οι άντρες οι οποίοι ήταν, σαν παιδιά, μάρτυρες της βίας των γονιών τους, είναι τρεις φορές πιο πιθανόν να κακοποιήσουν τα παιδιά τους παρά άντρες χωρίς τέτοιες εμπειρίες. Όσοι ήταν θύματα πολύ σοβαρής κακοποίησης είναι *χίλις* φορές πιο πιθανό να κακοποιούν τις συζύγους και τα παιδιά τους όταν ενηλικιωθούν. Μια άλλη έρευνα (Μίλλερ, 1989) έδειξε ακόμη ότι η κύρια διαφορά μεταξύ παιδιών με εγκληματικό παρελθόν και παιδιών χωρίς τέτοιο παρελθόν ήταν η ύπαρξη βίας στην οικογένεια. Επιπλέον, τα παιδιά που είναι μάρτυρες βίας, έστω και αν δεν γίνονται άμεσα θύματα της, παρουσιάζουν ψυχοσωματικά προβλήματα, χαμηλή αυτοεκτίμηση, ενοχές, και επιθετικότητα (Πελετ κ.α., 1995).

Έχοντας υπόψη τον ψηλό συσχετισμό μεταξύ βίας στην παιδική ηλικία και βίας στην ενήλικη ζωή, βλέπουμε ακόμη ένα «κύκλο της βίας», αφού η βία φαίνεται να μεταδίδεται από γενιά σε γενιά (Σταρκ και Φλιτκραφτ, 1985). Αν ένα παιδί μεγαλώσει σε βίαιο σπίτι, τότε η πιθανότητα είναι να ανήκει και σε ένα βίαιο σπίτι στο μέλλον. Οι έρευνες όμως δεν είναι ξεκάθαρες γιατί τα αγόρια μεγαλώνουν για να γίνουν θύτες - ενώ τα κορίτσια τα μάλλον θύματα κακοποίησης. Ενώ μερικοί ερευνητές πιστεύουν ότι αυτό οφείλεται στην κοινωνικοποίηση των φυλετικών ρόλων (Κάρλσον, 1984) ή/ και αποδοχή του ρόλου του γονιού με το ίδιο φύλο (Γκέλλες, 1974), η κύρια επίπτωση της βίας πάνω στα παιδιά φαίνεται να είναι ότι τους μαθαίνει ότι η βία είναι ένας αποδεκτός τρόπος επίλυσης προβλημάτων.

Τέλος, πρέπει να πούμε ότι πολλά παιδιά μπορεί τελικά να *πεθάνουν* από τη βία που υφίστανται στο σπίτι τους—είτε λόγω άμεσης σωματικής βίας εναντίον τους, είτε λόγω έμμεσης βίας που προήλθε από την προσπάθεια τους να σώσουν τη μητέρα τους από το βίαιο σύντροφο της

(Ντόμπας και Ντόμπας, 1984). Οι Ντόμπας και Ντόμπας (1984) βρήκαν, για παράδειγμα, ότι τουλάχιστο μισές από τις επιθέσεις των συζύγων εξελίχθηκαν μπροστά σε μάρτυρες, τρία πέμπτα των οποίων ήταν τα παιδιά του ζευγαριού. Όταν τα παιδιά προσπάθησαν να επέμβουν για να σταματήσει η βία, συχνά ξυλοκοπούνταν και αυτά ή σπρώχνονταν για να βγουν από τη μέση.

6. Οι Μύθοι Γύρω από τη Βία στην Οικογένεια

Διάφορες έρευνες έχουν δείξει ότι υπάρχουν πολλοί μύθοι γύρω από τη βία στην οικογένεια, τουλάχιστο στη Βόρειο Αμερική και Ευρώπη (Γουώκερ, 1989, Χάνμερ κ.α., 1989, Πέητζλο, 1981). Ο πιο κυρίαρχος μύθος φαίνεται να είναι αυτός που θέλει τη βία να επηρεάζει μόνο ένα μικρό ποσοστό του πληθυσμού. Όπως έδειξαν όμως οι έρευνες που αναφέραμε πιο πάνω, αυτό δεν αληθεύει. Η βία στην οικογένεια επηρεάζει πολλά εκατομμύρια οικογένειες παγκόσμια, ανεξάρτητα από την κοινωνικο-οικονομική τους θέση, τη μόρφωση τους, και την καταγωγή τους (Γουώκερ, 1979). Κατ' ακρίβεια, παρόλο που ένας άλλος μύθος λέει ότι η βία επηρεάζει μόνο φτωχούς από πόλεις, οι έρευνες έχουν δείξει ότι τουλάχιστο ένα τρίτο των αντρών που δέκτηκαν συμβουλευτική αγωγή στις Πρώτες Βοήθειες ήταν επαγγελματίες, σεβαστοί στο χώρο εργασίας τους και γνωστοί στην κοινωνία - π.χ. δικηγόροι, γιατροί, ψυχολόγοι, επιχειρηματίες, ακόμη και ιερωμένοι (Massachusetts Coalition of Battered Women Services Groups, 1990).

Ακόμη ένας μύθος είναι αυτός που λέει ότι η κακοποίηση είναι απλά μια στιγμιαία απώλεια ελέγχου, ένα σπρώξιμο ή ένα χαστούκι που δεν προκαλεί σοβαρές πληγές (Γουώκερ, 1979). Οι έρευνες όμως πάλι έχουν διαψεύσει αυτή την αντίληψη. Η κακοποίηση είναι η προσπάθεια ενός ατόμου με δύναμη και εξουσία να επιβληθεί σε μια σχέση και να την ελέγξει με τη βία, η οποία μπορεί να φτάσει ακόμη και μέχρι τη δολοφονία. Ο θύτης συχνά χρησιμοποιεί τη σωματική βία, όπως και μια σειρά από απειλές, εκφοβισμούς, οικονομική αποστέρηση, απομόνωση και άλλη ψυχολογική βία για να ελέγξει το άλλο άτομο (Γουώκερ, 1979). Ακόμη και αν η σωματική βία δεν είναι συχνή, παραμένει ένας συνεχής εκφοβισμός και μια συνεχής απειλή (Federal Bureau of Investigation, 1990). Όπως επιπλέον τονίζει ο Άνταμς (1989), οι κακοποιημένες γυναίκες αποτελούν συνήθως το 20-30% όλων των περιστατικών στις πρώτες βοήθειες.

Τέλος, άλλος μύθος είναι και η αντίληψη ότι είναι εύκολο για τις κακοποιημένες γυναίκες να αφήσουν τους θύτες τους - αλλά απλά δεν το κάνουν (Χαρτ, 1988, Σμιθ, 1989, Γουώκερ, 1979). Μια έρευνα δείχνει όμως ότι οι γυναίκες που αφήνουν τους συζύγους τους είναι κατά 75% πιο πιθανό να δολοφονηθούν παρά όσες μένουν (Χαρτ, 1988)—πιθανά επειδή η εγκατάλειψη εξοργίζει το θύτη ή επειδή όσες γυναίκες αποφασίζουν τελικά να φύγουν είναι αυτές που έχουν φτάσει στα ανώτατα όρια κακοποίησης πριν τη δολοφονία. Η Γουώκερ (1979) επίσης λέει ότι πολλές γυναίκες που φεύγουν από το σπίτι τους μπορεί να καταλήξουν φτωχές ή άστεγες. Στις ΗΠΑ, 50% των

γυναικών και παιδιών που είναι άστεγοι είναι λόγω της ύπαρξης βίας στο σπίτι (Μπίτεν, 1991). Επιπλέον, πολλές γυναίκες μπορεί να είναι και ψυχολογικά εξαρτώμενες από το σύντροφο τους και μερικές μπορεί να νιώθουν απλά αδύνατες να πάρουν την απόφαση να φύγουν (δες επίκτητη αδυναμία πιο πάνω).

Επίλογος

Αυτή η σχετικά σύντομη ανασκόπηση έδειξε ότι υπάρχουν πολλά στοιχεία για την έκταση του φαινομένου της βίας στην οικογένεια, η οποία επηρεάζει πολλούς ανθρώπους, ανεξάρτητα από ηλικία, κοινωνική τάξη, φυλή, εισόδημα, μορφωτικό επίπεδο ή κουλτούρα. Φαίνεται όμως ότι σχετίζεται με το φύλο μια και ασκείται κυρίως από άντρες εναντίον γυναικών.

Επιπλέον, οι έρευνες δείχνουν ότι η βία είναι εσκεμμένη, σοβαρή, συνεχής και αποτελεί την κυριότερη ένδειξη για το αν ένα παιδί θα φτιάξει μια βίαιη οικογένεια ή όχι. Επειδή η βία στην οικογένεια φαίνεται να μεταδίδεται από γενιά σε γενιά, ένα μάθημα που προκύπτει από την ανασκόπηση αυτή είναι ότι η βία δεν είναι οικογενειακό αλλά κοινωνικό πρόβλημα το οποίο χρειάζεται άμεση αντιμετώπιση.

B. Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Μέχρι τη στιγμή αυτή δεν έχει γίνει οποιαδήποτε συστηματική έρευνα για το φαινόμενο της οικογενειακής βίας στην Κύπρο. Κάποια ενδεικτικά στοιχεία όμως μπορούν να αντληθούν μέσα από: α) διάφορες εθνογραφικές μελέτες για την κυπριακή οικογένεια, και β) σχετικά ποσοτικά στοιχεία που παρατίθενται από το Τμήμα Μελετών και Ανάπτυξης της Αστυνομίας Κύπρου.

Οι εθνογραφικές μελέτες (πχ Ι. Περισιάνης 1974, Κ. Μαρκίδης, Ε. Ράγκου, Ε. Νικήτα, 1978) τονίζουν τη μεγάλη σημασία της πυρηνικής οικογένειας, που τη θεωρούν ως τον Κεντρικό θεσμό της Κυπριακής κοινωνίας - σε βαθμό που "το άτομο υπάρχει μόνο ως μέλος της οικογένειας" και "ο εαυτός" δεν μπορεί να ιδωθεί ανεξάρτητα από το πλέγμα των οικογενειακών σχέσεων και ρόλων (Κ. Μαυράτσας, 1992). Η σημασία της οικογένειας συναρτάται με το γεγονός ότι αποτελεί τον κύριο κοινωνικό, οικονομικό και ηθικό θεσμό της κυπριακής κοινωνίας.

Είναι γνωστό πως στην παραδοσιακή οικογένεια παράλληλα με τον οικονομικό καταμερισμό εργασίας (δηλ. ο άνδρας στις πιο σκληρές γεωργικές εργασίες, η γυναίκα στις πιο ελαφρές εργασίες και τα του οίκου τους) υπήρχε ταυτόχρονα και ένας αυστηρός "ηθικός καταμερισμός" ρόλων, ευθυνών και δικαιωμάτων. Έτσι ο κώδικας της "τιμής και της ντροπής" ήθελε τη γυναίκα καλή σύζυγο, οικοκυρά και μητέρα. Ο άνδρας ήταν ο αρχηγός, υπεύθυνος

να προμηθεύει τα αναγκαία αλλά και να υπερασπίζεται την τιμή των γυναικών της οικογένειας. Στις μεταξύ τους σχέσεις η γυναίκα όφειλε υποταγή στον άνδρα και αποφυγή κάθε επαφής ή σχέσης με άλλους άνδρες εκτός της οικογένειας.

Όταν μια γυναίκα παραβίαζε τον αυστηρό αυτό κώδικα συμπεριφοράς τότε θεωρείτο "αδιάντροπη" ή "άτιμη" (χωρίς ντροπή) και ντρόπιαζε ολόκληρη την οικογένεια - κυρίως δε τον άντρα/σύζυγο της ο οποίος όφειλε πλέον να αποκαταστήσει την χαμένη τιμή με δυναμικό τρόπο (ο οποίος συχνά περιλάμβανε και τη βία ενάντια στη γυναίκα - που έφθανε κάποτε σε έσχατα όρια, βλ έγκλημα τιμής).

Το πρότυπο του δυναμικού άνδρα ("αντροπρεπούς"), που δεν ανεχόταν να στιγματισθεί η τιμή του, διαιωνιζόταν μέσα από την κοινωνικοποίηση των παιδιών: το αγόρι έπρεπε να δείχνει "ανδρισμό", μια διεκδικητική διάθεση, πρωτοβουλία, σκληρότητα, ανταγωνιστική διάθεση κλπ. Αντίθετα η γυναίκα μάθαινε να είναι σεμνή, περιποιητική ως προς τους άλλους, λεπτή ως προς τους τρόπους, υποτακτική απέναντι στους άνδρες.

Μέσα στα πλαίσια αυτά είναι αναμενόμενο, λοιπόν, να ασκείται βία ενάντια στην γυναίκα, σε συμμόρφωση με τους παραδοσιακούς κώδικες συμπεριφοράς.

β) Τις εθνογραφικές μελέτες έρχονται να επιβεβαιώσουν τα στοιχεία του Τμήματος Μελετών και Ανάπτυξης της Αστυνομίας. Για το έτος 1999 (μέχρι τις 31 Οκτωβρίου) τα θύματα ήταν κυρίως γυναίκες (83,9%) [σε σύγκριση με 11,2% άντρες, 1,9% αγόρια και 3,1% κορίτσια]. Το μεγαλύτερο ποσοστό θυμάτων (43,3%) ήταν ηλικίας 31-40² και είχε μόρφωση γυμνασίου (26,4%). Ποσοστό 23,9% δεν φοιτούσε σε σχολείο, το 18,9% είχε μόρφωση δημοτικού, το 17,6% λυκείου και 10,7% πανεπιστημίου ή κολλεγίου. Τα περισσότερα θύματα είναι παντρεμένα (70,4%) ενώ το 15,1% είναι χωρισμένα. Το 90,7% των θυμάτων ζήτησε βοήθεια από την αστυνομία, το 3,1% από το Γραφείο Ενημερίας και το 0,6% από το Κέντρο Άμεσης Βοήθειας.

Οι θύτες κατά το 1999 ήταν κυρίως άντρες, κατά 90,1%, σύζυγοι του θύματος (86,3%) ηλικίας 31-40 (50,9%)³ και απόφοιτοι κυρίως δημοτικού (27,3%) ή γυμνασίου (23,0%).

Γενικά, κατά το 1999 καταγγέλθηκαν συνολικά 161 επεισόδια βίας στην Οικογένεια. Από αυτά το 89,4% αφορούσε πραγματική σωματική βλάβη (144 περιπτώσεις), το 5,6% λεκτική, 1,9% σεξουαλική, το 1,2% οικονομική και το 1,2% ψυχολογική βία.

² Το 4,5% ήταν ηλικίας 1-12, 0,6% 13-14 ετών, 3,2% 17-18 ετών, 4,5% 19-22 ετών, 24,2% 23-30 ετών, 12,1% 41-50 ετών και 7,6% 51 ετών και άνω.

³ Ποσοστό 1,3% ήταν ηλικιών 17-18, 2,5% 19-22 ετών, 15,7% 23-30 ετών, 20,8% 41-50 και 8,8% 51 ετών και άνω.

Όσον αφορά την περίοδο από το 1994-1998 παρατηρούνται τα ακόλουθα: ⁴

α. στο σύνολο τους τα αδικήματα βίας στην οικογένεια κυμαίνονται στα ίδια περίπου επίπεδα με κάποιες αυξομειώσεις και με εξαίρεση το 1998 κατά το οποίο παρατηρείται σχετικά μεγαλύτερη αύξηση (95 αδικήματα περισσότερα από το 1997 (βλέπε πίνακα Α).

β. όσον αφορά τις επιθέσεις με πραγματική σωματική βλάβη παρατηρείται έξαρση το 1995 (115 αδικήματα) και πτώση τις μετέπειτα χρονιές 1996 (53 αδικήματα) και 1997 (56 αδικήματα). Τα συγκεκριμένα αδικήματα, κατά το 1998, αυξήθηκαν στα 112 (βλέπε πίνακα Β).

γ. Το 1998 κακοποιήθηκαν 82 σύζυγοι σε σχέση με 40 το 1997, καμία το 1996, 48 το 1995 και 64 το 1994..

δ. Το έτος 1994 καταγγέλθηκαν 23 άσεμνες επιθέσεις, το 1995,1996 και 1998 καμία και το 1997 μία. Όσον αφορά την κακοποίηση των παιδιών το 1994 καταγγέλθηκαν 4 περιπτώσεις, το 1995 8, 1996 2, το 1997 5 και το 1998 8.

Πίνακας Α

Σύνολο Αδικημάτων *

1994	1995	1996	1997	1998
229	273	243	227	322

Πίνακας Β Πραγματική

Σωματική Βλάβη

1994	1995	1996	1997	1998
75	115	53	56	112

Παρακάτω παρουσιάζονται τα πρωτογενή στοιχεία που προέκυψαν από την παγκύπρια έρευνα.

* **Αδικήματα.** Αιμομιξία/ Βιασμός, Απειλή/ Βιαιοπραγία, Άσεμνη Επίθεση, Άσεμνη Επίθεση εναντίον Θήλεος, Εγκατάλειψη Παιδιού, Εγκατάλειψη παιδιού, Εγκατάλειψη συζύγου, Εκδίωξη συζύγου, Εκδίωξη τέκνων, Επιθέσεις/ Φιλονικίες, Επιθέσεις με πραγματική σωματική βλάβη, Κακοποίηση γονέων από τεκνό, Κακοποίηση συζύγου, Κακοποίηση τέκνου, Κοινή Επίθεση, Οδυνηρή βλάβη, Οπλοφορία προς διέγερση τρόμου, Παρά φύση ασέλγεια, Προβλήματα από Εξωσυζυγικές σχέσεις, Πρόκληση οδυνηρής βλάβης, Τραυματισμός και ανάλογες πράξεις, Ύβρεις.

⁴ Τα στοιχεία της περιόδου 1994-1998 δεν μπορούν να συγκριθούν άμεσα με αυτά του 1999.

Ο Περί Προστασίας των Θυμάτων Βίας στην Οικογένεια Νόμος αρ.119/(1)/2000: Ο Κυπριακός Νόμος για τη Βία στην Οικογένεια που ψηφίστηκε το 1994 και που αντικαταστάθηκε με το Νόμο του 2000 θεωρείται από πολλούς «υπόδειγμα νόμου» επειδή προνοεί όχι μόνο αυστηρές ποινές για τους θύτες αλλά κυρίως θεραπευτική αγωγή. Ο νόμος αναφέρεται ξεκάθαρα σε τρεις μορφές βίας: τη σωματική, τη ψυχολογική και τη σεξουαλική όπως και τη βία που ασκείται στην παρουσία ανηλίκων.

Ο νόμος θεωρείται πρωτοποριακός, εντούτοις παρουσιάζει προβλήματα στην εφαρμογή του, όπως είναι για παράδειγμα η μέχρι τώρα απουσία των οικογενειακών συμβούλων, οι οποίοι θα αναλάμβαναν το χειρισμό περιστατικών βίας και την καλύτερη εφαρμογή των διατάξεων του νόμου.

Οι τροποποιήσεις του νόμου περιλαμβάνουν: (1) την ποινική δίωξη οποιουδήποτε αποκαλύπτει στοιχεία για την ταυτότητα του θύματος (π.χ. δημοσιογράφοι), (2) την ίδρυση ταμείου για την οικονομική βοήθεια των θυμάτων βίας, όπως επίσης και την παροχή στέγης για προστασία, (3) την προστασία και την εξαναγκασσιμότητα των μαρτύρων, γιατί όπως έχει παρατηρηθεί πολλοί μάρτυρες ή θύματα αποσύρουν τις καταθέσεις τους λόγω φόβου ή κοινωνική πίεσης, (4) για σκοπούς προστασίας ανηλίκων, μπορεί να ζητηθεί από το δικαστήριο απομάκρυνση του παιδιού από την οικογενειακή στέγη και μετά την εκτέλεση της ποινής του θύτη αν αυτός συγκατοικεί με το παιδί, (5) γίνεται αποδεκτή στη δικαστήριο και προτικογραφημένη μαρτυρία / κατάθεση μάρτυρα ή θύματος, (6) η αναγκαιότητα ενισχυτικής μαρτυρίας καταργείται και γίνεται αποδεκτή κατηγορία θύματος χωρίς ενισχυτική μαρτυρία, (7) το δικαστήριο δικαιούται να επιβάλλει διάταγμα αποκλεισμού του θύτη.

Οι ποινές, που περιλαμβάνουν πρόστιμο, φυλάκιση, ή/και θεραπευτική αγωγή του δράστη, αυξάνονται. Η ποινή για αιμομιξία ή βιασμό ανηλίκου, για παράδειγμα, είναι μέχρι και ισόβια φυλάκιση.

Γ. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΟΙ:

Σκοπός της έρευνας αυτής είναι να σκιαγραφήσει την έκταση, τη μορφή και το βαθμό αποδοχής και άσκησης βίας στην Κυπριακή οικογένεια έτσι ώστε να γίνει διαμόρφωση πολιτικής και σχεδιασμός προγραμμάτων για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας.

Συγκεκριμένα οι στόχοι ήταν:

- (α) να εξεταστεί η έκταση του προβλήματος
- (β) να εξεταστούν οι στάσεις απέναντι στο φαινόμενο βία στην οικογένεια
- (γ) να εξεταστούν οι τρόποι συνδιαλλαγής και επίλυσης συγκρούσεων μεταξύ των μελών της οικογένειας
- (δ) να εξεταστούν οι μορφές οικογενειακής βίας
- (ε) να εξεταστεί η συχνότητα εκδήλωσης της βίας στην οικογένεια
- (στ) να εξεταστούν οι παράγοντες που συμβάλλουν στην άσκηση βίας

Δ. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

α. Πληθυσμός Η έρευνα ήταν παγκύπρια και έγινε ανάμεσα σε άτομα ηλικίας 16 ετών και άνω.

β. Δείγμα

Το δείγμα αποτέλεσαν 1000 άτομα, αριθμός ο οποίος δίνει συντελεστή εμπιστοσύνης 95% και μέγιστο στατιστικό λάθος $\pm 3,1\%$. Το τελικό δείγμα ήταν 906 άτομα. Ο αριθμός αυτός δίνει συντελεστή εμπιστοσύνης 95% και μέγιστο στατιστικό λάθος $\pm 3,2\%$.

γ. Δειγματοληψία

Για την έρευνα χρησιμοποιήθηκε **αναλογικά στρωματοποιημένο δείγμα** κατά:

- γεωγραφική προέλευση
- αστική ή αγροτική περιοχή
- φύλο
- ηλικία

Το ερωτηματολόγιο χωριζόταν σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος διερευνούσε γενικά την έκταση του προβλήματος και τις στάσεις του Κύπριου απέναντι στο φαινόμενο της βίας στην οικογένεια ενώ το δεύτερο μέρος κατάγραφε τυχόν προσωπικές τους εμπειρίες των ατόμων.

Η συλλογή των στοιχείων για το πρώτο μέρος της έρευνας έγινε μέσω προσωπικών συνεντεύξεων ενώ για το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου ζητήθηκε από τους ερωτώμενους να το συμπληρώσουν μόνοι τους και να το σφραγίσουν σε κλειστό φάκελο.

Αριθμός 208 ατόμων (18,7%) αρνήθηκαν να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο. Το ποσοστό αυτό θεωρείται αρκετά ψηλό και υποδεικνύει μια τάση φοβίας του κόσμου της Κύπρου να ασχοληθεί με το λεπτό θέμα της βίας στην οικογένεια.

Οι συνεντεύξεις έγιναν από τις 30 Μαΐου μέχρι τις 15 Σεπτεμβρίου 1999. Στην επαρχία Πάφου οι συνεντεύξεις έγιναν μεταξύ 1-3 Οκτωβρίου, 1999.

δ. Δομή Δείγματος

		Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Φύλο:	Άνδρες	402	46,9
	Γυναίκες	455	53,1
Ηλικία:	16-18	58	6,6
	19-25	134	15,3
	26-35	194	22,1
	35-50	212	24,1
	50-60	116	13,2
	60+	164	18,7
Μόρφωση:	Χωρίς Σχολική Μόρφωση	22	2,5
	Δημοτικού	247	28,6
	Μέσης Παιδείας	391	45,3
	Κολλεγίου	99	11,5
	Πανεπιστημίου	95	11,0
	Μεταπτυχιακή	10	1,2
Εισόδημα Οικογένειας:	Λιγότερο από 5.000	236	29,1
	5.000 -10.000	399	49,3
	10.001 -15.000	112	13,8
	15.001 - 20.000	45	5,6
	20.001 - 25.000	10	1,2
	25.001 και άνω	8	1,0
Οικογενειακή κατάσταση	Άγαμος/η	202	23,5
	Συζώ με σύντροφο	5	0,6
	Αρραβωνιασμένος/η	23	2,7
	Παντρεμένος/η	557	64,8
	Χωρισμένος/η	30	3,5
	Χήρος/α	42	4,9
Επαρχία:	Λευκωσία Αστική	237	26,5
	Λευκωσία Αγροτική	92	10,3
	Λεμεσός Αστική	194	21,7
	Λεμεσός Αγροτική	64	7,2
	Λάρνακα Αστική	108	12,1
	Λάρνακα Αγροτική	78	8,7
	Πάφος Αστική	44	4,9
	Πάφος Αγροτική	36	4,0
	Αμμόχωστος Αγροτική	41	4,6

Ε: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ**Μέρος Α: Αντιλήψεις των Κυπρίων για τη Βία στην Οικογένεια**

1. Πιστεύετε ότι το φαινόμενο της Βίας στην Οικογένεια υπάρχει στην Κύπρο; (ερώτηση 9α)

1.Πίνακας

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Ναι	858	97,7
Όχι	20	2,3
Δεν απάντησαν	28	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι ερωτώμενοι	906	100,0

2. Πόσο συχνά πιστεύετε ότι παρουσιάζεται τέτοια συμπεριφορά; (ερώτηση 9β)

Πίνακας 2

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
πολύ αραιά	25	2,9
αραιά	177	20,8
κάποτε	222	26,1
συχνά	338	39,7
πολύ συχνά	90	10,6
Δεν απάντησαν	54	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όσοι απάντησαν ναι στην 1α	906	100,0

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι ποσοστό 50,3% απαντά ότι το φαινόμενο της βίας παρουσιάζεται στην Κύπρο είτε συχνά είτε πολύ συχνά.

3. Ποιες συμπεριφορές από τις παρακάτω θα θεωρούσατε ότι αποτελούν πράξεις βίας στην οικογένεια; Βαθμολογήστε από το 0-2 (0 δεν αποτελεί, 1 ίσως αποτελεί, 2 σίγουρα αποτελεί) (ερώτηση 10)

A. Προς την/τον σύντροφο:

ΣΩΜΑΤΙΚΗ

Πίνακας 3α.1

Σπρώξιμο:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	124	13,9
ίσως αποτελεί	300	33,6
σίγουρα αποτελεί	469	52,6
Δεν απάντησαν	13	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.2

Τράνταγμα:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	83	9,3
ίσως αποτελεί	289	32,4
σίγουρα αποτελεί	519	57,3
Δεν απάντησαν	13	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.3

Τράβηγμα μαλλιών:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	14	1,6
ίσως αποτελεί	98	11,0
σίγουρα αποτελεί	782	87,5
Δεν απάντησαν	12	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α. 4

Χαστούκι:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	13	1,5
ίσως αποτελεί	99	11,1
σίγουρα αποτελεί	781	87,5
Δεν απάντησαν	13	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.5

Κτύπημα στο σώμα ή στο πρόσωπο:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό(%)
δεν αποτελεί	6	0,7
ίσως αποτελεί	21	2,4
σίγουρα αποτελεί	866	97,0
Δεν απάντησαν	13	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.6

Ρίζιμο αντικειμένων:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	12	1,3
ίσως αποτελεί	79	8,9
σίγουρα αποτελεί	800	89,8
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.7

Κλωτσιά:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	6	0,7
ίσως αποτελεί	29	3,2
σίγουρα αποτελεί	858	96,1
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ:

Πίνακας 3α. 8

Ο ένας σταματά να μιλά στον άλλο:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	213	23,8
ίσως αποτελεί	291	32,6
σίγουρα αποτελεί	390	43,6
Δεν απάντησαν	12	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.9

Απειλή κατά της ζωής του:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό(%)
δεν αποτελεί	21	2,4
ίσως αποτελεί	98	11,0
σίγουρα αποτελεί	771	86,6
Δεν απάντησαν	16	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.10

<i>Προσβολή/χρήση άσχημων επιθέτων:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	36	4,0
ίσως αποτελεί	177	19,9
σίγουρα αποτελεί	677	76,1
Δεν απάντησαν	16	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.11

<i>Φωνές:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	125	14,0
ίσως αποτελεί	287	32,2
σίγουρα αποτελεί	480	53,8
Δεν απάντησαν	16	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.12

<i>Απειλές για εγκατάλειψη:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	42	4,7
ίσως αποτελεί	143	16,1
σίγουρα αποτελεί	701	79,1
Δεν απάντησαν	20	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.13

<i>Εξευτελισμός:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	19	2,1
ίσως αποτελεί	72	8,1
σίγουρα αποτελεί	797	89,8
Δεν απάντησαν	18	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.14

<i>Απαγόρευση επαφής με φίλους/οικογένεια:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	34	3,8
ίσως αποτελεί	118	13,2
σίγουρα αποτελεί	740	83,0
Δεν απάντησαν	14	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.15

<i>Στέρξη οικονομικής στήριξης (πχ ο άνδρας να μην δίνει λεφτά στη γυναίκα ή στα παιδιά του:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	37	4,2
ίσως αποτελεί	92	10,5
σίγουρα αποτελεί	744	85,2
Δεν απάντησαν	33	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ

Πίνακας 3α.16

<i>Άρνηση για σεξουαλική σχέση (από ένα από τους συντρόφους):</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	172	19,2
ίσως αποτελεί	230	25,7
σίγουρα αποτελεί	493	55,1
Δεν απάντησαν	11	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.17

Σεξουαλικής φύσεως αγγίγματα πατά τη θέληση του ατόμου:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	36	4,0
ίσως αποτελεί	142	15,9
σίγουρα αποτελεί	714	78,8
Δεν απάντησαν	14	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3α.18

Βιασμός από σύντροφο:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	13	1,5
ίσως αποτελεί	19	2,1
σίγουρα αποτελεί	863	96,4
Δεν απάντησαν	11	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται οι κατηγορίες σωματικής βίας (σίγουρα αποτελεί) σε την μεγαλύτερη σε αριθμό απαντήσεων μέχρι την μικρότερη:

Πίνακας 3α.19

ΣΩΜΑΤΙΚΗ (Σίγουρα αποτελεί βία)

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Κτύπημα στο σώμα ή στο πρόσωπο	866	17,1
Κλωτσιά	858	17,0
Ρίξιμο αντικειμένων	800	16,0
Τράβηγμα μαλλιών	782	15,4
Χαστούκι	781	15,3
Τράνταγμα	519	10,1
Σπρώξιμο	469	9,1

Πίνακας 3α.20 ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ
(Σίγουρα αποτελεί βία)

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Εξευτελισμός	797	15,0
Απειλεί κατά της ζωής του	771	14,5
Στέρηση οικονομικής στήριξης	744	14,0
Απαγόρευση επαφής με φίλους/οικογένεια	740	13,9
Απειλές για εγκατάλειψη	701	13,2
Προσβολή/χρήση άσχημων επιθέτων	677	12,7
Φωνές	480	9,0
Ο ένας σταματά να μιλά στον άλλο	390	7,3

Γενικά, σε όλες τις κατηγορίες που αποτελούν σωματική βία το μεγαλύτερο ποσοστό απαντά ότι το σπρώξιμο, το τράνταγμα, το τράβηγμα των μαλλιών, το χαστούκι, το κτύπημα στο πρόσωπο ή στο σώμα, το ρίξιμο αντικειμένων και η κλωτσιά σίγουρα αποτελούν βία.

Όσον αφορά τα ποσοστά του κόσμου που πιστεύει ότι κάποια από τα πιο πάνω δεν αποτελούν βία, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζεται στην κατηγορία "σπρώξιμο" στην οποία 14,0% πιστεύει ότι αυτό δεν είναι σωματική βία. Ποια είναι όμως τα άτομα τα οποία δεν πιστεύουν ότι το σπρώξιμο αποτελεί βία;

Το πιο ενδιαφέρον και συνάμα ανησυχητικό αποτέλεσμα, είναι ότι αυξημένα ποσοστά παρουσιάζονται στην κατηγορία η οποία ανήκει στην ηλικία 16-18 (βλέπε πίνακα 3α.21). Ανάμεσα στα άτομα ηλικίας 16-18 που απαντούν ότι το σπρώξιμο ΔΕΝ αποτελεί βία, το 69,2% είναι κοπέλλες και το 30,8% αγόρια.

Ο εξευτελισμός αποτελεί ψυχολογική βία για τα περισσότερα άτομα του δείγματος ενώ η απειλή κατά της ζωής του/της συντρόφου είναι ο δεύτερος κατά σειρά λόγος. Οι φωνές και το γεγονός ότι ο ένας σταματά να μιλά στον άλλο είναι οι λόγοι με τα μικρότερα ποσοστά.

Όσον αφορά τη σεξουαλική βία η άρνηση για σεξουαλική σχέση (από τον ένα από τους δύο συντρόφους) θεωρείται βία από το 55% του πληθυσμού, τα αγγίγματα παρά τη θέληση του ατόμου από 78% και ο βιασμός από 96,4% των ατόμων.

Πίνακας 3α.21		Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Φύλο:	Άνδρες	53	46,5	46,9
	Γυναίκες	61	53,5	53,1
Ηλικία:	16-18	14	11,6	6,6
	19-25	7	5,8	15,3
	26-35	26	21,5	22,1
	35-50	36	29,8	24,1
	50-60	14	11,6	13,2
	60+	24	19,8	18,7
Μόρφωση:	Χωρίς Σχολική Μόρφωση	2	1,7	2,5
	Δημοτικού	37	32,2	28,6
	Μέσης Παιδείας	59	51,3	45,3
	Κολλεγίου	6	5,2	11,5
	Πανεπιστημίου	10	8,7	11,0
Μεταπτυχιακή	1	0,9	1,2	
Εισόδημα Οικογένειας:	Λιγότερο από 5.000	34	32,1	29,1
	5.000 -10.000	53	50,0	49,3
	10.001 -15.000	11	10,4	13,8
	15.001 - 20.000	7	6,6	5,6
	20.001 -25.000	0	0,0	1,2
	25.001 και άνω	1	0,9	1,0
Οικογενειακή κατάσταση	Άγαμος/η	19	16,4	23,5
	Συζώ με σύντροφο	2	1,7	0,6
	Αρραβωνιασμένος/η	1	0,9	2,7
	Παντρεμένος/η	81	69,8	64,8
	Χωρισμένος/η	5	4,3	3,5
	Χήρος/α	8	6,9	4,9
Επαρχία:	Λευκωσία Αστική	27	22,3	26,5
	Λευκωσία Αγροτική	24	19,8	10,3
	Λεμεσός Αστική	29	24,0	21,7
	Λεμεσός Αγροτική	5	4,1	7,2
	Λάρνακα Αστική	7	5,8	12,1
	Λάρνακα Αγροτική	9	7,4	8,7
	Πάφος Αστική	6	5,0	4,9
	Πάφος Αγροτική	9	7,4	4,0
	Αμμόχωστος Αγροτική	5	4,1	4,6

B. ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΑΙΔΙ:

ΣΩΜΑΤΙΚΗ

Πίνακας 3β.1

Σηρώξιμο:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	138	15,4
ίσως αποτελεί	352	39,4
σίγουρα αποτελεί	404	45,2
Δεν απάντησαν	12	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.2

Τράνταγμα:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	122	13,7
ίσως αποτελεί	337	37,8
σίγουρα αποτελεί	432	48,5
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.3

Τσίμπημα:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	132	14,8
ίσως αποτελεί	258	29,0
σίγουρα αποτελεί	500	56,2
Δεν απάντησαν	16	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.4

Τράβηγμα μαλλιών:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	38	4,3
ίσως αποτελεί	155	17,4
σίγουρα αποτελεί	699	78,4
Δεν απάντησαν	14	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.5

<i>Τράβηγμα αυτιού:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	135	15,2
ίσως αποτελεί	290	32,6
σίγουρα αποτελεί	465	52,2
Δεν απάντησαν	16	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.6

<i>Χαστούκι:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	71	8,0
ίσως αποτελεί	213	23,9
σίγουρα αποτελεί	606	68,1
Δεν απάντησαν	16	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.7

<i>Κτύπημα στο σώμα ή στο πρόσωπο:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	16	1,8
ίσως αποτελεί	54	6,1
σίγουρα αποτελεί	822	92,2
Δεν απάντησαν	14	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.8

<i>Ρίξιμο αντικειμένων:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	15	1,7
ίσως αποτελεί	71	8,0
σίγουρα αποτελεί	804	90,3
Δεν απάντησαν	16	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.9

Κλωτσιά:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	8	0,9
ίσως αποτελεί	43	4,8
σίγουρα αποτελεί	840	94,3
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.10

Δάγκωμα:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	9	1,0
ίσως αποτελεί	28	3,1
σίγουρα αποτελεί	855	95,9
Δεν απάντησαν	14	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.11

Γρονθοκόπημα:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	3	0,3
ίσως αποτελεί	15	1,7
σίγουρα αποτελεί	865	98,0
Δεν απάντησαν	23	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ:

Πίνακας 3β.12

Εκφοβισμός με φωνές και απειλές για εγκατάλειψη:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	29	3,2
ίσως αποτελεί	228	25,2
σίγουρα αποτελεί	636	71,2
Δεν απάντησαν	13	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.13

Εκφοβισμός κατά της σωματικής ακεραιότητας/ κατά της ζωής (πχ θα σε σπάσω στο ξύλο/σκοτώσω):	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	33	3,7
ίσως αποτελεί	231	25,9
σίγουρα αποτελεί	627	70,4
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.14

Μη-φραστικός εκφοβισμός:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	251	28,2
ίσως αποτελεί	323	36,3
σίγουρα αποτελεί	315	35,4
Δεν απάντησαν	17	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.15

Συναισθηματική απειλή:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	76	8,5
ίσως αποτελεί	253	28,4
σίγουρα αποτελεί	562	63,1
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.16

Απομόνωση (πχ κλείσιμο στο δωμάτιο):	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	59	6,6
ίσως αποτελεί	175	19,7
σίγουρα αποτελεί	654	73,6
Δεν απάντησαν	18	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.17

Προσβολή/χρήση άσχημων επιθέτων:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	15	1,7
ίσως αποτελεί	141	16,0
σίγουρα αποτελεί	726	82,3
Δεν απάντησαν	24	Αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.18

<i>Εξουτελισμός/ υποτίμηση (πχ δεν αξίζεις τίποτε):</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	22	2,5
ίσως αποτελεί	132	14,8
σίγουρα αποτελεί	738	82,7
Δεν απάντησαν	14	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.19

<i>Απόρριψη (πχ δεν είσαι παιδί μου):</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	15	1,7
ίσως αποτελεί	93	10,5
σίγουρα αποτελεί	774	87,5
Δεν απάντησαν	24	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.20

<i>Απαγόρευση επαφής με φίλους/οικογένεια:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό(%)
δεν αποτελεί	20	2,3
ίσως αποτελεί	147	16,6
σίγουρα αποτελεί	721	79,6
Δεν απάντησαν	18	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.21

Παρακολούθηση σκηνών βίας μεταξύ των γονιών:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό(%)
δεν αποτελεί	7	0,8
ίσως αποτελεί	49	1,6
σίγουρα αποτελεί	826	97,6
Δεν απάντησαν	24	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ:

Πίνακας 3β.22

Σεξουαλικής φύσεως άγγιγμα:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	7	0,8
ίσως αποτελεί	14	1,6
σίγουρα αποτελεί	871	97,6
Δεν απάντησαν	14	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.23

Επίδειξη γεννητικών οργάνων από ενήλικα στο παιδί:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	6	0,7
ίσως αποτελεί	5	0,6
σίγουρα αποτελεί	880	98,8
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.24

Σεξουαλική επαφή:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	4	0,4
ίσως αποτελεί	4	0,4
σίγουρα αποτελεί	883	99,1
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.25

Έκθεση πορνογραφικού υλικού στο παιδί:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	8	0,9
ίσως αποτελεί	24	2,7
σίγουρα αποτελεί	855	96,4
Δεν απάντησαν	19	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ:

Πίνακας 3β.26

Ανεπαρκής Διατροφή:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	15	1,7
ίσως αποτελεί	94	10,5
σίγουρα αποτελεί	782	87,8
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.27

Ανεπαρκής Ιατρική Φροντίδα:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	14	1,6
ίσως αποτελεί	78	8,8
σίγουρα αποτελεί	796	89,6
Δεν απάντησαν	18	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β,28

Ανεπαρκής ένδυση:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	31	3,5
ίσως αποτελεί	207	23,3
σίγουρα αποτελεί	650	73,2
Δεν απάντησαν	18	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.29

<i>Ανεπαρκής οικονομική στήριξη (πχ χαρτζιλίκι):</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	52	5,8
ίσως αποτελεί	231	26,0
σίγουρα αποτελεί	606	68,2
Δεν απάντησαν	17	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.30

<i>Εγκατάλειψη παιδιού στο σπίτι χωρίς επιτήρηση:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	19	2,1
ίσως αποτελεί	72	8,1
σίγουρα αποτελεί	801	89,8
Δεν απάντησαν	14	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Πίνακας 3β.31

<i>Έλλειψη ενδιαφέροντος για τα μαθήματα του παιδιού:</i>	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
δεν αποτελεί	40	4,5
ίσως αποτελεί	184	20,7
σίγουρα αποτελεί	666	74,8
Δεν απάντησαν	16	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Τα αποτελέσματα των απαντήσεων όσον αφορά το τι αποτελεί σωματική βία απέναντι στα παιδιά παρουσιάζουν ενδιαφέρον αφού σχετικά μεγάλα ποσοστά απαντούν ότι το σπρώξιμο (15,4%), το τράνταγμα (13,7%), το τσίμπημα (14,8%), το τράβηγμα του αυτιού (15,2%) αλλά και το χαστούκι (8,0%) δεν αποτελούν βία απέναντι στα παιδιά. Αξιοσημείωτα, είναι και τα μεγάλα ποσοστά που σημειώνονται και στην κατηγορία "Ίσως αποτελεί": σπρώξιμο (39,4%), τράνταγμα (37,8%), τσίμπημα (14,8%), το τράβηγμα του αυτιού (32,6%), το χαστούκι (23,9%).

Σωματική βία "αποτελεί σίγουρα" το γρονθοκόπημα (98,0%), το δάγκωμα (95,9%), η κλωτσιά (94,3%), το κτύπημα στο σώμα ή στο πρόσωπο (92,2%) και το ρίξιμο αντικειμένων (90,3%).

Η παρακολούθηση σκηνών βίας μεταξύ των γονιών είναι, για το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού, η κατηγορία η οποία αποτελεί ψυχολογική βία στο μέγιστο βαθμό απέναντι στα παιδιά.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι κατηγορίες οι οποίες σίγουρα αποτελούν βία ξεκινώντας με το πιο ψηλό αριθμό απαντήσεων και προχωρώντας στο πιο χαμηλό.

Πίνακας 3β.32

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Παρακολούθηση σκηνών βίας	826	12,5
Απόρριψη	774	11,8
Εξευτελισμός	738	11,2
Προσβολή/Χρήση άσχημων επιθέτων	726	11,0
Απαγόρευση επαφής με φίλους	721	10,9
Απομόνωση [^]	654	9,9
Εκφοβισμός κατά της σωματικής	627	9,5
Συναισθηματική απειλή	562	8,5
Μη-φραστικός εκφοβισμός	315	4,8

Αντίθετα, πιο κάτω, παρουσιάζονται τα ποσοστά των ατόμων που απάντησαν ότι οι διάφορες κατηγορίες δεν αποτελούν βία. Τα ποσοστά σε αυτή τη περίπτωση δεν συγκρίνονται μεταξύ τους αλλά παρουσιάζονται όπως δοθήκαν από τους ερωτώμενους:

Δεν αποτελεί σωματική βία εναντίον του παιδιού:

Πίνακας 3β.33

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Σπρώξιμο	138	15,4
Τράβηγμα αυτιού	135	15,2
Τσίμπημα	132	14,8
Τράνταγμα	122	13,7
Χαστούκι	71	8,0
Τράβηγμα μαλλιών	38	4,3
Κτύπημα στο σώμα ή στο πρόσωπο	16	1,8
Ρίξιμο αντικειμένων	15	1,7
Δάγκωμα	9	1,0
Κλωτσιά	8	0,9
Γρονθοκόπημα	3	0,3

Όσον αφορά τη σεξουαλική βία, φαίνεται ότι ευτυχώς, η μεγάλη πλειοψηφία του κόσμου αντιλαμβάνεται ότι τα σεξουαλικής φύσεως αγγίγματα, η επίδειξη των γεννητικών οργάνων, η σεξουαλική επαφή και η έκθεση πορνογραφικού υλικού στο παιδί αποτελούν βία (97,6%, 98,8%, 99,1% και 96,4% αντίστοιχα).

Η εγκατάλειψη του παιδιού στο σπίτι χωρίς επιτήρηση είναι ο πρώτος παράγοντας ο οποίος αποτελεί βία, στην κατηγορία παραμέληση του παιδιού (σίγουρα αποτελεί βία - 89,8%).

Ακολουθούν:

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
• η ανεπαρκής ιατρική φροντίδα	796	89,6
• η ανεπαρκής διατροφή	782	87,8
• η έλλειψη ενδιαφέροντος για τα μαθήματα του παιδιού	666	74,8
• ανεπαρκής ένδυση	650	73,2
• ανεπαρκής οικονομική στήριξη	606	68,2

4. Πόσο συχνά πιστεύετε ότι υπάρχει βία ανάμεσα στις ακόλουθες κατηγορίες ατόμων; (ερώτηση 11)

α. Από τον άντρα στη γυναίκα:

Πίνακας 4α

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό(%)
Ποτέ	7	0,8
Αραιά	311	34,9
Συχνά	573	64,3
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

β. Από τη γυναίκα στον άντρα:

Πίνακας 4β

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	83	9,3
Αραιά	668	75,0
Συχνά	140	15,7
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

γ. Από τον πατέρα στο παιδί:

Πίνακας 4γ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	29	3,3
Αραιά	510	57,3
Συχνά	351	39,4
Δεν απάντησαν	16	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

δ. Από τη μητέρα στο παιδί:

Πίνακας 4δ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	57	6,4
Αραιά	635	71,3
Συχνά	198	22,2
Δεν απάντησαν	16	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ε. Από το ένα παιδί στο άλλο:

Πίνακας 4ε

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	65	7,3
Αραιά	651	73,6
Συχνά	169	19,1
Δεν απάντησαν	21	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

στ. Από το παιδί στον πατέρα:

Πίνακας 4στ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό(%)
Ποτέ	216	24,4
Αραιά	622	70,4
Συχνά	46	5,2
Δεν απάντησαν	22	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ζ. Από το παιδί στη μητέρα:

Πίνακας 4ζ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό(%)
Ποτέ	214	24,2
Αραιά	616	69,7
Συχνά	54	6,1
Δεν απάντησαν	22	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Από την πλειοψηφία του πληθυσμού πιστεύεται ότι βία εξασκείται συχνά από τον άντρα στη γυναίκα (64,3%), ενώ το αντίθετο συμβαίνει κυρίως αραιά (75,0%). Συγκρίνοντας τα ποσοστά των κατηγοριών "από την μητέρα στο παιδί" και από "τον πατέρα στο παιδί" παρατηρείται ότι οι Κύπριοι πιστεύουν ότι και από τους δύο γονείς εξασκείται βία αραιά ή συχνά προς το παιδί (93,5% και 96,7% αντίστοιχα). Πιο συχνά όμως φαίνεται να εξασκείται από τον πατέρα (39,4%) σε σύγκριση με 22,2% του πληθυσμού που πιστεύεται ότι εξασκείται συχνά από την μητέρα.

Βία πιστεύεται ότι υπάρχει και ανάμεσα στα αδέρφια αφού ποσοστό 73,6% απαντούν αραιά, ενώ 19,1% συχνά. Ανησυχητικό είναι το φαινόμενο ότι το 75,6% του πληθυσμού πιστεύει ο πατέρας δέχεται βία από τα παιδιά του αραιά, ενώ 75,8% πιστεύει ότι η μητέρα δέχεται βία αραιά ή συχνά από τα παιδιά της.

5. Πόσο συχνά πιστεύετε ότι ασκείται βία εναντίον των ακόλουθων κατηγοριών ατόμων;

α. Σε άτομα ψηλού μορφωτικού επιπέδου :

Πίνακας 5α

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό(%)
Ποτέ	108	12,2
Αραιά	680	76,7
Συχνά	98	11,1
Δεν απάντησαν	20	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

β. Σε άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου:

Πίνακας 5β

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	12	1,4
Αραιά	345	38,9
Συχνά	531	59,8
Δεν απάντησαν	18	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

γ. Σε άτομα χαμηλού οικονομικού επιπέδου:

Πίνακας 5γ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό(%)
Ποτέ	18	2,0
Αραιά	352	39,6
Συχνά	519	58,4
Δεν απάντησαν	17	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

δ. Σε άτομα ψηλού οικονομικού επιπέδου-

Πίνακας 5δ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό(%)
Ποτέ	102	11,5
Αραιά	674	76,2
Συχνά	108	12,2
Δεν απάντησαν	22	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ε. Σε άτομα που ζουν σε πόλη:

Πίνακας 5ε

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	17	1,9
Αραιά	529	59,8
Συχνά	338	38,2
Δεν απάντησαν	22	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

στ. Σε άτομα που ζουν σε χωριό:
Πίνακας 5στ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	18	2,0
Αραιά	553	62,6
Συχνά	313	35,4
Δεν απάντησαν	22	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ζ. Σε άτομα με ειδικές ανάγκες:
Πίνακας 5ζ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	176	20,0
Αραιά	514	58,3
Συχνά	191	21,7
Δεν απάντησαν	25	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Ο πληθυσμός πιστεύει ότι τόσο το μορφωτικό όσο και το οικονομικό επίπεδο κάποιου ανθρώπου παίζει ρόλο στο βαθμό βίας τον οποίο δέχεται. Πιστεύεται ότι τα άτομα χαμηλού οικονομικού και μορφωτικού επιπέδου δέχονται βία πιο συχνά από αυτά με ψηλό μορφωτικό και κοινωνικό επίπεδο.

Όσον αφορά τα άτομα με ειδικές ανάγκες αρκετά μεγάλο ποσοστό (21,7%) πιστεύει ότι δέχονται βία συχνά ενώ 58,3% πιστεύει ότι δέχονται βία αραιά.

6. Πόσο συχνά πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό το φαινόμενο από τις ακόλουθες κατηγορίες ατόμων; (ερώτηση 13)

α. Από άτομα ψηλού μορφωτικού επιπέδου:
Πίνακας 6α

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό(%)
Ποτέ	49	5,5
Αραιά	616	69,7
Συχνά	219	24,8
Δεν απάντησαν	22	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

β. Από άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου:
Πίνακας 6β

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	15	1,7
Αραιά	483	54,6
Συχνά	386	43,7
Δεν απάντησαν	22	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

γ. Από άτομα χαμηλού οικονομικού επιπέδου:
Πίνακας 6γ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό(%)
Ποτέ	17	1,9
Αραιά	494	55,9
Συχνά	373	42,2
Δεν απάντησαν	22	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

δ. Από άτομα ψηλού οικονομικού επιπέδου:
Πίνακας 6δ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	18	2,0
Αραιά	352	39,6
Συχνά	519	58,4
Δεν απάντησαν	17	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ε. Από άτομα που ζουν σε πόλεις:
Πίνακας 6ε

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό(%)
Ποτέ	10	1,1
Αραιά	592	63,3
Συχνά	276	35,6
Δεν απάντησαν	25	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

στ. Από άτομα που ζουν σε χωριά:
Πίνακας 6στ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	13	1,5
Αραιά	592	67,2
Συχνά	276	31,3
Δεν απάντησαν	1725	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Οι Κύπριοι πιστεύουν ότι η βία προέρχεται πιο συχνά από άτομα ψηλού οικονομικού αλλά χαμηλού μορφωτικού επιπέδου.

7. Κατά τη γνώμη σας ποιοι από τους παρακάτω λόγους μπορούν να αποτελούν τα αίτια της βίας σε μία οικογένεια; Τους 3 πιο σημαντικούς με σειρά προτεραιότητας.

α. Αλκοολισμός:

Πίνακας 7α

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	309	34,1
2	155	17,1
3	108	11,9
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	334	36,9
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

β. Ναρκωτικά:

Πίνακας 7β

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	143	15,8
2	174	19,2
3	55	6,1
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	534	58,9
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

γ. Χαρτοπαίγνιο:

Πίνακας 7γ

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	77	8,5
2	147	16,2
3	177	19,5
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	505	55,7
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

δ. Επεμβάσεις πεθερικών:

Πίνακας 7δ

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό(%)
1	19	2,1
2	37	4,1
3	61	6,7
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	789	12,9
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ε. *Άρνηση για σεξουαλική επαφή:*

Πίνακας 7ε

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	1	0,1
2	16	1,8
3	12	1,3
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	877	96,8
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

στ. *Εξωσυζυγικές σχέσεις:*

Πίνακας 7στ

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	89	9,8
2	119	13,1
3	135	14,9
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	563	62,1
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ζ. *Διαφωνία στην οικονομική διαχείριση:*

Πίνακας 7ζ

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	6	0,7
2	8	0,9
3	9	1,0
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	883	97,5
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

η. *Οικονομικό πρόβλημα:*

Πίνακας 7η

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	62	6,8
2	62	6,8
3	91	10,0
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	691	76,3
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

θ. *Άγχος από δουλειά:*

Πίνακας 7θ

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	15	1,7
2	26	2,9
3	28	3,1
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	837	92,4
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ι. Διαφορά ηλικίας:

Πίνακας 7ι

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	5	0,6
2	8	0,9
3	0	0,0
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	893	98,6
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

κ. Ασυμφωνία Χαρακτήρων:

Πίνακας 7κ

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	76	8,4
2	39	4,3
3	52	5,7
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	739	81,6
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

λ. Διαφωνία όσον αφορά την διαπαιδαγώγηση των παιδιών:

Πίνακας 7λ

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	0	0,0
2	2	0,2
3	3	0,3
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	901	99,4
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

μ. Προηγούμενες εμπειρίες βίας:

Πίνακας 7μ

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	16	1,8
2	13	1,4
3	23	2,5
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	854	94,3
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ν. Γυναίκες των καμπαρέ:

Πίνακας 7ν

	Αριθμός Ερωτούμενων	Ποσοστό (%)
1	26	2,9
2	33	3,6
3	51	5,6
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	796	87,9
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ξ. Ζήλεια
Πίνακας 7ξ

	Αριθμός Ερωτούμένων	Ποσοστό (%)
1	41	4,5
2	43	4,7
3	66	7,3
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	756	83,4
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ο. Σχολική αποτυχία των παιδιών:
Πίνακας 7ο

	Αριθμός Ερωτούμένων	Ποσοστό (%)
1	0	0,0
2	3	0,3
3	1	0,1
Δεν έδωσαν αυτό το λόγο ανάμεσα στους 3 πιο σημαντικούς	902	99,6
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Οι τρεις κυριότεροι λόγοι οι οποίοι μπορούν να αποτελούν τα αίτια της βίας σε μια οικογένεια όπως τα αντιλαμβάνονται οι Κύπριοι είναι

- α. ο αλκοολισμός
- β. τα ναρκωτικά
- γ. οι εξωσυζυγικές σχέσεις

Πιο κάτω παρουσιάζονται οι διάφοροι λόγοι κατά σειρά προτεραιότητας (στο βαθμό 1, που είναι ο πιο σημαντικός):

Πίνακας 7π

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
αλκοολισμός	309	34,9
ναρκωτικά	143	16,1
εξωσυζυγικές σχέσεις	89	10,0
χαρτοπαίγνιο	77	8,7
ασυμφωνία χαρακτήρων	76	8,6
οικονομικό πρόβλημα	62	7,0
ζήλεια	41	4,6
γυναίκες των καμπαρέ	26	2,9
επεμβάσεις πεθερικών	19	2,1
προηγούμενες εμπειρίες βίας	16	1,8
άγχος από δουλειά	15	1,7
διαφωνία στην οικονομική διαχείριση	6	0,7
διαφορά ηλικίας	5	0,6
άρνηση για σεξουαλική επαφή	1	0,1

8. Με πιο από τα δύο πιο κάτω σχόλια συμφωνείτε: (ερώτηση 15)

Πίνακας 8α

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Η βία σε μια οικογένεια αφορά μόνο τη συγκεκριμένη οικογένεια και δεν πρέπει να επεμβαίνει κανένας με οποιονδήποτε τρόπο. (Το κάθε άτομο δικαιούται να κάνει ότι θέλει στο σπίτι του γιατί αυτό είναι το βασίλειο του)	128	14,3
Η βία στην οικογένεια είναι ένα σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί με συγκεκριμένους τρόπους (π.χ. κατάλληλη νομοθεσία)	765	85,7
Δεν απάντησαν	13	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Σχετικά μεγάλο παρουσιάζεται το ποσοστό των ατόμων που πιστεύει ότι "η βία σε μια οικογένεια αφορά μόνο τη συγκεκριμένη οικογένεια και δεν πρέπει να επεμβαίνει κανένας με οποιονδήποτε τρόπο" (14,3%).

Ποια είναι αυτά τα άτομα; (βλέπε πίνακα 8β)

Αυξημένα ποσοστά παρουσιάζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- γυναίκες
- ηλικίας 60+
- χωρίς μόρφωση ή δημοτικού
- παντρεμένες ή χήρες
- εισόδημα λιγότερο από 5,000
- διαμονή: Λευκωσία ή Λάρνακα αγροτική

Πίνακας 8β		Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό(%)
Φύλο:	Ανδρες	55	45,5	46,9
	Γυναίκες	66	54,5	53,1
Ηλικία:	16-18	5	4,1	6,6
	19-25	8	6,5	15,3
	26-35	16	13,0	22,1
	35-50	29	23,6	24,1
	50-60	93	12,5	13,2
	60+	43	35,0	18,7
Μόρφωση:	Χωρίς Σχολική Μόρφωση	7	5,9	2,5
	Δημοτικού	63	52,9	28,6
	Μέσης Παιδείας ^Α	41	34,5	45,3
	Κολλεγίου	5	4,2	11,5
	Πανεπιστημίου	2	1,7	11,0
	Μεταπτυχιακή	1	0,8	1,2
Εισόδημα Οικογένειας:				
	Λιγότερο από 5.000	55	48,7	29,1
	5.000 -10.000	48	42,5	49,3
	10.001 -15.000	9	8,0	13,8
	15.001 - 20.000	0	0,0	5,6
	20.001 -25.000	0	0,0	1,2
	25.001 και άνω	1	0,9	1,0
Οικογενειακή κατάσταση				
	Άγαμος/η	18	14,3	23,5
	Συζώ με σύντροφο	0	0,0	0,6
	Αρραβωνιασμένος/η	1	0,8	2,7
	Παντρεμένος/η	95	75,4	64,8
	Χωρισμένος/η	3	2,4	3,5
	Χήρος/α	9	7,1	4,9
Επαρχία:	Λευκωσία Αστική	25	19,7	26,5
	Λευκωσία Αγροτική	24	18,9	10,3
	Λεμεσός Αστική	25	19,7	21,7
	Λεμεσός Αγροτική	6	4,7	7,2
	Λάρνακα Αστική	7	5,5	12,1
	Λάρνακα Αγροτική	16	12,6	8,7
	Πάφος Αστική	10	7,9	4,9
	Πάφος Αγροτική	6	4,7	4,0
	Αμμόχωστος Αγροτική	8	6,3	4,6

9. Παρακαλώ απαντήστε κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τα ακόλουθα:
(ερώτηση 16)

α. "Το ξύλο βγήκε από τον παράδεισο"
Πίνακας 9α

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	194	21,7
Διαφωνώ	424	47,4
Δεν Ξέρω	56	6,3
Συμφωνώ	191	21,4
Συμφωνώ Απόλυτα	29	3,2
Δεν απάντησαν	12	αφαιρέθηκαν

β. Τα άτομα στα οποία ασκείται βία την προκαλούν με τον τρόπο τους
Πίνακας 9β

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	138	15,5
Διαφωνώ	380	42,6
Δεν Ξέρω	144	16,2
Συμφωνώ	208	23,3
Συμφωνώ Απόλυτα	21	2,4
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν

γ. Η μη-θεληματική σεξουαλική επαφή σε ένα ζευγάρι πρέπει να θεωρείται βιασμός.

Πίνακας 9γ

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	30	3,4
Διαφωνώ	107	12,0
Δεν Ξέρω	57	6,4
Συμφωνώ	491	55,0
Συμφωνώ Απόλυτα	207	23,2
Δεν απάντησαν	14	αφαιρέθηκαν

δ. Ο άντρας δικαιούται να έχει εξωσυζυγικές σχέσεις.
Πίνακας 9δ

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	521	58,3
Διαφωνώ	353	39,5
Δεν Ξέρω	4	0,4
Συμφωνώ	14	1,6
Συμφωνώ Απόλυτα	2	0,2
Δεν απάντησαν	12	αφαιρέθηκαν

ε. Η γυναίκα δικαιούται να έχει εξωσυζυγικές σχέσεις.

Πίνακας 9ε

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	545	61,1
Διαφωνώ	338	37,9
Δεν Ξέρω	3	0,3
Συμφωνώ	5	0,6
Συμφωνώ Απόλυτα	1	0,1
Δεν απάντησαν	14	αφαιρέθηκαν

στ. Το να φωνάζει ο άντρας στη γυναίκα, με σκοπό να επιβάλλει τις απόψεις του, είναι κάτι αποδεκτό στις σχέσεις. Πίνακας 9στ

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	310	34,8
Διαφωνώ	503	56,5
Δεν Ξέρω	16	1,8
Συμφωνώ	54	6,1
Συμφωνώ Απόλυτα	8	0,9
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν

ζ. Το να φωνάζει η γυναίκα στον άντρα, με σκοπό να επιβάλλει τις απόψεις της, είναι κάτι αποδεκτό στις σχέσεις.

Πίνακας 9ζ

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	315	34,8
Διαφωνώ	525	57,9
Δεν Ξέρω	11	1,2
Συμφωνώ	31	3,5
Συμφωνώ Απόλυτα	8	0,9
Δεν απάντησαν	16	αφαιρέθηκαν

η. Ο άντρας πρέπει να δείχνει την εξουσία του μέσα στο σπίτι.

Πίνακας 9η

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	234	26,2
Διαφωνώ	366	41,0
Δεν Ξέρω	30	3,4
Συμφωνώ	219	
Συμφωνώ Απόλυτα	44	4,9
Δεν απάντησαν	13	αφαιρέθηκαν

θ. Στις γυναίκες αρέσει να είναι βίαιοι οι άντρες τους.

Πίνακας 9Θ

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	258	29,2
Διαφωνώ	465	52,6
Δεν Ξέρω	123	13,9
Συμφωνώ	33	3,7
Συμφωνώ Απόλυτα	5	0,6
Δεν απάντησαν	22	αφαιρέθηκαν

Δεν αποτελεί βία όταν ένας άντρας δίνει ποτέ-πότε κανένα χαστούκι στη γυναίκα του.

Πίνακας 9ι

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	267	29,9
Διαφωνώ	433	48,5
Δεν Ξέρω	30	3,4
Συμφωνώ	144	16,1
Συμφωνώ Απόλυτα	18	2,0
Δεν απάντησαν	14	αφαιρέθηκαν

κ. Το να απειλεί ο ένας σύντροφος τον άλλο με εγκατάλειψη δεν αποτελεί μορφή βίας.

Πίνακας 9κ

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	281	31,8
Διαφωνώ	465	52,5
Δεν Ξέρω	39	4,4
Συμφωνώ	90	10,2
Συμφωνώ Απόλυτα	10	1,1
Δεν απάντησαν	21	αφαιρέθηκαν

λ. Το να προσβάλλεις τα παιδιά σου μπροστά στους άλλους, είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος πειθαρχίας.

Πίνακας λ

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	329	36,9
Διαφωνώ	508	57,0
Δεν Ξέρω	18	2,0
Συμφωνώ	28	3,1
Συμφωνώ Απόλυτα	8	0,9
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν

Το να "βάζεις τις φωνές" στα παιδιά σου είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για να τα ελέγξεις.

Πίνακας μ

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	212	23,8
Διαφωνώ	496	55,7
Δεν Ξέρω	42	4,7
Συμφωνώ	125	14,0
Συμφωνώ Απόλυτα	16	1,8
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν

ν. Οι γονείς που κτυπούν τα παιδιά τους το κάνουν για καλό τους.

Πίνακας ν

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	204	23,0
Διαφωνώ	429	48,3
Δεν Ξέρω	86	9,7
Συμφωνώ	153	17,2
Συμφωνώ Απόλυτα	16	1,8
Δεν απάντησαν	18	αφαιρέθηκαν

ξ. Το να απειλούν οι γονείς τα παιδιά με εγκατάλειψη είναι αποτελεσματικός τρόπος για να τα ελέγξουν.

Πίνακας ξ

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	324	36,5
Διαφωνώ	527	59,3
Δεν Ξέρω	22	2,5
Συμφωνώ	11	1,2
Συμφωνώ Απόλυτα	4	0,5
Δεν απάντησαν	18	αφαιρέθηκαν

ο. Είναι δικαίωμα των γονιών να "δίνουν ξύλο" στα παιδιά τους.

Πίνακας ο

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Διαφωνώ Απόλυτα	310	34,8
Διαφωνώ	503	56,5
Δεν Ξέρω	16	1,8
Συμφωνώ	54	6,1
Συμφωνώ Απόλυτα	8	0,9
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν

Είναι ανησυχητικό το γεγονός ότι το 1/4 του πληθυσμού πιστεύει ότι τα θύματα της βίας την προκαλούν με τον τρόπο τους καθώς επίσης και το ότι συμφωνούν ότι "το ξύλο βγήκε από τον Παράδεισο". Εξίσου ανησυχητικό είναι και το ότι το 30% περίπου πιστεύει ότι ο άντρας πρέπει να δείχνει την εξουσία του μέσα στο σπίτι ενώ ποσοστά γύρω στο 18% πιστεύουν ότι δεν αποτελεί βία όταν "ένας άντρας δίνει ποτέ ποτέ κανένα χαστούκι στη γυναίκα του" ενώ "οι γονείς που κτυπούν τα παιδιά τους το κάνουν για καλό τους".

Παρακάτω παρουσιάζεται το άθροισμα των ατόμων που συμφωνούν/συμφωνούν απόλυτα με τις διάφορες φράσεις, ξεκινώντας από το μεγαλύτερο και προχωρώντας στο μικρότερο.

Πίνακας 9π

	Αριθμός ερωτώμενων	Ισοστό (%)
Ο άντρας πρέπει να δείχνει την εξουσία του μέσα στο σπίτι	263	16,8
Τα άτομα στα οποία ασκείται βία την προκαλούν με τον τρόπο τους	229	14,7
Το ξύλο βγήκε από τον Παράδεισο	220	14,1
Οι γονείς που κτυπούν τα παιδιά τους το κάνουν για καλό τους	169	10,8
Δεν αποτελεί βία όταν ένας άντρας δίνει πότε-πότε κανένα χαστούκι στη γυναίκα του	162	10,4
Το να βάζεις τις φωνές στα παιδιά σου είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος πειθαρχίας	141	9,0
Το να απειλά ο ένας σύντροφος τον άλλο με εγκατάλειψη δεν αποτελεί μορφή βίας	100	6,4
Το να φωνάζει ο άντρας στη γυναίκα, με σκοπό να επιβάλλει τις απόψεις του, είναι κάτι αποδεκτό στις σχέσεις	62	4,0
Είναι δικαίωμα των γονιών να δίνουν ξύλο στα παιδιά τους	62	4,0
Το να φωνάζει η γυναίκα, στον άντρα με σκοπό να επιβάλει τις απόψεις της, είναι κάτι αποδεκτό στις σχέσεις	39	2,5
Στις γυναίκες αρέσει να είναι βίαιοι οι άντρες τους	38	2,4
Το να προσβάλλεις τα παιδιά σου μπροστά στους άλλους, είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος πειθαρχίας	36	2,3
Ο άντρας διακαιούται να έχει εξωσυζυγικές σχέσεις	16	1,0
Το να απειλούν οι γονείς τα παιδιά με εγκατάλειψη είναι αποτελεσματικός τρόπος για να τα ελέγξουν	15	1,0
Η γυναίκα διακαιούται να έχει εξωσυζυγικές σχέσεις	6	0,4

Παρακάτω παρουσιάζονται τα δημογραφικά στοιχεία των ατόμων που συμφωνούν/συμφωνούν απόλυτα με τις ακόλουθες 3 φράσεις:
 " Ο άντρας πρέπει να δείχνει της εξουσία του μέσα στο σπίτι"
 " Οι γονείς που κτυπούν τα παιδιά τους το κάνουν για καλό τους"
 " Δεν αποτελεί βία όταν ένας άντρας δίνει πότε-πότε κανένα χαστούκι στη γυναίκα του".

Αυξημένα ποσοστά στην φράση "Ο άντρας πρέπει να δείχνει την εξουσία του μέσα στο σπίτι" υπάρχουν στους: (βλέπε πίνακα 9ρ)

- άνδρες
- ηλικίας 50 και άνω
- με χαμηλή ή καθόλου μόρφωση
- εισόδημα οικογένειας: λιγότερο από 5,000 ή πάνω από 25,000
- παντρεμένοι ή χήροι
- Διαμονή στις αγροτικές περιοχές και αστική Πάφου

Αυξημένα ποσοστά στην φράση "Οι γονείς που κτυπούν τα παιδιά τους το κάνουν για καλό τους" υπάρχουν ανάμεσα στους: (βλέπε πίνακα 9σ)

- άντρες
- 16-18, 35-50, 60+
- χωρίς σχολική μόρφωση, δημοτικού ή και μέσης παιδείας
- χαμηλό εισόδημα - λιγότερο από 5.000
- παντρεμένοι ή χήροι
- κυρίως διαμένουν στις αγροτικές περιοχές

Αυξημένα ποσοστά στην φράση " Δεν αποτελεί βία όταν ένας άντρας δίνει πότε- πότε κανένα χαστούκι στη γυναίκα του" υπάρχουν ανάμεσα στους: (βλέπε πίνακα 9τ)

- άντρες
- 16-18 ή 60+
- χωρίς σχολική μόρφωση ή δημοτικού
- λιγότερο από 5.000
- παντρεμένοι ή χήροι
- αγροτικές περιοχές και αστική Πάφου

- «Ο άντρας πρέπει να δείχνει την εξουσία του μέσα στο σπίτι»

Πίνακας 9ρ		Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Φύλο:	Ανδρες	151	61,1	46,9
	Γυναίκες	96	38,9	53,1
Ηλικία:	16-18	16	6,2	6,6
	19-25	20	7,8	15,3
	26-35	34	13,3	22,1
	35-50	49	19,1	24,1
	50-60	43	16,8	13,2
	60+	94	64,1	18,7
Μόρφωση:	Χωρίς Σχολική Μόρφωση	15	6,1	2,5
	Δημοτικού	123	49,8	28,6
	Μέσης Παιδείας	94	38,0	45,3
	Κολλεγίου	9	3,6	11,5
	Πανεπιστημίου	4	1,6	11,0
	Μεταπτυχιακή	2	0,8	1,2
Εισόδημα Οικογένειας:	Λιγότερο από 5.000	110	42,7	29,1
	5.000 -10.000	97	41,6	49,3
	10.001 -15.000	19	8,1	13,8
	15.001 - 20.000	3	1,3	5,6
	20.001 -25.000	1	0,4	1,2
	25.001 και άνω	3	1,3	1,0
Οικογενειακή κατάσταση	Αγαμος/η	37	14,8	23,5
	Συζώ με σύντροφο	2	0,8	0,6
	Αρραβωνιασμένος/η	3	1,2	2,7
	Παντρεμένος/η	178	71,2	64,8
	Χωρισμένος/η	9	3,6	3,5
	Χήρος/α	21	8,4	4,9
Επαρχία:	Λευκωσία Αστική	49	18,8	26,5
	Λευκωσία Αγροτική	36	13,8	10,3
	Λεμεσός Αστική	43	16,5	21,7
	Λεμεσός Αγροτική	25	9,6	7,2
	Λάρνακα Αστική	28	10,8	12,1
	Λάρνακα Αγροτική	35	13,5	8,7
	Πάφος Αστική	9	6,5	4,9
	Πάφος Αγροτική	17	6,5	4,0
	Αμμόχωστος Αγροτική	18	6,9	4,6

«Οι γονείς που κτυπούν τα παιδιά τους το κάνουν για καλό τους»

Πίνακας 9σ		Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Φύλο:	Άνδρες	86	52,7	46,9
	Γυναίκες	77	47,3	53,1
Ηλικία:	16-18	12	7,4	6,6
	19-25	15	9,2	15,3
	26-35	25	15,4	22,1
	35-50	35	21,6	24,1
	50-60	19	11,7	13,2
	60+	56	0,6	18,7
Μόρφωση:	Χωρίς Σχολική Μόρφωση	9	5,7	2,5
	Δημοτικού	66	42,0	28,6
	Μέσης Παιδείας	69	43,9	45,3
	Κολλεγίου	6	3,8	11,5
	Πανεπιστημίου	6	7,0	11,0
	Μεταπτυχιακή	1	0,6	1,2
Εισόδημα Οικογένειας:	Λιγότερο από 5.000	66	45,7	29,1
	5.000 -10.000	62	42,7	49,3
	10.001 -15.000	14	9,6	13,8
	15.001 - 20.000	2	1,4	5,6
	20.001 -25.000	0	0,0	1,2
	25.001 και άνω	0	0,0	1,0
Οικογενειακή κατάσταση	Άγαμος/η	25	15,8	23,5
	Συζώ με σύντροφο	2	1,2	0,6
	Αρραβωνιασμένος/η	3	2,0	2,7
	Παντρεμένος/η	106	67,1	64,8
	Χωρισμένος/η	4	2,5	3,5
	Χήρος/α	17	10,8	4,9
Επαρχία:	Λευκωσία Αστική	29	23,3	26,5
	Λευκωσία Αγροτική	27	16,2	10,3
	Λεμεσός Αστική	30	18,0	21,7
	Λεμεσός Αγροτική	16	9,6	7,2
	Λάρνακα Αστική	16	9,6	12,1
	Λάρνακα Αγροτική	12	7,2	8,7
	Πάφος Αστική	9	5,4	4,9
	Πάφος Αγροτική	7	4,2	4,0
	Αμμόχωστος Αγροτική	11	6,6	4,6

" Δεν αποτελεί βία όταν ένας άντρας δίνει πότε-πότε κανένα χαστούκι στη γυναίκα του"

Πίνακας 9τ

		Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Φύλο:	Ανδρες	92	59,0	46,9
	Γυναίκες	64	41,0	53,1
Ηλικία:	16-18	16	10,2	6,6
	19-25	21	13,4	15,3
	26-35	17	10,8	22,1
	35-50	43	27,4	24,1
	50-60	20	12,7	13,2
	60+	40	25,5	18,7
Μόρφωση:	Χωρίς Σχολική Μόρφωση	5	3,3	2,5
	Δημοτικού	63	41,4	28,6
	Μέσης Παιδείας	72	47,4	45,3
	Κολλεγίου	8	5,6	11,5
	Πανεπιστημίου	3	2,0	11,0
	Μεταπτυχιακή	1	0,6	1,2
Εισόδημα Οικογένειας:	Λιγότερο από 5.000	63	39,6	29,1
	5.000 -10.000	62	38,9	49,3
	10.001 -15.000	11	6,9	13,8
	15.001 - 20.000	2	1,2	5,6
	20.001 -25.000	0	0,0	1,2
	25.001 και άνω	3	1,8	1,0
Οικογενειακή κατάσταση	Άγαμος/η	34	22,0	23,5
	Συζώ με σύντροφο	2	1,3	0,6
	Αρραβωνιασμένος/η	3	1,9	2,7
	Παντρεμένος/η	103	66,8	64,8
	Χωρισμένος/η	4	2,6	3,5
	Χήρος/α	8	5,2	4,9
Επαρχία:	Λευκωσία Αστική	27	17,0	26,5
	Λευκωσία Αγροτική	25	15,7	10,3
	Λεμεσός Αστική	28	17,6	21,7
	Λεμεσός Αγροτική	19	11,9	7,2
	Λάρνακα Αστική	21	13,2	12,1
	Λάρνακα Αγροτική	14	8,8	8,7
	Πάφος Αστική	6	3,8	4,9
	Πάφος Αγροτική	10	6,3	4,0
	Αμμόχωστος Αγροτική	9	5,6	4,6

10. Υπάρχουν περιπτώσεις που θα δικαιολογούσατε την περίπτωση ο άντρας να κτυπά τη γυναίκα του; (ερώτηση 17α)

Πίνακας 10

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Ναι	206	23,1
Όχι	687	65,1
Δεν απάντησαν	13	αφαιρέθηκε
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Δυστυχώς ένα μεγάλο ποσοστό (23,1%) απαντά ότι υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες ο άντρας θα ήταν δικαιολογημένος να κτυπά τη γυναίκα του όταν αυτή έχει εξωσυζυγικές σχέσεις. (Απάντηση από 84 άτομα)

Κοιτάζοντας τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού ο οποίος πιστεύει ότι υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες ο άντρας δικαιολογείται να κτυπά τη γυναίκα του, παρατηρούνται αυξημένα ποσοστά στις ακόλουθες κατηγορίες: (βλέπε πίνακα 10α)

- άντρες
- νεαρής ηλικίας, 16-18, και ηλικιωμένα άτομα 60+
- μορφωτικό επίπεδο δημοτικού ή και μέσης παιδείας
- εισόδημα μεταξύ 15.000-20.000 ή 25.000 και άνω
- οικογενειακή κατάσταση: άγαμος/ συζεί με σύντροφο/χήροι/ες
- διαμονή: Λεμεσός αστική και αγροτική, Λάρνακα αγροτική και Πάφος αγροτική

Όσοι απάντησαν "ναι" Πίνακας 10α		Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Φύλο:	Ανδρες	107	54,9	46,9
	Γυναίκες	88	45,1	53,1
Ηλικία:	16-18	18	9,0	6,6
	19-25	30	15,1	15,3
	26-35	37	18,6	22,1
	35-50	49	24,6	24,1
	50-60	25	12,6	13,2
	60+	40	20,1	18,7
Μόρφωση:	Χωρίς Σχολική Μόρφωση	2	1,0	2,5
	Δημοτικού	67	34,2	28,6
	Μέσης Παιδείας	95	48,2	45,3
	Κολλεγίου	18	9,2	11,5
	Πανεπιστημίου	12	6,1	11,0
	Μεταπτυχιακή	2	1,0	1,2
Εισόδημα Οικογένειας:	Λιγότερο από 5.000	50	27,6	29,1
	5.000 -10.000	89	49,2	49,3
	10.001 -15.000	24	13,3	13,8
	15.001 - 20.000	13	7,2	5,6
	20.001 -25.000	2	1,1	1,2
	25.001 και άνω	3	1,7	1,0
Οικογενειακή κατάσταση	Αγαμος/η	47	24,9	23,5
	Συζώ με σύντροφο	2	1,1	0,6
	Αρραβωνιασμένος/η	4	2,1	2,7
	Παντρεμένος/η	119	63,0	64,8
	Χωρισμένος/η	5	2,6	3,5
	Χήρος/α	12	6,3	4,9
Επαρχία:	Λευκωσία Αστική		15,0	26,5
	Λευκωσία Αγροτική		6,5	10,3
	Λεμεσός Αστική		33,0	21,7
	Λεμεσός Αγροτική		12,5	7,2
	Λάρνακα Αστική		11,0	12,1
	Λάρνακα Αγροτική		10,5	8,7
	Πάφος Αστική		4,0	4,9
	Πάφος Αγροτική		5,0	4,0
	Αμμόχωστος Αγροτική		2,5	4,6

11. Υπάρχουν περιπτώσεις που θα δικαιολογούσατε από τον γονιό να κτυπά το παιδί του; (ερώτηση 18α)

Πίνακας 11

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Ναι	300	33,7
Όχι	590	66,2
Δεν απάντησαν	13	αφαιρέθηκε
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

Ποσοστό 34,0% συμφωνεί ότι υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες ο γονιός μπορεί να κτυπά το παιδί του.

Αυτές οι περιπτώσεις είναι:

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
• όταν το παιδί είναι ανυπάκουο	78	48,1
• όταν μπλεκτούν σε άσχημη παρέα	36	22,2
• όταν μπλέξουν με ναρκωτικά	30	18,5
• όταν χρησιμοποιούν άσχημο λεξιλόγιο	2	1,2
• όταν κλέψουν	16	10,0
Δεν απάντησαν	138	αφαιρέθηκαν

12. Τι αισθάνεστε για τα θύματα της βίας και σε ποιο βαθμό; (Ερώτηση 19)

α. Κατανόηση για τα προβλήματα τους

Πίνακας 12α

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	4	0,5
Αραιά	105	11,9
Συχνά	775	87,7
Δεν απάντησαν	22	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

β. Όχι μόνο κατανόηση αλλά και συμπάθεια προς αυτούς

Πίνακας 12β

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	12	1,4
Αραιά	134	15,2
Συχνά	736	83,4
Δεν απάντησαν	24	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

γ. Αδιαφορία (τι με ενδιαφέρει εμένα)

Πίνακας 12γ

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	735	83,6
Αραιά	125	14,2
Συχνά	19	2,2
Δεν απάντησαν	27	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

δ. Καχυποψία (μήπως φταίνε αυτά για την κατάσταση τους)

Πίνακας 12δ

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	557	63,4
Αραιά	283	32,2
Συχνά	39	4,4
Δεν απάντησαν	27	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

ε. Αντιπάθεια (για να τα κτυπούν σίγουρα κάτι κακό κάνουν)

Πίνακας 12ε

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	766	87,1
Αραιά	94	10,7
Συχνά	19	2,2
Δεν απάντησαν	27	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

στ. Άλλο συναίσθημα

Πίνακας 12στ

	Αριθμός Ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Ποτέ	56	35,4
Αραιά	14	8,9
Συχνά	88	55,7
Δεν απάντησαν	748	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

13. Αν υπήρξατε μάρτυρας βίας είτε στο δικό σας είτε σε κάποιο γειτονικό σπίτι προσπαθήσατε να επεμβείτε με οποιονδήποτε τρόπο; (ερώτηση 20α)

Πίνακας 13

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
α. Ναι, επενέβηκα στο δικό μου σπίτι όχι στο γειτονικό	54	6,2
β. Ναι, επενέβηκα σε γειτονικό σπίτι όχι στο δικό μου	111	12,8
γ. Ναι, επενέβηκα και στις δυο περιπτώσεις	31	3,6
δ. Όχι, δεν επενέβηκα	122	14,0
ε. Δεν υπήρξα μάρτυρας βίας	552	63,4
Δεν απάντησαν	36	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

14. Με ποιόν τρόπο επενέβηκα: (ερώτηση 20β)

α. τους μίλησα για να τους ηρεμήσω
Πίνακας 14α

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
στο δικό μου σπίτι	40	28,4
σε γειτονικό σπίτι	101	71,6
Δεν απάντησαν	55	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όσοι επενέβηκαν	196	100,0

β. κάλεσα συγγενείς ή φίλους του θύματος
Πίνακας 14β

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
στο δικό μου σπίτι	6	21,4
σε γειτονικό σπίτι	22	78,6
Δεν απάντησαν	167	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όσοι επενέβηκαν	196	100,0

γ. κάλεσα την αστυνομία
Πίνακας 14γ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
στο δικό μου σπίτι	9	25,7
σε γειτονικό σπίτι	26	74,3
Δεν απάντησαν	161	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όσοι επενέβηκαν	196	100,0

δ. κάλεσα ειδικό (ψυχολόγο κλπ)
Πίνακας 14δ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
στο δικό μου σπίτι	3	35,7
σε γειτονικό σπίτι	8	64,3
Δεν απάντησαν	185	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όσοι επενέβηκαν	196	100,0

ε. κάλεσα το Κέντρο Άμεσης Βοήθειας -1440
Πίνακας 14ε

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
στο δικό μου σπίτι	0	0,0
σε γειτονικό σπίτι	4	100,0
Δεν απάντησαν	188	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όσοι επενέβηκαν	196	100,0

στ. κάλεσα το Γραφείο Ευημερίας
Πίνακας 14στ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
στο δικό μου σπίτι	5	35,7
σε γειτονικό σπίτι	9	64,3
Δεν απάντησαν	182	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όσοι επενέβηκαν	196	100,0

Σύνολο 318 ατόμων (36,5%) απάντησαν ότι υπήρξαν μάρτυρες βίας είτε στο δικό τους, είτε σε γειτονικό σπίτι. Από αυτούς 6,2% επενέβηκε στο δικό τους αλλά όχι στο γειτονικό, 12,8% επενέβηκε στο γειτονικό αλλά όχι στο δικό τους και 3,6% επενέβηκε και στις 2 περιπτώσεις.

Ο τρόπος με τον οποίο επενέβηκαν τα περισσότερα άτομα ήταν με προσπάθεια να μιλήσουν στα άτομα για να τα ηρεμήσουν.

Από τα άτομα που απάντησαν ότι θα επέλεγαν άλλο τρόπο για να αντιδράσουν 7 απάντησαν ότι θα καλούσαν το 1440, 11 το Γραφείο Ενημερίας και 13 την αστυνομία.

15. Πόσο συχνά θα λέγατε ότι εσείς επιλέγετε τους παρακάτω τρόπους για να επιλύσετε προβλήματα στο γάμο σας; (ερώτηση 21)

α. Συζητάτε το πρόβλημα ήρεμα
Πίνακας 15α

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό(%)
ποτέ	6	0,9
αραιά	137	21,5
συχνά	495	77,6
Βάση : Για όσους ισχύει	638	100,0

β. Χρησιμοποιάτε τρίτο άτομο για να μεσολαβήσετε να λυθεί το πρόβλημα
Πίνακας 15β

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	574	90,5
αραιά	53	8,4
συχνά	7	1,1
Δεν απάντησαν	4	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

γ. Καταλήγετε στις φωνές και στις προσβολές
Πίνακας 15γ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	441	69,7
αραιά	177	28,0
συχνά	15	2,4
Δεν απάντησαν	5	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

5. Ξεσπάτε σε κλάματα
Πίνακας 15δ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	428	67,9
αραιά	165	26,2
συχνά	37	5,9
Δεν απάντησαν	8	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

ε. Αρνήστε να συζητήσετε

Πίνακας 15ε

	<u>Αριθμός ερωτώμενων</u>	<u>Ποσοστό (%)</u>
ποτέ	497	54,9
αραιά	122	13,5
	13	1,4
	76	<u>αφαιρέθηκαν</u>
<u>συχνά</u> <u>Δεν απάντησαν</u>		
<u>Βάση: Για όσους ισχύει</u>	638	100,0

στ. Γίνεστε φραστικά επιθετικός/η

Πίνακας 15στ

	<u>Αριθμός ερωτώμενων</u>	<u>Ποσοστό (%)</u>
ποτέ	457	72,3
αραιά	161	25,5
συχνά	14	2,2
<u>Δεν απάντησαν</u>		<u>αφαιρέθηκαν</u>
<u>Βάση: Για όσους ισχύει</u>	638	100,0

ζ. Απειλείτε να τον/την κτυπήσετε

Πίνακας 15ζ

	<u>Αριθμός ερωτώμενων</u>	<u>Ποσοστό(%)</u>
ποτέ	602	95,1
αραιά	28	4,4
συχνά	3	0,5
<u>Δεν απάντησαν</u>	5	<u>αφαιρέθηκαν</u>
<u>Βάση: Για όσους ισχύει</u>	638	100,0

η. Την/τον κτυπάτε

Πίνακας 15η

	<u>Αριθμός ερωτώμενων</u>	<u>Ποσοστό (%)</u>
ποτέ	613	97,1
αραιά	17	2,7
συχνά	1	0,2
<u>Δεν απάντησαν</u>	7	
<u>Βάση: Για όσους ισχύει</u>	638	100,0

Όταν παρουσιάζονται προβλήματα στο γάμο οι Κύπριοι απαντούν ότι συχνά συζητούν το πρόβλημα ήρεμα (77,6%) και μόνο αραιά χρησιμοποιούν άτομο για να μεσολοβήσει (6,2%), καταλήγουν στις φωνές και προσβολές (20,6%), ξεσπούν σε κλάματα (19,2%), αρνούνται να συζητήσουν (14,2%), γίνονται φραστικά επιθετικοί (18,7%), απειλούν να κτυπήσουν τον σύντροφο τους (3,2%) ή τον/την κτυπούν (2,0%) (βλέπε πίνακα 15Θ).

Όσοι απάντησαν "Αραιά"
Πίνακας 159

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Συζητώ το πρόβλημα ήρεμα	137	15,9
Χρησιμοποιώ τρίτο άτομο για να μεσολαβήσει να λυθεί το πρόβλημα	53	6,2
Καταλήγω στις φωνές και στις προσβολές	177	20,6
Ξεσπώ σε κλάματα	165	19,2
Αρνούμαι να συζητώ	122	14,2
Γίνομαι φραστικά επιθετικός/η	161	18,7
Απειλώ να τον/την κτυπήσω	28	3,2
Τον/την κτυπώ	17	2,0

Οι κατηγορίες της ερώτησης αυτής παρουσιάζονται πιο κάτω σε σχέση με το φύλο.
(όσοι απάντησαν αραιά)

Συζητώ το πρόβλημα ήρεμα:

Πίνακας 15ι

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	54	41,2	46,9
Γυναίκες	77	58,8	53,1

Χρησιμοποιώ τρίτο άτομο για να μεσολαβήσει να λυθεί το πρόβλημα:

Πίνακας 15κ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	12	24,0	46,9
Γυναίκες	38	76,0	53,1

Καταλήγει στις φωνές και στις προσβολές:

Πίνακας 15λ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	74	43,8	46,9
Γυναίκες	95	56,2	53,1

Ξεσπά σε κλάματα:

Πίνακας 15μ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	24	15,1	46,9
Γυναίκες	135	84,9	53,1

Αρνούμαι να συζητήσω:

Πίνακας 15ν

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	57	49,1	46,9
Γυναίκες	59	50,9	53,1

Γίνονται φραστικά επιθετική:
Πίνακας 15ξ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	65	41,7	46,9
Γυναίκες	91	58,3	53,1

Απειλώ να την/τον κτυπήσω
Πίνακας 15ο

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	21	75,0	46,9
Γυναίκες	7	25,0	53,1

Τον/Την κτυτώ:
Πίνακας 15π

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	12	70,6	46,9
Γυναίκες	5	29,4	53,1

Όπως παρατηρείται στους πιο πάνω πίνακες οι γυναίκες απαντούν ότι συζητούν το πρόβλημα ήρεμα, χρησιμοποιούν τρίτο άτομο για μεσολάβηση, καταλήγουν στις φωνές και προσβολές, ξεσπούν σε κλάματα και γίνονται φραστικά επιθετικές πιο πολύ από τους άντρες.

Οι άντρες έχουν αυξημένο ποσοστό στις κατηγορίες: αρνούμαι να συζητήσω, απειλώ να την κτυπήσω ή την κτυτώ.

16. Πόσο συχνά θα λέγατε ότι ο/η σύζυγος σας επιλύει προβλήματα στο γάμο σας με τους παρακάτω τρόπους; (ερώτηση 22)

α. Συζητά το πρόβλημα ήρεμα
Πίνακας 16α

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	22	3,5
αραιά	149	23,7
συχνά	457	72,8
Δεν απάντησαν	10	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

β. Χρησιμοποιεί τρίτο άτομο για να μεσολαβήσει να λυθεί το πρόβλημα
Πίνακας 16β

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	572	91,2
αραιά	48	7,7
συχνά	7	1,1
Δεν απάντησαν	11	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

γ. Καταλήγει στις φωνές και στις προσβολές

Πίνακας 16γ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	437	69,7
αραιά	161	25,7
συχνά	29	4,6
Δεν απάντησαν	11	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

δ. Ξεσπά σε κλάματα

Πίνακας 16δ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό(%)
ποτέ	506	81,2
αραιά	103	16,5
συχνά	14	2,2
Δεν απάντησαν	15	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

ε. Αρνήτε να συζητήσετε

Πίνακας 16ε

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	481	77,0
αραιά	123	19,7
συχνά	21	2,4
Δεν απάντησαν	13	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

στ. Γίνεστε φραστικά επιθετική/ος

Πίνακας 16στ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	471	75,5
αραιά	126	20,2
συχνά	27	4,3
Δεν απάντησαν	14	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

ζ. Απειλεί να σας κτυπήσει

Πίνακας 16ζ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	587	93,8
αραιά	27	4,3
συχνά	12	1,9
Δεν απάντησαν	12	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

η. Σας κτυπά
Πίνακας 16η

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	605	96,6
αραιά	16	2,6
συχνά	5	0,8
Δεν απάντησαν	12	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις όσων απάντησαν αραιά στις διάφορες κατηγορίες.

Όσοι απάντησαν "Αραιά"

Πίνακας 16Θ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Συζητά το πρόβλημα ήρεμα	149	19,8
Χρησιμοποια τρίτο άτομο για να μεσολαβήσει να λυθεί το πρόβλημα	48	6,4
Καταλήγει στις φωνές και στις προσβολές	161	21,4
Ξεσπά σε κλάματα	103	16,7
Αρνείτε να συζητήσει	123	16,3
Γίνεται φραστικά επιθετική/ος	126	16,7
Απειλεί να με κτυπήσει	27	3,6
Με κτυπά	16	2,1

Όσοι απάντησαν "αραιά" σε σχέση με το φύλο:

Συζητά το πρόβλημα ήρεμα:

Πίνακας 16ι

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	50	35,0	46,9
Γυναίκες	93	65,0	53,1
Χρησιμοποια τρίτο άτομο για να μεσολαβήσει να λυθεί το πρόβλημα: Πίνακας 16κ			
	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	18	42,9	46,9
Γυναίκες	24	57,1	53,1
Καταλήγει στις φωνές και στις προσβολές: Πίνακας 16λ			
	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	61	39,1	46,9
Γυναίκες	95	60,9	53,1

Ξεσπά σε κλάματα:

Πίνακας 16μ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	82	81,2	46,9
Γυναίκες	19	18,8	53,1

Αρνείτε να συζητήσει:

Πίνακας 16ν

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό(%)
Άντρες	34	29,1	46,9
Γυναίκες	83	70,9	53,1

Γίνεται φραστικά επιθετικός/η:

Πίνακας 16ξ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	36	30,3	46,9
Γυναίκες	83	69,7	53,1

Απειλεί να σας κτυπήσει:

Πίνακας 16ο

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Άντρες	9	34,6	46,9
Γυναίκες	17	65,4	53,1

Σας κτυπά:

Πίνακας 16π

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό(%)
Άντρες	5	31,3	46,9
Γυναίκες	11	68,8	53,1

Οι γυναίκες απάντησαν ότι ο σύντροφος τους συζητά το πρόβλημα ήρεμα, χρησιμοποιεί τρίτο άτομο για να μεσολαβήσει, καταλήγει στις φωνές και προσβολές, αρνείτε να συζητήσει, γίνετε φραστικά επιθετικός και απειλεί να τις κτυπήσει ή και τις κτυπά.

Η μόνη κατηγορία στην οποία οι απαντήσεις των αντρών ήταν αυξημένη είναι: ξεσπά σε κλάματα.

Σε ένα άλλο συνδυασμό ερωτήσεων (μεταξύ των ερωτήσεων 10α.1, 2 και 21.7) φάνηκε ότι από τους άντρες που απάντησαν ότι το σπρώξιμο σίγουρα αποτελεί βία το 2,9% **απειλεί** να κτυπήσει τη σύντροφο του αραιά και το 0,7% απειλεί να τη κτυπήσει "συχνά". Επίσης από τους άντρες που απάντησαν ότι το σπρώξιμο δεν αποτελεί βία το 25,6% **απειλεί** ότι θα κτυπήσει τη σύζυγο του αραιά (βλέπε πίνακα 16ρ).

Πίνακας 16ρ

Απαντήσεις Αντρών	Κτυπώ τη σύζυγο μου					
	Ποτέ		Αραιά		Συχνά	
Δεν Αποτελεί Βία	29	74,4%	10	25,6%	0	0
Ίσως Αποτελεί Βία	91	92,9%	7	7,1%	0	0
Σίγουρα Αποτελεί Βία	131	96,3%	4	2,9%	1	0,7%

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ακόμη το γεγονός ότι από τους άντρες που απάντησαν ότι το σπρώξιμο δεν αποτελεί βία, το 10,3% κτυπά τις συζύγους τους αραιά, ενώ από αυτούς που απάντησαν ότι "σίγουρα αποτελεί*" το 2,9% κτυπά τις συζύγους τους αραιά (βλέπε πίνακα 16σ).

Είναι χαρακτηριστικό ότι σε όλες τις κατηγορίες σωματικής βίας που ρωτήθηκαν υπάρχει ένας άντρας ο οποίος ενώ καταλαβαίνει και απαντά ότι το σπρώξιμο, το τράνταγμα, το τράβηγμα των μαλλιών, το χαστούκι, το κτύπημα στο πρόσωπο και στο σώμα, το ρίξιμο αντικειμένων και η κλωτσιά σίγουρα αποτελούν βία, εντούτοις παραδέχεται ότι συχνά απειλεί να κτυπήσει τη σύζυγο του.

Συγκρίνοντας τους αριθμούς των αντρών που απάντησαν ότι το τράνταγμα, το τράβηγμα των μαλλιών, το χαστούκι, το κτύπημα στο πρόσωπο, το ρίξιμο αντικειμένων και η κλωτσιά σίγουρα αποτελούν βία, με τους αριθμούς αυτών που απάντησαν ότι οι πιο πάνω κατηγορίες δεν αποτελούν βία παρατηρείται ότι ο αριθμός των αντρών που παραδέχονται να κτυπούν αραιά τη γυναίκα τους είναι μεγαλύτερος ανάμεσα σε αυτούς που ξέρουν σίγουρα ότι οι πιο πάνω παράγοντες αποτελούν βία παρά ανάμεσα σε αυτούς που απαντούν ότι δεν αποτελούν βία (βλέπε πίνακα 16τ). Ο αριθμός των αντρών που κτυπούν τις συζύγους τους ενώ αντιλαμβάνονται ότι οι προαναφερθέντες παράγοντες αποτελούν βία είναι μεγαλύτερες από τον αριθμό των αντρών που κτυπούν τις γυναίκες τους αλλά συνάμα δεν αντιλαμβάνονται ότι ασκούν βία.

Πίνακας 16τ

Απαντήσεις Αντρών		Κτυπό τη σύζυγο μου αραιά
Το σπρώξιμο:		
	Δεν αποτελεί βία	4
	Ίσως αποτελεί βία	4
	Σίγουρα αποτελεί βία	4
Το τράνταγμα:		
	Δεν αποτελεί βία	1
	Ίσως αποτελεί βία	7
	Σίγουρα αποτελεί βία	4
Το τράβηγμα των μαλλιών:		
	Δεν αποτελεί βία	1
	Ίσως αποτελεί βία	6
	Σίγουρα Αποτελεί βία	5
Το γαστούκι:		
	Δεν αποτελεί βία	1
	Ίσως αποτελεί βία	4
	Σίγουρα αποτελεί βία	7
Κτύπημα στο σώμα ή στο πρόσωπο:		
	Δεν αποτελεί βία	1
	Ίσως αποτελεί βία	2
	Σίγουρα Αποτελεί βία	9
Ρίξιμο Αντικειμένων:		
	Δεν αποτελεί βία	0
	Ίσως αποτελεί βία	6
	Σίγουρα αποτελεί βία	6
Κλωτσιά:		
	Δεν αποτελεί βία	1
	Ίσως αποτελεί βία	2
	Σίγουρα αποτελεί βία	9

Όσον αφορά τις γυναίκες οι απαντήσεις τους φαίνονται στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 16υ). Όπως και στην περίπτωση των αντρών περισσότερες γυναίκες αναγνωρίζουν ότι είναι βίαιες αφού ενώ απαντούν ότι οι συγκεκριμένες κατηγορίες σίγουρα αποτελούν πράξεις βίας εντούτοις αραιά απειλούν να κτυπήσουν το σύζυγο τους. Η μόνη γυναίκα η οποία λέει ότι κτυπά τον σύζυγο της έχει απαντήσει ότι όλες οι κατηγορίες σίγουρα αποτελούν βία.

Πίνακας 16υ

Απαντήσεις Γυναικών		Απειλώ να κτυπήσω το σύζυγο μου αραιά	Κτυπώ το σύζυγο μου αραιά
Το σπρώξιμο:			
	Δεν αποτελεί βία	0	0
	Ίσως αποτελεί βία	3	0
	Σίγουρα αποτελεί βία	4	1
Το τράνταγμα:			
	Δεν αποτελεί βία	0	0
	Ίσως αποτελεί βία	2	0
	Σίγουρα αποτελεί βία	5	1
Το τράβηγμα των μαλλιών:			
	Δεν αποτελεί βία	1	0
	Ίσως αποτελεί βία	0	0
	Σίγουρα Αποτελεί βία	6	1
Το χαστούκι:			
	Δεν αποτελεί βία	0	0
	Ίσως ^Α αποτελεί βία	1	0
	Σίγουρα αποτελεί βία	4	1
Κτύπημα στο σώμα ή στο πρόσωπο:			
	Δεν αποτελεί βία	0	0
	Ίσως αποτελεί βία	1	0
	Σίγουρα Αποτελεί βία	6	1
Ρίξιμο Αντικειμένων:			
	Δεν αποτελεί βία	1	0
	Ίσως αποτελεί βία	0	0
	Σίγουρα αποτελεί βία	4	1
Κλωτσιά:			
	Δεν αποτελεί βία	0	0
	Ίσως αποτελεί βία	0	0
	Σίγουρα αποτελεί βία	7	1

17. Πόσο συχνά θα λέγατε ότι επιλέγετε τους παρακάτω τρόπους για να επιλύσετε προβλήματα με τα παιδιά σας;

α. Συζητάτε το πρόβλημα ήρεμα

Πίνακας 17α

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό(%)
ποτέ	7	1,2
αραιά	76	12,6
συχνά	518	86,2
Δεν απάντησαν	37	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

3. Χρησιμοποιάτε τρίτο άτομο για να μεσολαβήσετε να λυθεί το πρόβλημα
Πίνακας 17β

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	538	89,4
αραιά	56	9,3
συχνά	8	1,3
Δεν απάντησαν	36	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	638	100,0

γ. Καταλήγετε στις φωνές και στις προσβολές
Πίνακας 17γ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	434	72,6
αραιά	155	25,9
συχνά	9	1,5
Δεν απάντησαν	3	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	601	100,0

δ. Ξεσπάτε σε κλάματα
Πίνακας 17δ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	488	81,7
αραιά	92	15,4
συχνά	17	2,8
Δεν απάντησαν	4	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	601	100,0

ε. Αρνήστε να συζητήσετε
Πίνακας 17ε

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	541	91,2
αραιά	47	7,9
συχνά	5	0,8
Δεν απάντησαν	8	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	601	100,0

στ. Γίνεστε φραστικά επιθετικός/η
Πίνακας 17στ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	483	80,9
αραιά	105	10,7
συχνά	9	2,3
Δεν απάντησαν	4	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	601	100,0

ζ. Απειλείτε να τα κτυπήσετε
Πίνακας 17ζ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό(%)
ποτέ	519	86,9
αραιά	64	10,7
συχνά	14	2,3
Δεν απάντησαν	4	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	601	100,0

η.

Τα κτυπάτε
Πίνακας 17η

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	539	90,1
αραιά	54	9,0
συχνά	5	0,8
Δεν απάντησαν	3	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	601	100,0

Στους παρακάτω πίνακες φαίνονται οι κυριότερες απαντήσεις στη διασταύρωση των ερωτήσεων "Τι αποτελεί βία στα παιδιά" με "Πώς επιλύετε τις διαφορές σας". Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι τελικά περισσότερες γυναίκες παρά άντρες απειλούν να κτυπήσουν ή και κτυπούν τα παιδιά τους και μάλιστα αυτές οι οποίες αντιλαμβάνονται και ξέρουν ότι πράξεις όπως το σπρώξιμο, το τράνταγμα, το τσίμπημα, το τράβηγμα του αυτιού και το χαστούκι είναι πράξεις βίας.

Πίνακας 17Θ.1

Απαντήσεις Αντροών		Απειλώ να κτυπήσω το παιδί μου αραιά	Κτυπό το παιδί μου αραιά
Το σπορόξιο:			
	Δεν αποτελεί βία	3	4
	Ίσως αποτελεί βία	14	11
	Σίγουρα αποτελεί βία	9	6
Το τράνταγμα:			
	Δεν αποτελεί βία	1	0
	Ίσως αποτελεί βία	10	9
	Σίγουρα αποτελεί βία	15	12
Τσίμπημα:			
	Δεν αποτελεί βία	6	5
	Ίσως αποτελεί βία	8	5
	Σίγουρα Αποτελεί βία	12	11
Τράβηγμα αυτιού:			
	Δεν αποτελεί βία	6	4
	Ίσως αποτελεί βία	12	11
	Σίγουρα αποτελεί βία	8	6
Χαστούκι:			
	Δεν αποτελεί βία	3	3
	Ίσως αποτελεί βία	11	10
	Σίγουρα Αποτελεί βία	12	8

Πίνακας 17Θ.2

Απαντήσεις Γυναικών		Απειλώ να κτυπήσω το παιδί μου αραιά	Κτυπώ το παιδί μου αραιά
Το σπρώξιμο:			
	Δεν αποτελεί βία	5	6
	Ίσως αποτελεί βία	17	12
	Σίγουρα αποτελεί βία	14	14
Το τράνταγμα:			
	Δεν αποτελεί βία	4	5
	Ίσως αποτελεί βία	15	10
	Σίγουρα αποτελεί βία	17	17
Τσίμπημα:			
	Δεν αποτελεί βία	4	5
	Ίσως αποτελεί βία	12	10
	Σίγουρα Αποτελεί βία	20	17
Τράβηγμα αυτιού:			
	Δεν αποτελεί βία	5	5
	Ίσως αποτελεί βία	15	10
	Σίγουρα αποτελεί βία	16	17
Χαστούκι:			
	Δεν αποτελεί βία	3	4
	Ίσως αποτελεί βία	17	13
	Σίγουρα Αποτελεί βία	15	15

Και πάλι διαπιστώνεται ότι υπάρχουν περισσότεροι γονείς (άντρες και γυναίκες) που ενώ γνωρίζουν ότι συγκεκριμένες πράξεις όπως το σπρώξιμο, το τράνταγμα, το χαστούκι κά αποτελούν βία εντούτοις απειλούν να κτυπήσουν ή και κτυπούν τα παιδιά τους αραιά ή ακόμη και τα κτυπούν (αραιά).

Ακόμα και "συχνά", οι γυναίκες που απειλούν να κτυπήσουν τα παιδιά τους ή και τα κτυπούν είναι περισσότερες (βλέπε πίνακες 17Θ.1 και 17Θ.2). Ίσως αυτό να οφείλεται στο γεγονός ότι συνήθως οι γυναίκες περνούν πολύ περισσότερες ώρες με τα παιδιά τους και έτσι δημιουργείται περισσότερη τριβή μεταξύ τους.

18. Πόσο συχνά θα λέγατε ότι τα παιδιά σας επιλέγουν τους παρακάτω τρόπους για να επιλύσουν τα προβλήματα μαζί σας; (ερώτηση 23)

α. Συζητούν το πρόβλημα ήρεμα

Πίνακας 18α

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό(%)
ποτέ	14	2,4
αραιά	94	16,2
συχνά	474	81,4
Δεν απάντησαν	19	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	601	100,0

β. Χρησιμοποιούν τρίτο άτομο για να μεσολαβήσει να λυθεί το πρόβλημα

Πίνακας 18β

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	485	83,2
αραιά	82	14,1
συχνά	16	2,7
Δεν απάντησαν	18	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	601	100,0

γ. Καταλήγουν στις φωνές και στις προσβολές

Πίνακας 18γ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό(%)
ποτέ	456	78,1
αραιά	111	19,0
συχνά	17	2,9
Δεν απάντησαν	17	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	601	100,0

δ. Ξεσπών σε κλάματα Πίνακας 185

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	368	62,9
αραιά	175	29,9
συχνά	42	7,2
Δεν απάντησαν	16	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	601	100,0

ε. Αρνούνται να συζητήσουν

Πίνακας 18ε

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	486	83,5
αραιά	81	14,1
συχνά	15	0,4
Δεν απάντησαν	19	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	601	100,0

στ. Σας κτυπούν

Πίνακας 18στ

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
ποτέ	575	98,8
αραιά	5	0,9
συχνά	2	0,3
Δεν απάντησαν	19	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	601	100,0

Λογιστική Παλινδρόμηση:

Για να εντοπιστούν οι παράγοντες που πιθανόν να προκαλούν τη βία στην οικογένεια, εξετάστηκαν διάφορα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά των ατόμων που έλαβαν μέρος στην έρευνα. Συγκεκριμένα, εξετάστηκε κατά πόσο οι μεταβλητές: φύλο, οικογενειακή κατάσταση, περιοχή διαμονής, μορφωτικό επίπεδο και αριθμός παιδιών μπορούν να προβλέψουν την ύπαρξη βίας στην οικογένεια.

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ήταν η μέθοδος "5ίβρννϊ5θ ίοΓννβΓϋ δβϊθσϊση". Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης λογιστικής παλινδρόμησης παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Μεταβλητή	Συντελεστής β	Τυπικό σφάλμα	Σημαντικότητα	0α"α5 ΡΪ3ίιο
Περιοχή διαμονής				
Αστική Λευκωσίας	0,0000	0,0000	0,0005	1,0000
Αγροτική Λευκωσίας	-0,8484	0,4202	0,0435	0,4281
Αστική Λεμεσού	-1,0452	0,3464	0,0026	0,3516
Αγροτική Λεμεσού	-1,8340	1,0458	0,0795	0,1598
Αστική Λάρνακας	-2,8973	1,0277	0,0048	0,0552
Αγροτική Λάρνακας	-1,8310	0,6245	0,0034	0,1602
Αστική Πάφου	-6,9411	10,2287	0,4974	0,0010
Αγροτική Πάφου	1,9582	1,0461	0,0612	0,1411
Αγροτική Αμμοχώστου	-2,0429	1,0406	0,0496	0,1296
Ηλικία				
16-18	0,0000	0,0000	0,0585	1,0000
19-25	1,4178	1,0842	0,0000	4,1279
26-35	1,9801	1,0610	0,0620	7,2433
36-50	0,7615	1,0854	0,4830	2,1414
51-60	1,3569	1,0962	0,2158	3,8843
60+	1,6022	1,0765	0,1366	4,9641
Σταθερά	-3,6658	1,1753	0,0018	-----

Οι σημαντικές μεταβλητές για το μοντέλο της ύπαρξης βίας στην οικογένεια είναι η περιοχή διαμονής και η ηλικία των ερωτηθέντων. Συγκεκριμένα, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι όσον αφορά την περιοχή διαμονής, συγκρίνοντας με την περιοχή αστικής Λευκωσίας που είναι η κατηγορία αναφοράς - η κατηγορία δηλαδή με την οποία συγκρίνονται οι υπόλοιπες κατηγορίες μιας μεταβλητής - οι πιθανότητες (odds) για ένα άτομο να υποστεί βία στην

οικογένεια αν κατάγεται από την αγροτική Λευκωσίας είναι περίπου οι μισές (0,4281) από τις πιθανότητες να υποστεί βία ένα άτομο που κατάγεται από την αστική Λευκωσίας. Στην αστική Λεμεσού, για παράδειγμα, οι πιθανότητες ύπαρξης βίας στην οικογένεια για τους κατοίκους της συγκεκριμένης περιοχής είναι το 1/3 περίπου των πιθανοτήτων που έχουν οι κάτοικοι της αστικής Λευκωσίας. Οι πιο λίγες πιθανότητες σε σύγκριση με την αστική Λευκωσίας είναι 0,0010 στην Αστική Πάφου.

Όσον αφορά τις διάφορες κατηγορίες ηλικίας, φαίνεται ότι, συγκρίνοντας με την κατηγορία ηλικίας 16-18 ετών - η οποία είναι η κατηγορία αναφοράς για την συγκεκριμένη μεταβλητή - τα άτομα που ανήκουν στις ηλικίες 19-25 έχουν περίπου τέσσερις φορές περισσότερες πιθανότητες να υποστούν βία στην οικογένεια από τα άτομα που ανήκουν στις ηλικίες 16-18. Περισσότερες ακόμα παρουσιάζονται οι πιθανότητες να υποστούν βία τα άτομα που έχουν ηλικίες από 26-35, εφόσον οι πιθανότητες είναι περίπου 7 φορές μεγαλύτερες από τις πιθανότητες που έχουν τα άτομα ηλικιών 16-18. Για τις ηλικίες 36-50 παρουσιάζονται μειωμένες οι πιθανότητες, εφόσον το odds ratio είναι ίσο με 2,1414 και επομένως τα άτομα 36 - 50 ετών έχουν διπλάσιες πιθανότητες να υποστούν βία από τα άτομα ηλικίας 16-18, έχοντας όμως ταυτόχρονα και μικρότερες πιθανότητες για βία από τις υπόλοιπες κατηγορίες.

Μέρος Β: **Προσωπικές Εμπειρίες**

19. Γνωρίζετε εσείς συγκεκριμένες περιπτώσεις ατόμων που υπέστηκαν βία στην οικογένεια τους; (ερώτηση 25)

	Αριθμός Ατόμων	Ποσοστό (%)
Ναι	349	39,8
Όχι	528	60,2
Δεν απάντησαν	29	αφαιρέθηκαν
Βάση: Όλοι οι ερωτώμενοι	906	100,0

AN ΝΑΙ, πόσες; (ερώτηση 26) Πίνακας 20

20.

	Αριθμός Ατόμων	Ποσοστό(%)
Μια	108	30,9
Δύο	90	25,8
Τρεις	59	16,9
Τέσσερις ή περισσότερους	92	26,4
Βάση: Όσοι απάντησαν "ναι" στην ερώτηση 25	349	100,0

Γύρω στο 40% των ερωτώμενων απαντούν ότι γνωρίζουν περιπτώσεις ατόμων που υπέστηκαν βία στην οικογένεια τους. Ανησυχητικό είναι και το γεγονός ότι 26,4% από αυτούς, απάντησαν ότι γνωρίζουν 4 τέτοιες περιπτώσεις ή περισσότερες.

Όσοι απάντησαν 4 φορές ή περισσότερες σε σχέση με την επαρχία:

Πίνακας 20α

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	ό Ποσοστό (%)
Λευκωσία αστική	19	21,1	26,5
Λευκωσία αγροτική	18	20,0	10,3
Λεμεσός αστική	17	18,9	21,7
Λεμεσός αγροτική	8	8,9	7,2
Λάρνακα αστική	8	8,9	12,1
Λάρνακα αγροτική	9	10,0	8,7
Πάφος αστική	5	5,6	4,9
Πάφος αγροτική	3	3,3	4,0
Αμμόχωστος αγροτική	3	3,3	4,6

Αυξημένα ποσοστά παρουσιάζονται στις κατηγορίες Λευκωσία αστική, Λάρνακα αγροτική και Πάφος αστική.

21. Εσείς προσωπικά είσαστε ή υπήρξατε στο παρελθόν θύμα βίας μέσα στην οικογένεια; (ερώτηση 27) Πίνακας 21

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Όχι	777	89,2
Ναι, υπήρξα στο παρελθόν	82	9,4
Ναι, είμαι τώρα	12	1,4
Δεν απάντησαν	35	αφαιρέθηκαν
Βάση: Για όσους ισχύει	906	100,0

Ποσοστό 11% απάντησε ότι είτε στο παρελθόν είτε τώρα ήταν ή είναι ακόμα θύματα βίας. Τα δημογραφικά των ατόμων που δέκτηκαν βία παρουσιάζονται στο πίνακα 21α. Αυξημένα ποσοστά υπάρχουν ανάμεσα στις ακόλουθες κατηγορίες:

- γυναίκες
- 19-25, 26-35, 60+
- χωρίς σχολική μόρφωση, κολλεγίου, πανεπιστημίου ή και με μεταπτυχιακές σπουδές
- με εισόδημα λιγότερο των 5000, 15.001-20000 ή και 25000 και άνω
- αρραβωνιασμένοι/ες, χωρισμένοι/ες και χήροι/ες
- Διαμονή: Λευκωσία αστική

Από τα 94 άτομα που παραδέκτηκαν ότι είχαν δεκτεί ή δέχονται βία μόνο 82 προχώρησαν να απαντήσουν στις υπόλοιπες ερωτήσεις που αφορούσαν το είδος βίας και το άτομο το οποίο την δεχόταν. Βία έχουν δεκτεί από:

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
τους γονείς (ιδιαίτερα τον πατέρα)	47 15 12	57,3
το σύζυγο	1	18,3
άλλους (θείους, αδέρφια)		14,6
τόσο από τους γονείς όσο και από το σύζυγο		1,2
το σύζυγο και κάποιο άλλο	4	4,9
τους γονείς και κάποιον άλλο		3,7

Το είδος της βίας το οποίο δέκτηκαν τα θύματα είναι:

	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
φυσική βία	21 23 4 28 2	25,6
ψυχολογική βία	4	28,0
σεξουαλική βία		4,9 34,1
φυσική και ψυχολογική βία		2,4
φυσική και σεξουαλική βία		4,9
φυσική, σεξουαλική και ψυχολογική βία		

Πίνακας 21α		Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Φύλο:	Ανδρες	30	33,7	46,9
	Γυναίκες	54	66,3	53,1
Ηλικία:	16-18	4	4,3	6,6
	19-25	17	18,5	15,3
	26-35	27	29,3	22,1
	35-50	17	18,5	24,1
	50-60	9	9,9	13,2
	60+	18	19,6	18,7
Μόρφωση:	Χωρίς Σχολική Μόρφωση	5	5,4	2,5
	Δημοτικού	20	21,7	28,6
	Μέσης Παιδείας	40	43,8	45,3
	Κολλεγίου	14	15,2	11,5
	Πανεπιστημίου	11	11,9	11,0
	Μεταπτυχιακή	2	2,8	1,2
Εισόδημα Οικογένειας:				
	Λιγότερο από 5.000	30	35,7	29,1
	5.000 -10.000	41	48,8	49,3
	10.001 -15.000	5	5,9	13,8
	15.001 - 20.000	7	8,3	5,6
	20.001 - 25.000	0	0,0	1,2
	25.001 και άνω	1	1,2	1,0
Οικογενειακή κατάσταση				
	Άγαμος/η	19	21,3	23,5
	Συζώ με σύντροφο	0	0,0	0,6
	Αρραβωνιασμένος/η	5	5,6	2,7
	Παντρεμένος/η	50	56,2	64,8
	Χωρισμένος/η	9	10,1	3,5
	Χήρος/α	6	6,7	4,9
Επαρχία:	Λευκωσία Αστική	51	56,0	26,5
	Λευκωσία Αγροτική	8	8,8	10,3
	Λεμεσός Αστική	17	18,7	21,7
	Λεμεσός Αγροτική	3	3,3	7,2
	Λάρνακα Αστική	5	5,5	12,1
	Λάρνακα Αγροτική	5	5,5	8,7
	Πάφος Αστική	0	0,0	4,9
	Πάφος Αγροτική	1	1,1	4,0
	Αμμόχωστος Αγροτική	1	1,1	4,6

Οι αντιδράσεις των θυμάτων ποικίλουν, Κάποιες παρουσιάζονται πιο κάτω:

- φωνάζω για βοήθεια, καλώ την αστυνομία
- κλαίω
- δεν αντιδρώ/υποκύπτω
- συνήθισα (το ξύλο)
- κλείνομαι στο δωμάτιο μου
- εγκαταλείπω το σπίτι
- απόπειρα αυτοκτονίας
- αρρώστησα και κατέληξα στο ψυχίατρο να παίρνω φάρμακα

Παρακάτω παρουσιάζονται τα δημογραφικά των ατόμων που δέκτηκαν βία από τον/την σύζυγο τους:

Πίνακας 22α		Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Φύλο:	Ανδρες	0	0,0	46,9
	Γυναίκες	17	100,0	53,1
Ηλικία:	16-18	0	0,0	6,6
	19-25	0	0,0	15,3
	26-35	8	47,0	22,1
	35-50	5	29,4	24,1
	50-60	3	17,6	13,2
	60+	1	5,8	18,7
Μόρφωση:	Χωρίς Σχολική Μόρφωση	0	0,0	2,5
	Δημοτικού	4	23,5	28,6
	Μέσης Παιδείας	10	58,8	45,3
	Κολλεγίου	2	11,8	11,5
	Πανεπιστημίου	1	5,9	11,0
	Μεταπτυχιακή	0	0,0	1,2
Εισόδημα Οικογένειας:	Λιγότερο από 5.000	6	35,3	29,1
	5.000 -10.000	9	52,9	49,3
	10.001 -15.000	0	0,0	13,8
	15.001 - 20.000	2	11,8	5,6
	20.001 - 25.000	0	0,0	1,2
	25.001 και άνω	0	0,0	1,0
Οικογενειακή κατάσταση	Άγαμος/η	0	0,0	23,5
	Συζώ με σύντροφο	0	0,0	0,6
	Αρραβωνιασμένος/η	0	0,0	2,7
	Παντρεμένος/η	6	40,0	64,8
	Χωρισμένος/η	8	53,3	3,5
	Χήρος/α	1	6,7	4,9
Επαρχία:	Λευκωσία Αστική	6	40,0	26,5
	Λευκωσία Αγροτική	1	6,6	10,3
	Λεμεσός Αστική	5	33,3	21,7
	Λεμεσός Αγροτική	1	6,6	7,2
	Λάρνακα Αστική	1	6,6	12,1
	Λάρνακα Αγροτική	1	6,6	8,7
	Πάφος Αστική	0	0,0	4,9
	Πάφος Αγροτική	0	0,0	4,0
	Αμμόχωστος Αγροτική	0	0,0	4,6

Παρακάτω παρουσιάζονται οι περιπτώσεις οι οποίες υπήρξαν θύματα βίας από τους γονείς τους.

Πίνακας 22β

		Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)	Γενικό Ποσοστό (%)
Φύλο:	Άνδρες	20	44,4	46,9
	Γυναίκες	25	55,6	53,1
Ηλικία:	16-18	4	8,3	6,6
	19-25	11	22,9	15,3
	26-35	12	25,0	22,1
	35-50	7	14,6	24,1
	50-60	4	8,3	13,2
	60+	10	20,8	18,7
Μόρφωση:	Χωρίς Σχολική Μόρφωση	2	4,3	2,5
	Δημοτικού	8	17,4	28,6
	Μέσης Παιδείας	23	50,0	45,3
	Κολλεγίου	5	10,9	11,5
	Πανεπιστημίου	7	15,2	11,0
	Μεταπτυχιακή	1	2,2	1,2
Εισόδημα Οικογένειας:				
	Λιγότερο από 5.000	14	31,8	29,1
	5.000 -10.000	22	50,0	49,3
	10.001 -15.000	4	9,0	13,8
	15.001 - 20.000	3	6,8	5,6
	20.001 - 25.000	0	0,0	1,2
	25.001 και άνω	1	2,3	1,0
Οικογενειακή κατάσταση				
	Άγαμος/η	13	28,3	23,5
	Συζώ με σύντροφο	0	0,0	0,6
	Αρραβωνιασμένος/η	4	17,0	2,7
	Παντρεμένος/η	26	2,1	64,8
	Χωρισμένος/η	0	4,2	3,5
	Χήρος/α	3	0,0	4,9
Επαρχία:	Λευκωσία Αστική	31	65,9	26,5
	Λευκωσία Αγροτική	4	8,5	10,3
	Λεμεσός Αστική	8	17,0	21,7
	Λεμεσός Αγροτική	1	2,1	7,2
	Λάρνακα Αστική	1	2,1	12,1
	Λάρνακα Αγροτική	2	4,2	8,7
	Πάφος Αστική	0	0,0	4,9
	Πάφος Αγροτική	0	0,0	4,0
	Αμμόχωστος Αγροτική	0	0,0	4,6

Ο τύπος της βίας που έχουν δεκτεί τα περισσότερα θύματα είναι ο συνδυασμός σωματικής και ψυχολογικής βίας (28 άτομα-34,1%), ακολουθεί η ψυχολογική (23 άτομα - 25,6%), η σωματική (21 άτομα - 25,6%) και η σεξουαλική (4 άτομα - 4,9%). Ενώ 2 άτομα (2,4%) απαντούν ότι έχουν δεκτεί τόσο σωματική όσο και σεξουαλική βία και 4 (4,9%) ότι δέκτηκαν και τα τρία είδη βίας (βλέπε πίνακα 22γ).

Πίνακας 22γ

Υπέστησαν:	Αριθμός ερωτώμενων	Ποσοστό (%)
Σωματική και Ψυχολογική βία	28	34,1
Ψυχολογική	23	28,0
Σωματική	21	25,6
Σεξουαλική	4	4,9
Ψυχολογική και Σεξουαλική	2	2,4
Και τα τρία είδη βίας	4	4,9
Δεν απάντησαν	12	αφαιρέθηκαν
Βάση: Τα θύματα βίας	94	100,0

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΘΥΜΑΤΩΝ ΒΙΑΣ:

Η Αμαλία

Είναι νεαρή μεταξύ 26-35 χρονών, άγαμη, απόφοιτος μέσης εκπαίδευσης και μένει στην αστική Λευκωσία. Πιστεύει ότι το φαινόμενο της βίας παρουσιάζεται συχνά στην Κύπρο ενώ πιστεύει ότι το ρίξιμο αντικειμένων, η κλωτσιά, το δάγκωμα, το γρονθοκόπημα, η ανεπαρκής διατροφή και η ανεπαρκής ιατρική φροντίδα ΔΕΝ αποτελούν βία απέναντι στο παιδί. Οι τρεις κυριότεροι λόγοι που αποτελούν τα αίτια της βίας είναι ο αλκοολισμός, οι εξωσυζυγικές σχέσεις και το οικονομικό. Διαφωνεί ότι υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες δικαιολογημένα ο σύζυγος θα κτυπούσε τη γυναίκα του αλλά, πιστεύει ότι όποιος γονιός κτυπήσει το παιδί του επειδή δεν τον ακούει ή δεν τον σέβεται είναι δικαιολογημένος.

Η Αμαλία υπήρξε θύμα βίας από τους γονείς της και κυρίως τον πατέρα της. Όπως λέει η ίδια την κτυπούσαν και οι δύο και την έβριζαν. Και συνεχίζει:

"Λόγω του ότι πίνει ο πατέρας μου, ξεσπά και μας βρίζει και την μητέρα μου συχνά και μετά δεν θυμάται. Λόγω αυτού έχω προβλήματα βουλιμίας εδώ και 4 χρόνια και με παρακολουθεί γιατρός. Νιώθω έντονη κατάθλιψη και κλαίω συχνά." Όταν την ρωτήσαμε πώς αντιδρά μας απάντησε "Νευριάζω κάποτε χτύπησα και τη μητέρα μου και μετάνιωσα. Το ρίχνω στο ποτό, πρόσφατα έκανα και απόπειρα αυτοκτονίας (παίρνοντας χάπια) αλλά με πρόλαβαν".

Η κυρία Μαρούλλα

Ζει σε χωριό στην επαρχία Λευκωσίας, είναι παντρεμένη με 4 παιδιά, οικοκυρά. Η ηλικία της κυμαίνεται μεταξύ 50-60 χρονών, έχει μόρφωση δημοτικού και οικογενειακό εισόδημα μεταξύ 5 και 10 χιλιάδες λίρες.

Πιστεύει ότι το φαινόμενο της βίας στην οικογένεια παρουσιάζεται πολύ συχνά στην Κύπρο αλλά συνάμα πιστεύει ότι το σπρώξιμο και το τράνταγμα προς τον/την σύντροφο δεν είναι πράξεις οι οποίες αποτελούν βία. Επίσης, για την κυρία Μαρούλλα, δεν υπάρχουν παράγοντες οι οποίοι να αποτελούν ψυχολογική βία αφού ούτε η απειλή κατά της ζωής του/της συντρόφου, ούτε η προσβολή και χρήση άσχημων επιθέτων, ούτε οι φωνές, οι απειλές για εγκατάλειψη, η απαγόρευση επαφής με φίλους ή η στέρξη οικονομικής στήριξης, είναι παράγοντες βίας.

Αντίθετα, όσον αφορά το παιδί, όλοι οι παράγοντες για τους οποίους ερωτήθηκε, απάντησε ότι αποτελούν βία. Βία, ασκείται συχνά από τον άντρα στη γυναίκα, από τον πατέρα και τη μητέρα στο παιδί και από τα παιδιά στους γονείς αλλά ποτέ από τη γυναίκα στον άντρα. Οι τρεις κυριότεροι λόγοι οι οποίοι αποτελούν τα αίτια της βίας, όπως τους σημειώνει η κυρία Μαρούλλα, είναι: 1. η ζήλεια, 2. ο αλκοολισμός και 3. το χαρτοπαίγνιο.

Συμφωνεί ότι η βία στην οικογένεια είναι ένα σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί με συγκεκριμένους τρόπους και δηλώνει εμφαντικά στην ερευνήτρια ότι αυτό πρέπει να γίνει σύντομα πριν καταστραφεί και άλλος κόσμος. Πιστεύει ότι σε καμμία περίπτωση δεν δικαιολογείται ο άντρας και κτυπά τη σύζυγο του και ούτε οι γονείς τα παιδιά.

Στον γάμο της προσπαθεί συχνά να συζητήσει το πρόβλημα ήρεμα και κάποτε χρησιμοποιεί τρίτο άτομο για να μεσολαβήσει ή καταλήγει στις φωνές και προσβολές ενώ συχνά ξεσπά σε κλάματα. Ο σύζυγος της συχνά καταλήγει στις φωνές και στις προσβολές, αρνείται να συζητήσει, γίνεται φραστικά επιθετικός και την κτυπά. Ο λόγος για τον οποίο, ο σύζυγος της την κτυπά όπως διατυπώνεται από την ίδια είναι γιατί..."με ζηλεύει πολύ. Με το παραμικρό με δέρνει. Του εξηγώ να τα μιλάμε τα

προβλήματα αλλά ο μόνος τρόπος είναι το ξύλο." Όταν ρωτήσαμε την κυρία Μαρούλλα να μας πει πώς αντιδρά στη σωματική βία η απάντησή της ήταν αυθόρμητη. "Επειδή με έδερνε από την αρχή που παντρευτήκαμε...έμαθα."

Ο Αντρέας

Ο Αντρέας είναι 23 χρονών, άγαμος και μένει στη Λάρνακα. Είναι απόφοιτος σχολής Μέσης Εκπαίδευσης, εργάζεται σαν μηχανικός αυτοκινήτων και κερδίζει λιγότερο από ΑΚ5,000,

Πιστεύει ότι η Βία παρουσιάζεται συχνά στην Κύπρο και ιδιαίτερα από τον άντρα προς τη γυναίκα ή εναντίον ατόμων με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο που ζουν κυρίως σε χωριά.

Συμφωνεί ότι το κάθε άτομο δικαιούται να κάνει ότι θέλει στο σπίτι του γιατί αυτό είναι το βασίλειο του. Επίσης πιστεύει ότι δεν αποτελεί βία όταν ο άντρας δίνει πότε πότε κανένα χαστούκι στη γυναίκα του. Παρόλα αυτά, όταν ερωτήθηκε αν υπάρχουν περιπτώσεις που θα δικαιολογούσαν ο άντρας να κτυπά τη γυναίκα του απάντησε όχι.

Όταν ρωτήσαμε τον Αντρέα αν υπήρξε θύμα βίας απάντησε όχι, πολύ απόλυτα. Σε λίγα δευτερόλεπτα, όπως μας είπε ο ερευνητής που τον επισκέφτηκε, έκλεισε την πόρτα του καθιστικού φανερά ταραγμένος και εξομολογήθηκε στον ερευνητή ότι ναι, υπήρξε θύμα βίας στο παρελθόν, χωρίς να διευκρινίζει αν το άτομο αυτό προερχόταν από το οικογενειακό του περιβάλλον.

Ο Αντρέας βιάστηκε σε ηλικία 4 χρονών από άντρα μεγαλύτερο του σε ηλικία (γύρω στα 20-25). Μαζί με αυτόν βιάστηκαν και άλλα παιδιά της ηλικίας του. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης ο Αντρέας, έτρεμε και τον περιέλουζε ιδρώτας. Εμπιστεύτηκε στον ερευνητή ότι ήταν η πρώτη φορά στη ζωή του που μιλούσε για αυτή του την εμπειρία. Όπως ήταν φυσικό, στον Αντρέα δημιουργήθηκαν σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα, τα οποία προσπαθεί από τότε να ξεπεράσει μόνος του, χωρίς τη βοήθεια κανενός.

Η κυρία Ουρανία

Μένει στη Λευκωσία, είναι παντρεμένη με 2 παιδιά και είναι οικοκυρά. Έχει μόρφωση μέσης παιδείας και είναι άνω των 60.

Πιστεύει ότι η Βία στην Οικογένεια παρουσιάζεται συχνά στην Κύπρο. Οι τρεις κυριότεροι λόγοι που την προκαλούν, κατά την γνώμη της, είναι το οικονομικό πρόβλημα, το άγχος από τη δουλειά και ο αλκοολισμός.

Η βία στην οικογένεια είναι ένα σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί με συγκεκριμένο τρόπο, όπως λέει η κυρία Ουρανία και σε καμιά περίπτωση δεν θα δικαιολογούσε τον άντρα να κτυπά τη γυναίκα του ή το γονιό να κτυπά το παιδί του. Νιώθει συχνά κατανόηση στα προβλήματα του θύματος αλλά και συμπάθεια προς αυτό και προσθέτει ότι εξοργίζεται ενάντια στον θύτη.

Με το σύζυγο και τα παιδιά της προτιμούν να συζητούν τα προβλήματα ήρεμα, αλλά πότε-πότε αρνούνται να συζητήσουν. Η κυρία Ουρανία υπήρξε θύμα βίας από την ίδια της τη μητέρα. Όπως αναφέρει η ίδια όταν ήταν μικρή την στριφογύριζε και την πετούσε όπου βρει, τη φιλούσε ενώ είχε το τσιγάρο στο στόμα, την κτυπούσε ασύστολα, ακόμα την απειλούσε με όπλο ότι θα την σκοτώσει.

Δεν μπορούσε να αντιδράσει γιατί ήταν μικρή αλλά ευτυχώς τη διεκδίκησε νομικά η γιαγιά της και το πέτυχε. Ο πατέρας της απουσίαζε στο πόλεμο (του 1940).

Ε. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΗΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Ι. Στάσεις Έναντι της Ύπαρξης / Σοβαρότητας του Προβλήματος

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η πρώτη απάντηση του ερωτηματολογίου, κατά πόσο οι ερωτώμενοι πιστεύουν ότι υπάρχει βία στην Κυπριακή οικογένεια. Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό, το 97,7% απάντησε θετικά στο ερώτημα αυτό, το οποίο πιθανά να σημαίνει (α) ότι έχει γίνει αρκετή ευαισθητοποίηση σε σχέση με το πρόβλημα της βίας στην οικογένεια ή/και (β) ότι οι ερωτώμενοι έχουν προσωπικές εμπειρίες (άμεσες ή έμμεσες) σε σχέση με αυτό το πρόβλημα. Η αναγνώριση της ύπαρξης του φαινομένου αυτού είναι σημαντική γιατί οποιαδήποτε προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης ετοιμαστούν μπορούν να κτίσουν σε αυτό το δεδομένο.

Εξίσου σημαντική είναι και η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα σχετικά με τη συχνότητα του φαινομένου της βίας στην οικογένεια. Ένα ποσοστό 50,3% απάντησε ότι αυτό το φαινόμενο παρουσιάζεται στην Κύπρο είτε συχνά είτε πολύ συχνά. Ένα επιπλέον 26,1% πιστεύει ότι βία στην οικογένεια παρουσιάζεται «κάποτε». Αν και το υπόλοιπο ποσοστό των ατόμων που πιστεύει ότι η συχνότητα αυτής της συμπεριφοράς είναι «αραιή» ή «πολύ αραιή» είναι χαμηλό (23,7%), δεν παύει να είναι ανησυχητικό γιατί αυτά τα άτομα φαίνεται να πιστεύουν ότι ενώ η συμπεριφορά αυτή υπάρχει στην κοινωνία, είναι εντούτοις σπάνια. Αυτό πιθανώς να συνδέεται και με ένα από τους μύθους για τη βία στην οικογένεια (Γουώκερ, 1979) που λέει ότι η βία αφορά μόνο ένα μικρό ποσοστό του πληθυσμού: παρόμοια ευρήματα υπήρξαν και σε έρευνες που έχουν γίνει στις ΗΠΑ, π.χ. Στράους και Γκέλες, 1990, Πάκαλο, 1981, Χάνμερ κ.α., 1989, (δηλαδή που δείχνουν ότι παρόλο ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού αναγνωρίζει ότι υπάρχει το φαινόμενο της βίας στην οικογένεια, εντούτοις το θεωρούν σαν κάτι που αφορά μόνο μια μερίδα του λαού).

Σχετικά με τον ορισμό της βίας, η πλειοψηφία των ατόμων φαίνεται να δέχεται ότι η βία μπορεί να είναι σωματική, ψυχολογική ή/και σεξουαλική, παρόλο που οι επιμέρους απαντήσεις στις ερωτήσεις αυτές παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον. Για παράδειγμα, αν και η πλειοψηφία

φαίνεται να πιστεύει ότι η κλωτσιά, το ρίξιμο αντικειμένων, το χαστούκι, το σπρώξιμο, κλπ «σίγουρα αποτελεί σωματική βία» εντούτοις ένα ανησυχητικό ποσοστό (μέχρι και 14% για το σπρώξιμο) λέει ότι «δεν αποτελεί βία.» Μπορεί φυσικά το ποσοστό αυτό να δείχνει τα άτομα εκείνα που όντως ασκούν αυτές τις μορφές βίας και που, με βάση την ψυχολογία του θύτη, αρνούνται να δεχτούν ότι η συμπεριφορά τους είναι επιβλαβής. Αν δούμε όμως και τον πίνακα 3α.21 που δίνει αυξημένα ποσοστά στις ηλικίες 16-18, τότε τα αποτελέσματα είναι ιδιαίτερα ανησυχητικά γιατί αυτό μπορεί να δείχνει ότι (α) οι νέοι σήμερα έχουν βίαιες στάσεις και δε φαίνεται να αντιλαμβάνονται τη σοβαρότητα της βίας ή (β) ότι οι νέοι δεν είναι ευαισθητοποιημένοι για το πρόβλημα αυτό. Πιθανές επεξηγήσεις είναι ότι οι νέοι αυτοί ήταν οι ίδιοι θύματα βίας και βρίσκονται σε φάση "άρνησης" (denial) για το μέγεθος της κακοποίησης τους, δεχόμενοι τη βία σαν μέσο επίλυσης διαφορών, ή ότι οι νέοι, επηρεασμένοι από τα σημερινά μέσα ενημέρωσης έχουν «αναισθητοποιηθεί» σε σχέση με τη βία και δέχονται μόνο την έντονη κακοποίηση σαν βία (δηλ. κλωτσιά, κτύπημα στο πρόσωπο, βιασμό, εξευτελισμό, κλπ).

Το επίμονο 4% (περίπου) που δεν δέχεται ότι η προσβολή, η στέρηση οικονομικής στήριξης, οι απειλές για εγκατάλειψη, και η απαγόρευση επαφής ενός ατόμου με την οικογένεια ή τους φίλους του, είναι επίσης ανησυχητικό γιατί πάλι δείχνει ότι δεν γίνεται αντιληπτή η σοβαρότητα του προβλήματος. Το ίδιο φαίνεται να συμβαίνει φυσικά και για τη σεξουαλική βία, ειδικά το 1,5% που ακόμη και στην ερώτηση για το «βιασμό», απάντησε ότι αυτό δεν αποτελεί βία. Ενδιαφέρον όμως είναι το ποσοστό 55% που απάντησε ότι η άρνηση για σεξουαλική σχέση (από τον ένα από τους δύο συντρόφους) αποτελεί βία. Το αποτέλεσμα αυτό μπορεί να ερμηνευτεί με δύο τρόπους: (α) ότι η στέρηση σεξουαλικής σχέσης είναι μορφή βίας (β) ότι ένας σύντροφος δεν έχει το δικαίωμα να αρνηθεί τη σεξουαλική σχέση γιατί αυτό θα αποτελούσε βία. Το αποτέλεσμα είναι λοιπόν αμφισβητήσιμο και αν νοείται το (β), τότε στην κοινωνία μας πολλά άτομα δεν έχουν ακόμη πειστεί ότι είναι δικαίωμα ενός συντρόφου να αρνηθεί τη σεξουαλική επαφή.

Σε σχέση με τα παιδιά, φαίνεται πάλι ότι ένα ανησυχητικό ποσοστό (15%) δεν πιστεύει ότι το σπρώξιμο, το τράνταγμα, το τσίμπημα, το τράβηγμα αυτιού είναι βία, ενώ ένα 1% πιστεύει ότι ακόμη και η κλωτσιά δεν αποτελεί βία. Απίστευτο φαίνεται και το αποτέλεσμα ότι περίπου 1% του πληθυσμού πιστεύει ότι τα σεξουαλικής φύσεως αγγίγματα, η επίδειξη των γεννητικών οργάνων από ένα ενήλικα, και η έκθεση πορνογραφικού υλικού στο παιδί δεν είναι βία! Ένα μικρό ποσοστό (0,4%) πιστεύει μάλιστα ότι ακόμα και η σεξουαλική επαφή με ένα παιδί δεν είναι βία. Αν αποκλείσουμε την πιθανότητα «λάθους» (ότι δηλαδή οι ερωτώμενοι δεν κατάλαβαν την ερώτηση ή ότι απλά "αστειευόντουσαν") τότε τα αποτελέσματα αυτά είναι φοβερά. Αν και δεν υπάρχουν αντίστοιχα αποτελέσματα σε γνωστές μας έρευνες, μια πιθανή επεξήγηση του γεγονότος αυτού να είναι η πατριαρχική αντιμετώπιση έναντι των παιδιών που θέλει τα παιδιά κτήμα των γονιών τους, που βλέπει τα παιδιά σαν άτομα χωρίς καθόλου δικαιώματα οπότε και η παραβίαση του σώματος τους είναι αποδεκτή.

II. Αντιλήψεις για τα Χαρακτηριστικά των Θυτών και Θυμάτων

Τα περισσότερα άτομα του δείγματος φαίνεται να πιστεύουν ότι η βία ασκείται συχνά από τον άντρα στη γυναίκα (64,3%) ενώ το αντίθετο λένε ότι συμβαίνει αραιά (75%). Αν και η πραγματικότητα φαίνεται να δείχνει ότι μόνο οι γυναίκες του δείγματος ήταν θύματα βίας από το σύντροφο τους (και κανένας άντρας), εντούτοις ένα ποσοστό 15,7% πιστεύει ότι και οι άντρες δέχονται συχνά τη βία της συντρόφου τους. Οι έρευνες του εξωτερικού δείχνουν ότι τα θύματα είναι κυρίως γυναίκες (90-97%) και οι θύτες κυρίως άντρες, το οποίο συμφωνεί και με τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής.

Σε σχέση με τα παιδιά, είναι ενδιαφέρον ότι οι Κύπριοι πιστεύουν ότι τα παιδιά δέχονται πιο συχνά βία από τον πατέρα παρά από τη μητέρα και ότι παράλληλα και οι ίδιοι οι γονείς μπορεί να είναι θύματα (ένα 5-6% απάντησε ότι τα παιδιά ασκούν *συχνά* βία προς τη μητέρα και τον πατέρα). Φυσικά δεν ξέρουμε εδώ *ποια* μορφή βίας υπονοούν τα ερωτώμενα άτομα αν και υποψιαζόμαστε ότι πιθανώς η βία που υπονοείται από παιδιά σε γονείς να είναι ψυχολογικής μορφής, αν και οι στατιστικές της αστυνομίας και του Κέντρου Άμεσης Βοήθειας δείχνουν ότι η βία μπορεί να είναι και σωματική.

Ένας δεύτερος μύθος που φαίνεται όμως να βγαίνει από τα αποτελέσματα⁵ είναι ότι η βία ασκείται κυρίως εναντίον ατόμων *χαμηλού* μορφωτικού και κοινωνικού επιπέδου (ερώτηση 12). Είναι ενδιαφέρον μάλιστα ο συσχετισμός της μόρφωσης με το οικονομικό επίπεδο στο σημείο αυτό: δηλαδή, το ίδιο ποσοστό που είπε ότι η άσκηση βίας εναντίον ατόμων *χαμηλού μορφωτικού* επιπέδου είναι συχνή (περίπου 60%) είπε ότι η άσκηση βίας εναντίον ατόμων *χαμηλού οικονομικού* επιπέδου είναι συχνή. Υπάρχει δηλαδή η εντύπωση ότι τα **θύματα** είναι κυρίως άτομα χαμηλού μορφωτικού και οικονομικού επιπέδου, χωρίς όμως διαχωρισμό ανάμεσα σε άτομα που ζουν σε πόλεις ή χωριά. Η Γουώκερ (1979, 1985) κατέληξε σε παρόμοια συμπεράσματα για τις απόψεις των ατόμων στις ΗΠΑ σε σχέση με το μορφωτικό και οικονομικό επίπεδο, αν και στην

¹ Ο πρώτος μύθος λέει ότι η βία επηρεάζει ένα μικρό ποσοστό του πληθυσμού.

Κύπρο δεν υπάρχει η αντίστοιχη αντίληψη που βρήκε η Γουώκερ ότι η βία υπάρχει κυρίως σε οικογένειες στην πόλη. Επίσης ενδιαφέρον είναι η άρνηση να δεχτούν οι ερωτώμενοι ότι υπάρχει βία εναντίον ατόμων με ειδικές ανάγκες, κάτι που οι έρευνες στις ΗΠΑ αντικρούουν (αν και οι έρευνες για την Κύπρο στο σημείο αυτό είναι περισσότερο εμπειρικές και προέρχονται από τα στοιχεία της αστυνομίας και του Κέντρου Άμεσης Βοήθειας).

Οι στατιστικές, τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Κύπρο, δείχνουν φυσικά ότι τα θύματα μπορεί να προέρχονται από όλα τα κοινωνικο-οικονομικά στρώματα, από πόλεις και χωριά, μορφωμένα ή όχι, νεαρά και ηλικιωμένα. Η ερώτηση 27 (πίνακας 21) δείχνει εξάλλου ότι τα άτομα που δέκτηκαν βία στο δείγμα μας είναι γυναίκες, ηλικίας 19 ως και πάνω από 60, με ποικίλο επίπεδο μόρφωσης, με ποικίλο εισόδημα, και διαμονή κυρίως στη Λευκωσία. Τα αποτελέσματα αυτά συνάδουν με αποτελέσματα των Στράους και Γκέλες, 1990, Σμιθ, 1989, Γουώκερ, 1985, Ντόπας και Ντόπας, 1984, καθώς και με τις στατιστικές που επισημάνθηκαν στην ανασκόπηση της βιβλιογραφίας.

Στην ερώτηση σχετικά με τους **θύτες** (ερώτηση 13), φαίνεται ότι δεν γίνεται παρόμοιος συσχετισμός του ψηλού οικονομικού επιπέδου με το ψηλό μορφωτικό επίπεδο, αν και αυτό γίνεται για το χαμηλό οικονομικό επίπεδο με το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. Δηλαδή, η πλειοψηφία των ατόμων πιστεύει ότι αυτοί που ασκούν συχνά βία είναι *κυρίως* άτομα με ψηλό οικονομικό επίπεδο (58,4%), και κατά δεύτερο λόγο, άτομα με χαμηλό οικονομικό επίπεδο (42,2%) και χαμηλό μορφωτικό επίπεδο (43,7%). Μπορεί να προέρχονται είτε από πόλεις είτε από χωριά.

Ένας τρίτος μύθος που βγαίνει από τα αποτελέσματα είναι ότι τα αίτια της βίας βρίσκονται κυρίως στον αλκοολισμό (με δεύτερα τα ναρκωτικά και τις εξωσυζυγικές σχέσεις). Παρόμοια αποτελέσματα βρήκε και η Γουώκερ (1979) παρόλο που οι εξηγήσεις της βίας δείχνουν ότι ο αλκοολισμός δεν αποτελεί *αιτία* για βία. Μπορεί να υπάρχει συνυφασμός αλλά κυρίως ο αλκοολισμός δρα σαν *αφορμή* παρά σαν αιτία της βίας. Συχνά, άτομα που πίνουν και κακοποιούν

είναι άτομα που κτυπούν ακόμα και όταν δεν βρίσκονται υπό την επίδραση αλκοόλ (δηλ. χαρακτηρίζονται γενικά από τάσεις βίας).

III. Στάσεις Ζωής

Ενδιαφέρον είναι και το αποτέλεσμα ότι τα άτομα που συμμερίζονται την άποψη ότι «η βία είναι θέμα προσωπικό και ότι ο καθένας μπορεί να κάνει ότι θέλει στο βασίλειο του» είναι κυρίως γυναίκες, άνω των 60, με χαμηλή μόρφωση και χαμηλό εισόδημα, που είναι ή ήταν παντρεμένες (χήρες). Ενώ πιθανά να περίμενε κανείς να έχουν κυρίως οι άντρες την άποψη αυτή, το αποτέλεσμα δείχνει πόσο έντονη είναι η σεξιστική κουλτούρα της Κύπρου, σε σημείο που οι ίδιες οι γυναίκες έχουν αποκτήσει αυτό που ο Μαρξ αποκάλεσε «ψευδή συνείδηση» (false consciousness). Η ερμηνεία που δίνει η Βασιλειάδου (1999) στο θέμα αυτό είναι ότι οι γυναίκες εσωτερικεύουν την καταπίεση της κοινωνίας και την αποδέχονται, μεταδίδοντας στη συνέχεια τις αντιλήψεις αυτές στα παιδιά τους.

ΣΤ. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

I.ΜΑΖΙΚΗ ΔΙΑΦΩΤΙΣΗ

1. Τα μέσα ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες, περιοδικά μεγάλης κυκλοφορίας) πρέπει να χρησιμοποιούνται συνειδητά και πιο τακτικά από τους αρμόδιους φορείς διαφώτισης. Μέχρι στιγμής η ενημέρωση γίνεται μάλλον όταν τη ζητήσουν τα διάφορα κανάλια ή τα διάφορα έντυπα παρά όταν την ζητήσουν οι φορείς διαφώτισης. Για να γίνει πιο μαζική και αποτελεσματική διαφώτιση, οι αρμόδιοι φορείς (Συμβουλευτική Επιτροπή, Σύνδεσμος Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Βίας στην Οικογένεια, Φορέας για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, Επιτροπή για το Παιδί, ακαδημαϊκοί γνώστες του θέματος, κλπ) πρέπει να ορίζουν αυτοί τα προγράμματα στα οποία θα παρευρίσκονται, να δράσουν πιο άμεσα για τη δημιουργία εκπομπών διαφώτισης και να διαλέγουν αυτοί το χρόνο και μέσο διαφώτισης.
2. Να γίνει μαζική "καμπάνια" για το πρόβλημα της βίας στην οικογένεια με σκοπό τη διαφώτιση. Η Συμβουλευτική μπορεί να ασκήσει επίδραση στο κρατικό κανάλι για δωρεάν ενημερωτικά "σποτς" κάθε βράδυ (σε ώρα ψηλής τηλεθέασης) ή να χρησιμοποιήσει μέρος του κονδυλίου για διαφώτιση για το σκοπό αυτό. Επίσης θα μπορούσε να προβληθεί από το ΡΙΚ κατάλληλη ταινία και να ακολουθεί συζήτηση. Ένα παράδειγμα τηλεοπτικής ταινίας είναι το "Burning Bed" (πρωταγωνιστεί η Farrah Fawcett). Παράδειγμα καθαρά ενημερωτικής ταινίας είναι η "Λύτρωση", γυρισμένη στην Ελληνική παροικία του Καναδά. Τέτοιες ταινίες υπάρχουν πάμπολλες.
3. Να γυριστεί ειδικό ντοκιμαντέρ από το ΡΙΚ σε συνεργασία με τη Συμβουλευτική Επιτροπή.
4. Να οργανωθούν περισσότερες διαλέξεις ανοικτές για το κοινό με θέμα τη βία στην οικογένεια και τις κοινωνικές/ψυχολογικές προεκτάσεις του φαινομένου. Μια σειρά διαλέξεων από ειδικούς (παρόμοια με τον κύκλο διαλέξεων της κοινωνιολογικής εταιρείας) μπορεί να οργανωθεί για δέκα βδομάδες, για παράδειγμα, έναντι μικρού τέλους συμμετοχής. Τα θέματα μπορεί να κυμαίνονται από θέματα γενικού ενδιαφέροντος (το φαινόμενο στην Κύπρο) μέχρι

θέματα ειδικού ενδιαφέροντος (πώς οι νηπιαγωγοί μπορούν να εντοπίζουν παιδιά θύματα κακοποίησης).

5. Να αναρτιστούν "ρίζ35" ή "ρο5ί6Γ5" διαφώτισης σε όλες τις πόλεις και χωριά, πιθανά με το τηλέφωνο του Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (1440). Πόστερ μπορούν να αναρτιστούν και στις στάσεις λεωφορείων. Παρόμοια δράση ανέπτυξαν και άλλοι φορείς με αρκετή επιτυχία. Επιτυχία είχε και η ενημέρωση για την ανοικτή γραμμή νέων και η διαφώτιση για τα ναρκωτικά.
6. Διαφωτιστικό υλικό μπορεί να σταλεί με τους λογαριασμούς της ΑΗΚ, ΑΤΗΚ, Υδατοπρομήθειας, κλπ (μετά από ειδική έγκριση). Το υλικό μπορεί να γνωστοποιεί ότι η βία στην οικογένεια είναι ποινικό αδίκημα και να δίνει το τηλέφωνο της γραμμής βοήθειας.
7. Να γίνουν ενημερωτικές διαλέξεις κυρίως από την τηλεόραση και το ράδιο ειδικά για το νόμο και τις πρόνοιες του.

II. Ειδικές Εκδηλώσεις

1. Να γίνουν ειδικά σεμινάρια προς παιδαγωγούς (νηπιαγωγούς, δασκάλους/ες, καθηγητές/τριες) με θέμα τη βία στην οικογένεια, τις επιπτώσεις στα παιδιά, την αντιμετώπιση των πιθανών περιστατικών, κλπ. Τα σεμινάρια αυτά να γίνουν επί συστηματικής βάσης και ειδικά μαθήματα να ενταχθούν (όπου είναι δυνατό και εφικτό) στο αναλυτικό πρόγραμμα των Κολεγίων και Πανεπιστημίων.
2. Να γίνεται επιμόρφωση φοιτητών/τριών για το θέμα της βίας στην οικογένεια και πιο ειδικά της βίας σε νεαρά ζευγάρια - τι είναι βία, γιατί υπάρχει, πώς αντιμετωπίζεται, κλπ - συμπεριλαμβανομένων και της ψυχολογικής βίας και της σεξουαλικής καταπίεσης και βίας (date rape). Το Intercollege για παράδειγμα δίνει κάποιο υλικό για το θέμα 'orientation program' των πρωτοετών του Κολεγίου.
3. Να δημιουργηθεί πρόσβαση σε όλα τα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία με ενημερωτικές διαλέξεις για γονείς, παιδαγωγούς, διεύθυνση και παιδιά.
4. Να σταλεί ενημερωτικό υλικό (με το 1440) σε όλα τα σχολεία για ενημέρωση του διδακτικού προσωπικού και στη συνέχεια για ενημέρωση γονιών. Το κάθε παιδί να δώσει υλικό στους γονείς του.
5. Να ενταχθεί ειδικό μάθημα για τις σχέσεις των φύλων κλπ, στο αναλυτικό πρόγραμμα των λυκείων ή να γίνονται υποχρεωτικές διαλέξεις για το θέμα της βίας στην οικογένεια μέσα από άλλο μάθημα (πιθανά Αγωγή Υγείας κλπ). Παρόλο που η εισήγηση αυτή υπάρχει προς το Υπουργείο παιδείας δεν εφαρμόζεται πλατιά η διδασκαλία του θέματος αυτού, πιθανά επειδή οι καθηγητές/τριες δεν νιώθουν άνετα με το θέμα- άρα, χρειάζεται ειδική εκπαίδευση των καθηγητών/τριών.
6. Να προσφέρονται ειδικά μαθήματα σε νέους γονείς για θέματα πειθαρχίας των παιδιών, υγείας, κλπ από τα Επιμορφωτικά Μαθήματα του Υπ. Παιδείας ή μέσα από τοπικές οργανώσεις ή συνδέσμους. Διαλέξεις για το ειδικό θέμα της πειθαρχίας και της «σωματικής τιμωρίας» μπορούν να γίνουν και στα σχολεία και στους γονείς.

7. Στα μαθήματα που προσφέρουν τα νοσοκομεία και κλινικές για νέες μητέρες/ έγκυες μπορεί να περιληφθεί και διάλεξη για το πιο πάνω θέμα.
8. Να ενταχθούν τα ειδικά μαθήματα στη Νοσηλευτική Σχολή, παρόμοια με αυτά που γίνονται στην Αστυνομική Ακαδημία.
9. Να γίνει διαφώτιση / ενημέρωση σε δικαστές / δικηγορικό σύλλογο για τη βία στην οικογένεια και τις ιδιαιτερότητες της ψυχολογίας των θυμάτων και θυτών.

Σε σχέση με τις πιο πάνω εισηγήσεις, τονίζεται φυσικά ότι το πρόβλημα της βίας στην οικογένεια δεν είναι ένα πρόβλημα ασύνδετο με τα γενικότερα προβλήματα της Κυπριακής κοινωνίας, όπως ο σεξισμός, η πατριαρχία, η προώθηση της βίας από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης η αποδοχή της βίας σαν μέσο διαπαιδαγώγησης στο σπίτι, στο σχολείο, η μη εφαρμογή της νομοθεσίας κλπ. Δηλαδή, ενόσω τα μέσα ενημέρωσης καλλιεργούν μέσα από τις διάφορες τηλεοπτικές σειρές και έργα την αποδοχή της βίας σαν μέσο επίλυσης διαφορών, ενόσω τα παιδιά μαθαίνουν μέσα από τα εξώφυλλα οικογενειακών περιοδικών ότι το κορμί μιας γυναίκας είναι αντικείμενο για ευρεία κατανάλωση και όχι ισότιμο ενός ανδρικού κορμιού, ενόσω η Ελληνική γλώσσα είναι ακόμη σεξιστική, για να αναφέρουμε μόνο μερικά παραδείγματα γενικότερων προβλημάτων, 'τοτε οι πιο πάνω εισηγήσεις οπωσδήποτε δεν θα είναι αρκετές για αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια.

Με λίγα λόγια, πιστεύουμε—με βάση τη δράση των ξένων οργανώσεων για το θέμα της βίας στην οικογένεια - ότι οι αρμόδιοι φορείς για αυτό το πρόβλημα πρέπει να δημιουργήσουν «συμμαχίες» και με άλλους φορείς οι οποίοι φαινομενικά ασχολούνται με «διαφορετικά θέματα».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Βιβλιογραφία

- Andrews, B. (1987). *Violence in Normal Families*. Paper presented at the Marriage Research Center Conference on Family Violence, London, April 1987 (from the internet).
- Bachman, R. and Saltzman, L. (1993). Violence Against Women: Estimates from a Redesigned Survey. Annapolis, Maryland
- Bachman, R. (1994). Violence Against Women: A National Crime Victimization Survey Report. Washington, DC: Department of Justice.
- Barnett, O., Miller-Perrin, C, and Perrin R. (1997). Family Violence Across the Lifespan. London: Sage.
- Battered Women Fighting Back (1990). Domestic Violence: The Facts. Boston, MA: A Handbook to Stop Violence.
- Carlson, B. (1984). *Children's Observations of Interparental Violence*. In Edwards, A. (Ed), Battered Women and their Families. New York, NY: Springer.
- Carlsson, U. and von Feilitzen, C. (1998). *Introduction*. In U. Carlsson and C. von Feilitzen (Eds), Children and Media Violence. Yearbook from the UNESCO International Clearinghouse on Children and Violence on the Screen. Goteborg, Sweden: UNESCO.
- Dobash, R.E. and Dobash, R.P. (1979). Violence Against Wives. New York, NY: The Free Press.
- Dobash, R.E. and Dobash, R.P. (1981). *Community Response to Violence Against Wives: Charivari, Abstract Justice and Patriarchy*. Social Problems, 28(5): 563-581.
- Dobash, R.E. and Dobash, R.P. (1984). *The nature and Antecedents of Violent Events*. British Journal of Criminology. 24(3): 269-288.
- Doumas, D., Margolin, G., and John R. (1994). *The Intergenerational Transmission of Aggression Across the Generations*. Journal of Family Violence. 9:157-175,
- Edleson, J. and Tolman, R. (1992). Intervention for Men Who Batter: An Ecological Approach. Newbury Park, CA: Sage.
- Featherstone, B. (1997). *What has Gender Got to Do With It? Exploring Physically Abusive Behaviour Towards Children*. British Journal of Social Work. 27: 419-433.
- Feldman, C. and Ridley, C. (1995). *The Etiology and Treatment of Domestic Violence Between Adult Partners*. In Clinical Psychology: Science and Practice, 2(4): 317-348.
- Ferraro, K. and Johnson, J. (1982). *How Women Experience Battering: The Process of Victimization*. Social Problems, 30(3): 325-339.
- Freeman, M. (1980). *Violence Against Women: Does the Legal System Provide Solutions or Itself Constitute the Problem?* British Journal of Law and Society. 7(2): 215-241.
- Frieze, I. (1983). *Investigating the Causes and Consequences of Marital Rape*. Signs, 8(3): 532-553.
- Gayford, J. (1978). *Battered Wives*. In Martin, J., Violence and the Family. Chichester, UK: John Wiley.
- Gelles, R. (1974). The Violent Home. Beverly Hills, CA: Sage.
- Gelles, R. (1976). *Abused Wives: Why do they Stay?* Journal of Marriage and the Family, November: 659-669.

- Gelles, R. (1977). *No Place to Go: The Social Dynamics of Marital Violence*. In M. Roy (Ed), Battered Women. New York, NY: Van Nostrand Reinhold.
- Gelles, R. (1983). *An Exchange/Social Control Theory*. In D. Finkelhor et al. (Eds), The Dark Side of Families. Beverly Hills, CA: Sage.
- Gelles, R. (1995). Contemporary Families: A Sociological View. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Gelles, R. and Loseke, D. (1993). Current Controversies on Family Violence. Newbury Park, CA:
- Gelles, R. and Straus, M. (1980). Intimate Violence. New York, NY: Simon and Schuster
- Gelles, R. and Cornell, C. (1985). Intimate Violence in Families. Beverly Hills, CA: Sage.
- Hanmer, J., Radford, J., and Stanko, E. (1989). Women, Policing, and Male Violence: International Perspectives. London, UK: Routledge
- Hooks, B. (1985). Feminist Theory: From Margin to Center. Boston, MA: South End Press.
- Jonker J. (1986). Victims of Violence. London, UK: Fontana.
- Jouriles, E. and O'Leary, K. (1985). *Interspousal Reliability of Reports of Marital Violence*. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 53(3): 419-421.
- Kelly, L. (1988). Surviving Sexual Violence. Cambridge, UK: Basil Blackwell.
- Kingston, P. and Penhale, B. (1995). Family Violence in the Caring Professions. London, UK: Macmillan Press.
- Levinger, G. (1966). *Source of Marital Dissatisfaction Among Applicants for Divorce*. American Journal of Orthopsychiatry, 36(5): 803-807.
- Lasch, C. (1977). Haven in a Heartless World: The Family Besieged. New York, NY: Basic Books.
- Loving, N. and Farmer, M. (1980). Responding to Spouse Abuse and Wife Beating: A Guide for the Police. Washington, DC: Police Executive Research Forum.
- Mackinnon, C. (1989). Toward a Feminist Theory of the State. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Mackinnon, C. (1993). Only Words. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Martin, J. (1978). Violence in the Family. Chichester, UK: John Wiley and Sons.
- Miller, A. (1994). For Your Own Good: The Roots of Violence in Child-Rearing. London, UK: Virago Press.
- Moore, J. (1975). *Yo-yo Children: Victims of Matrimonial Violence*. Child Welfare, 54: 557-566.
- Morris, A. (1987). Women, Crime and Criminal Justice. Oxford, UK: Blackwell.
- Mullender, A. (1996). Rethinking Domestic Violence. The Social Work and Probation Response. London, UK: Routledge
- Nisonoff, L. and Bitman, I. (1979). *Spouse Abuse: Incidence and Relationship to Selected Demographic Variables*. Victimology, 4: 131-140.

- O'Leary, K. (1993). *Through a Psychological Lens: Personality Traits, Personality Disorders and Levels of Violence*. In Gelles, R. and Loseke, D., Current Controversies on Family. Newbury Park, CA: Sage.
- Pagelow, M. (1981). Woman Battering: Victims and their Experiences. Beverly Hills, CA: Sage.
- Pantazi, R. (1997). Social Workers' Perceptions of Family Violence in Cyprus. MA thesis, University of Bradford, UK.
- Pahl, J. (1985). Private Violence and Public Policy. London, UK: Routledge and Kegan Paul.
- Peled, I., Jaffe, P., Edleson, J. (1995). Ending the Cycle of Violence: Community Responses to Children of Battered Women. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Pleck, E. (1987). Domestic Tyranny: The Making of Social Policy Against Family Violence from Colonial Times to the Present. New York, NY: Oxford University Press.
- Radloff, L. and Rae, D. (1979). *Components of Sex Difference in Depression*. Journal of Abnormal Psychology, 88(2): 174-181
- Radloff, L and Cox, S. (1981). *Sex Differences in Depression in Relation to Learned Susceptibilities*. In Cox, S. (Ed), Female Psychology: The Emerging Self. New York, NY: St Martin's Press.
- Rosenbaum, A., Cohen, P. and Forstrom-Cohen, B. (1991). *The Ecology of Domestic Aggression Toward Adult Victims*. In Ammerman, R. and Hersen, M (Eds), Case Studies in Family Violence. New York, NY: Plenum.
- Russell, D. (1982). Rape in Marriage. New York, NY: Collier Books.
- Segal, L. (1990). Slow Motion. Changing Masculinities. Changing Men. London, UK: Virago Press.
- Smith, L. (1989). Domestic Violence. Home Office Research Study No. 107. London, UK: Her Majesty's Stationery Office.
- Stacy, W. and Shupe, A. (1983). The Family Secret. Boston, MA: Beacon Press.
- Stanko, E. (1985). Intimate Intrusions: Women's Experiences of Male Violence. London, UK: Routledge and Kegan Paul.
- Stark, E. and Flitcraft, A. (1985). *Woman-battering, Child Abuse and Social Heredity: What is the Relationship?* In Johnson, N. (Ed), Marital Violence. London, UK: Routledge and Kegan Paul.
- Straus, M. (1978). *Wife Beating: How Common and Why?* Victimology, 2(3-4): 443-458.
- Straus, M. and Gelles, R. (1990). Physical Violence in American Families: Adaptations to Violence in 8145 Families. New Brunswick, NJ: Transaction.
- Straus, M., Gelles, R., and Steinmetz, S. (1980). Behind Closed Doors. New York, NY: Anchor.
- Vassiliadou, M. (1999). *Our Struggle for Independence; Women's attitudes and Practices in Cyprus*, forthcoming.
- Walker, L. (1979). *The Battered Woman*. New York, NY: Harper.
- Walker, L. (1987). Terrifying Love: Why Battered Women Kill and How Society Responds. New York, NY: Harper

Wolfe, D., Jaffe, P., Wilson, S. and Zak, L. (1985). *Children of Battered Women: The Relation Between Child Behaviour, Family Violence and Maternal Stress*. Journal of Consulting Clinical Psychology, 55(5): 657-665.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β
Λογιστική Παλινδρόμηση

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για να εντοπιστούν οι παράγοντες που πιθανόν να προκαλούν βία στην οικογένεια είναι η "stepwise forward selection". Η συγκεκριμένη μέθοδος προϋποθέτει την επιλογή ενός αριθμού μεταβλητών ως τις ανεξάρτητες μεταβλητές του μοντέλου. Από τις μεταβλητές που θα επιλεγούν για να εισαχθούν στο μοντέλο η συγκεκριμένη μέθοδος επιλέγει μια μεταβλητή κάθε φορά και την προσθέτει μαζί με την σταθερά στο μοντέλο. Επειδή χρησιμοποιούνται πολλές ανεξάρτητες μεταβλητές σε σύγκριση με τις περιπτώσεις (03505) αυτό είναι ένας τρόπος να εισάγεται μια μεταβλητή κάθε φορά και να επανεκτιμείται το μοντέλο. Η μεταβλητή με το μεγαλύτερο t -ratio είναι η πρώτη που εισάγεται στο μοντέλο. Επειδή χρησιμοποιούνται πολλές ανεξάρτητες μεταβλητές σε σύγκριση με τις περιπτώσεις (03565) αυτό είναι ένας τρόπος να εισάγεται μια μεταβλητή κάθε φορά και να επανεκτιμείται το μοντέλο. Η μεταβλητή με το μεγαλύτερο t -ratio είναι η πρώτη που εισάγεται στο μοντέλο.

Με αυτό τον τρόπο αλλάζουν οι εκτιμήσεις των συντελεστών των ανεξάρτητων μεταβλητών μαζί με τα t -ratios. Αυτό συμβαίνει επειδή στην πολλαπλή παλινδρόμηση οι εκτιμήσεις των συντελεστών εξαρτώνται από τις υπόλοιπες ανεξάρτητες μεταβλητές της εξίσωσης. Με το να εισάγεται μια ανεξάρτητη μεταβλητή κάθε φορά, οι υπόλοιπες μεταβλητές αλλάζουν όσον αφορά τη σημαντικότητα τους στο μοντέλο. Για να εισαχθεί ένας παράγοντας στο μοντέλο, πρέπει να ικανοποιούνται τα κριτήρια σημαντικότητας. Κατά συνέπεια η εξίσωση επαναυπολογίζεται και τα κριτήρια αυτά επαναλαμβάνονται. Το τελικό αποτέλεσμα είναι ένα μοντέλο που ικανοποιεί τα κριτήρια.

Το βασικό κριτήριο για να αποδειχθεί ή να απορριφθεί το μοντέλο είναι το t -ratio. Το t -ratio δείχνει ότι αν το null hypothesis (δηλαδή αν ο συγκεκριμένος παράγοντας δεν είναι σημαντικός για το μοντέλο) γίνει αποδεκτό, τότε ο συντελεστής παλινδρόμησης που αναφέρεται στη συγκεκριμένη μεταβλητή i , θεωρείται ότι πλησιάζει προς το μηδέν και επομένως η μεταβλητή δεν είναι σημαντική για να μείνει στο μοντέλο.

Αν το t -ratio είναι πολύ μικρό, τότε ο συντελεστής είναι ασήμαντος και βγαίνει από το μοντέλο. Μαζί με το t -ratio παίρνουμε και αποτελέσματα για το p -value. Αν το p -value είναι μεγαλύτερο του 0,05 τότε ο συντελεστής είναι ασήμαντος σε επίπεδο εμπιστοσύνης 5%.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ
Ερωτηματολόγιο

6.	Μόρφωση	7.	Εισόδημα οικογένειας
1.	Χωρίς Ιχολικη Μόρφωση	1	λινότερο από 5 000
2.	Δημοτικού	2.	5.000 -10.000
3.	Μέσης Παιδείας	3.	10.001 -15.000
4.	Κολλεγίου	4.	15.001 - 20.000
5.	Πανεπιστημίου	5.	20.001 - 25.000
6.	Μεταπτυχιακή	6.	25.001 και άνω
8.	Επάγγελμα: (Είδος Εργασίας)		
-

Ορισμός: Η έννοια Οικογενειακή Βία ορίζεται ως εξής: Οποιαδήποτε πράξη ή συμπεριφορά με την οποία προκαλείται σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βία σε οποιοδήποτε μέλος της οικογένειας.

9α. Πιστεύετε ότι το φαινόμενο της Βίας στην Οικογένεια υπάρχει στην Κύπρο;

- α. Ναι β. Όχι

ANNAI

9β. Πόσο συχνά πιστεύετε ότι παρουσιάζεται τέτοια συμπεριφορά;

1. πολύ αραιά	2. αραιά	3. κάποτε	4. συχνά	5. πολύ συχνά
---------------	----------	-----------	----------	---------------

10. Ποιες συμπεριφορές από τις παρακάτω θα θεωρούσατε ότι αποτελούν πράξεις βίας στην οικογένεια; Βαθμολογήστε από το 0-2 (0 δεν αποτελεί, 1 ίσως αποτελεί, 2 σίγουρα αποτελεί).

A. Προς την/τον σύντροφο:

	0 δεν αποτελεί	1 ίσως αποτελεί	2 σίγουρα αποτελεί
ΣΩΜΑΤΙΚΗ			
1. σπρώξιμο			
2. τράνταγμα [ΣΟΥΣΙΜΟ]			
3. τράβηγμα μαλλιών			
4. χαστούκι			
5. κτύπημα στο σώμα ή στο πρόσωπο			
6. ρίξιμο αντικειμένων			
7. κλωτσιά			
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ	0	1	2
1. ο ένας σταματά να μιλά στον άλλο			
2. απειλή κατά της ζωής της/του			
3. προσβολή/χρήση άσχημων επιθέτων			
4. φωνές			
5. απειλές για εγκατάλειψη			
6. εξευτελισμός			
7. απαγόρευση επαφής με φίλους/οικογένεια			
8. στέρηση οικονομικής στήριξης (πχ ο άντρας να μην δίνει λεφτά στη γυναίκα ή στα παιδιά)			
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ	0	1	2
1. άρνηση για σεξουαλική σχέση (από ένα από τους συντρόφους)			
2. σεξουαλικής φύσεως αγγίγματα παρά τη θέληση του ατόμου			
2. σεξουαλικής φύσεως πράξεις (εκτός του βιασμού) παρά τη θέληση του ατόμου			
3. βιασμός από σύντροφο			

B. Προς το παιδί:

ΣΩΜΑΤΙΚΗ	0 δεν αποτελεί	1 ίσως αποτελεί	2 σίγουρα αποτελεί
1. σπρώξιμο			
2. τράνταγμα [ΣΟΥΣΙΜΟ]			
3. τσίμπημα			
4. τράβηγμα μαλλιών			
5. τράβηγμα αυτιού			
6. χαστούκι			
7. κτύπημα στο σώμα ή στο πρόσωπο			
8. ρίξιμο αντικειμένων			
9. κλωτσιά			
10. δάγκωμα			
11. γρονθοκόπημα			
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ	0	1	2
1. εκφοβισμός με φωνές και απειλές για εγκατάλειψη			
2. εκφοβισμός κατά τις σωματικής ακεραιότητας / κατά της ζωής (πχ θα σε σπάσω στο ξύλο / σκοτώσω)			
3. μη-φραστικός εκφοβισμός (απειλητικά βλέμματα, σωματική στάση)			
4. συναισθηματική απειλή (πχ δεν σε αγαπώ)			
5. απομόνωση (πχ κλείσιμο στο δωμάτιο)			
6. προσβολή/χρήση άσχημων επιθέτων			
7. εξευτελισμός / υποτίμηση (πχ δεν αξίζεις τίποτε)			
8. απόρριψη (πχ^εν είσαι παιδί μου)			
9. απαγόρευση επαφής με φίλους/ οικογένεια			
10. παρακολούθηση σκηνών βίας μεταξύ των γονιών			
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ	0	1	2
1. σεξουαλικής φύσεως άγγιγμα			
2. επίδειξη γεννητικών οργάνων από ενήλικα στο παιδί			
3. σεξουαλική επαφή			
4. έκθεση πορνογραφικού υλικού στο παιδί			
ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ ΠΑΙΔΙΟΥ	0	1	2
1. ανεπαρκής διατροφή			
2. ανεπαρκής ιατρική φροντίδα			
3. ανεπαρκής ένδυση			
4. ανεπαρκής οικονομική στήριξη (πχ χαρτζιλίκι)			
5. εγκατάλειψη παιδιού στο σπίτι χωρίς επιτήρηση			
6. έλλειψη ενδιαφέροντος για τα μαθήματα του παιδιού			

11. Πόσο συχνά πιστεύετε ότι υπάρχει βία ανάμεσα στις ακόλουθες κατηγορίες ατόμων;

	ποτέ 0	αραιά 1	συχνά 2
α. από τον άντρα στη γυναίκα			
β. από τη γυναίκα στον άντρα			
γ. από τον πατέρα στο παιδί			
δ. από τη μητέρα στο παιδί			
ε. από το ένα παιδί στο άλλο			
στ. από το παιδί στον πατέρα			
ζ. από το παιδί στη μητέρα			

12. Πόσο συχνά πιστεύετε ότι ασκείται βία εναντίον των ακόλουθων κατηγοριών ατόμων;

	ποτέ 0	αραιά 1	συχνά 2
α. σε άτομα ψηλού μορφωτικού επιπέδου			
β. σε άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου			
γ. σε άτομα χαμηλού οικονομικού επιπέδου			
δ. σε άτομα ψηλού οικονομικού επιπέδου			
ε. σε άτομα που ζουν σε πόλη			
στ. σε άτομα που ζουν σε χωριό			
ζ. σε άτομα με ειδικές ανάγκες			

13. Πόσο συχνά πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό το φαινόμενο από τις ακόλουθες κατηγορίες ατόμων;

	ποτέ 0	αραιά 1	συχνά 2
α. από άτομα ψηλού μορφωτικού επιπέδου			
β. από άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου			
γ. από άτομα χαμηλού οικονομικού επιπέδου			
δ. από άτομα ψηλού οικονομικού επιπέδου			
ε. από άτομα που ζουν σε πόλεις			
στ. από άτομα που ζουν στα χωριά			

14. Κατά τη γνώμη σας ποιοι από τους παρακάτω λόγους μπορούν να αποτελούν τα αίτια της βίας σε μία οικογένεια; Σημειώστε τους 3 πιο σημαντικούς λόγους με σειρά προτεραιότητας (1 ο πιο σημαντικός). [ΔΕΙΞΕΤΕ ΚΑΡΤΑ.]

α. αλκοολισμός	
β. ναρκωτικά	
γ. γαρτοπαίγνιο	
δ. επεμβάσεις πεθερικών/γονιών	
ε. άρνηση για σεξουαλική επαφή	
στ. εξωσυζυγικές σχέσεις	
ζ. διαφωνία στην οικονομική διαχείριση	
η. οικονομικό πρόβλημα	
θ. άγχος από δουλειά	
ι. διαφορά ηλικίας	
κ. ασυμφωνία χαρακτήρων (μεταξύ συζύγων)	
λ. διαφωνία όσον αφορά την διαπαιδαγώγηση των παιδιών	
μ. προηγούμενες εμπειρίες βίας	
ν. γυναίκες των καιπαρέ	
ξ. ζήλεια	
ο. σχολική αποτυχία των παιδιών	

15. Με ποιο από τα δύο πιο κάτω σχόλια συμφωνείτε:

- α. Η βία σε μια οικογένεια αφορά μόνο τη συγκεκριμένη οικογένεια και δεν πρέπει να επεμβαίνει κανένας με οποιονδήποτε τρόπο. (Το κάθε άτομο δικαιούται να κάνει ότι θέλει στο σπίτι του γιατί αυτό είναι το βασίλειο του.)
- β. Η βία στην οικογένεια είναι ένα σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί με συγκεκριμένους τρόπους (π.χ. κατάλληλη νομοθεσία)

16. Παρακαλώ απαντήστε κατά πόσο συμφωνείτε η διαφωνείτε με τα ακόλουθα:

	Διαφωνώ Απόλυτα 1	Διαφωνώ 2	Δεν Ξέρω 3	Συμφωνώ 4	Συμφωνώ Απόλυτα 5
α. " Το ξύλο βγήκε απ'τον παράδεισο"					
β. Τα άτομα στα οποία ασκείται, βία την προκαλούν με τον τρόπο τους					
γ. Η μη-θεληματική σεξουαλική επαφή ανάμεσα σε ένα ζευγάρι πρέπει να θεωρείται βιασμός					
δ. Ο άντρας δικαιούται να έχει εξωσυζυγικές σχέσεις					
ε. Η γυναίκα δικαιούται να έχει εξωσυζυγικές σχέσεις					
στ. Το να φωνάζει ο άντρας στη γυναίκα, με σκοπό να επιβάλλει τις απόψεις του, είναι κάτι αποδεκτό στις σχέσεις					
ζ. Το να φωνάζει η γυναίκα, στον άντρα με σκοπό να επιβάλλει τις απόψεις του, είναι κάτι αποδεκτό στις σχέσεις					
η. Ο άντρας πρέπει να δείχνει την εξουσία του μέσα στο σπίτι					
θ. Στις γυναίκες αρέσει να είναι βίαιοι οι άντρες τους					
ι. Δεν αποτελεί βία όταν ένας άντρας δίνει πότε-πότε κανένα χαστούκι στη γυναίκα του					
κ. Το να απειλά ο ένας σύντροφος τον άλλο με εγκατάλειψη δεν αποτελεί μορφή βίας.					
λ. Το να προσβάλλεις τα παιδιά σου μπροστά στους άλλους, είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος πειθαρχίας					
μ. Το να "βάζεις τις φωνές" στα παιδιά σου είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για να τα ελέγξεις					
ν. Οι γονείς που κτυπούν τα παιδιά τους το κάνουν για καλό τους					
ξ. Το να απειλούν οι γονείς τα παιδιά με εγκατάλειψη είναι αποτελεσματικός τρόπος για να τα ελέγξουν					
ο. είναι δικαίωμα των γονιών να "δίνουν ξύλο" στα παιδιά τους					

17α. Υπάρχουν περιπτώσεις που θα δικαιολογούσατε την περίπτωση ο άντρας να κτυπά την γυναίκα του - και αν ναι, ποιες;

- α. Ναι
β. Όχι

17β. ΑΝ ΝΑΙ, σε ποιές/ποιά είδη περιπτώσεων;

18α. Υπάρχουν περιπτώσεις που θα δικαιολογούσατε από τον γονιό να κτυπά το παιδί του - και αν ναι, ποιες;

- α. Ναι
- β. Όχι

18β. ΑΝ ΝΑΙ, σε ποιές/ποιά είδη περιπτώσεων;

19. Τι αισθάνεστε για τα θύματα βίας και σε ποιο βαθμό;

	ποτέ 0	αραιά 1	συχνά 2
α. Κατανόηση για τα προβλήματα τους			
β. Όχι μόνο κατανόηση αλλά και συμπάθεια προς αυτούς			
γ. Αδιαφορία (τι με ενδιαφέρει εμένα)			
δ. Καχυποψία (μήπως φταίνε αυτά για την κατάσταση τους;)			
ε. Αντιπάθεια (για να τα κτυπούν σίγουρα πως κάτι κακό κάνουν)			
στ.άλλο συναίσθημα (ονομάστε το)			

20α. Αν υπήρξατε μάρτυρας βίας είτε στο δικό σας είτε ή κάποιο γειτονικό σπίτι προσπαθήσατε να επεμβείτε με οποιονδήποτε τρόπο;

- α. Ναι, επενέβηκα στο δικό μου σπίτι όχι στο γειτονικό
- β. Ναι, επενέβηκα σε γειτονικό σπίτι όχι στο δικό μου
- γ. Ναι, επενέβηκα και στις δύο περιπτώσεις
- δ. Όχι, δεν επενέβηκα
- ε. Δεν υπήρξα μάρτυρας βίας

20β. ΑΝ ΝΑΙ, με ποιόν ή ποιους τρόπους;

	στο δικό σας σπίτι	σε γειτονικό
α. τους μίλησα για να τους ηρεμήσω		
β. κάλεσα συγγενείς ή φίλους του θύματος /θύτη		
γ. κάλεσα την αστυνομία		
δ. κάλεσα ειδικό (ψυχολόγο κλπ)		
ε. κάλεσα το Κέντρο Άμεσης Βοήθειας -1440		
στ. κάλεσα το Γραφείο Ευημερίας		
ζ. κάτι άλλο (τι)		

20γ. Νομίζετε ότι ήταν σωστός ο τρόπος που αντιδράσατε ή θα αντιδρούσατε διαφορετικά αν ξανασυνέβαινε κάτι τέτοιο; Γιατί ναι ή γιατί όχι;

ΟΠΟΥ ΙΣΧΥΕΙ ΡΩΤΗΣΤΕ:

21. Πόσο συχνά θα λέγατε ότι εσείς επιλέγετε τους παρακάτω τρόπους για να επιλύσετε προβλήματα στο γάμο σας;

	ποτέ 0	αραιά 1	συχνά 2
1. Συζητάτε το πρόβλημα ήρεμα			
2. Χρησιμοποιάτε τρίτο άτομο για να μεσολαβήσει να λυθεί το πρόβλημα			
3. Καταλήγετε στις φωνές και στις προσβολές			
4. Ξεσπάτε σε κλάματα			
5. Αρνήστε να συζητήσετε			
6. Γίνεστε φραστικά επιθετικός/η			
7. Απειλείτε να τον/την κτυπήσετε			
8. Την/τον κτυπάτε			

22. Πόσο συχνά θα λέγατε ότι **ο/η σύζυγος σας** επιλύει προβλήματα στο γάμο σας με τους παρακάτω τρόπους;

	ποτέ 0	αραιά 1	συχνά 2
1. Συζητά το πρόβλημα ήρεμα			
2. Χρησιμοποιεί τρίτο άτομο για να μεσολαβήσει να λυθεί το πρόβλημα			
3. Καταλήγει στις φωνές και στις προσβολές			
4. Ξεσπά σε κλάματα			
5. Αρνείτε να συζητήσετε			
6. Γίνετε φραστικά επιθετικός/η			
7. Απειλεί να σας κτυπήσει			
8. Σας κτυπά			

23. Πόσο συχνά θα λέγατε ότι επιλέγετε τους παρακάτω τρόπους για να επιλύσετε προβλήματα **με τα παιδιά σας**;

	ποτέ 0	αραιά 1	συχνά 2
1. Συζητάτε το πρόβλημα ήρεμα			
2. Χρησιμοποιάτε τρίτο άτομο για να μεσολαβήσει να λυθεί το πρόβλημα			
3. Καταλήγετε στις φωνές και στις προσβολές			
4. Ξεσπάτε σε κλάματα			
5. Αρνήστε να συζητήσετε			
6. Γίνεστε φραστικά επιθετικός/η			
7. Απειλείτε να τα κτυπήσετε			
8. Τα κτυπάτε			

24. Πόσο συχνά θα λέγατε ότι τα παιδιά σας επιλέγουν τους παρακάτω τρόπους για να επιλύσουν τα προβλήματα **μαζί σας**;

	ποτέ 0	αραιά 1	συχνά 2
1. Συζητούν το πρόβλημα ήρεμα			
2. Χρησιμοποιούν τρίτο άτομο για να μεσολαβήσει να λυθεί το πρόβλημα			
3. Καταλήγουν στις φωνές και στις προσβολές			
4. Ξεσπούν σε κλάματα			
5. Αρνούνται να συζητήσουν			
6. Γίνονται φραστικά επιθετικά			
7. Απειλούν να σας κτυπήσουν			
8. Σας κτυπούν			

Μέχρι εδώ ρωτήσαμε τις απόψεις σας για κάποια γενικά θέματα. Στη σημαντική αυτή έρευνα μας ενδιαφέρουν και οι προσωπικές σας εμπειρίες για να μπορέσουμε να βοηθήσουμε στην ελαχιστοποίηση του φαινομένου της βίας στην οικογένεια. Γι αυτό, το επόμενο μέρος που είναι απόλυτα εμπιστευτικό, θα πρέπει να το απαντήσετε εσείς προσωπικά. Όταν τελειώσετε, παρακαλώ σφραγιστέ τις απαντήσεις σας στο φάκελο που σας δώσαμε. Επαναλαμβάνουμε ότι όλες οι απαντήσεις είναι ανώνυμες και εμπιστευτικές. Η δική σας συνεισφορά είναι ιδιαίτερα σημαντική για να εκτιμηθεί σωστά το μέγεθος του προβλήματος και να υπάρξει η ορθή αντιμετώπιση από την πλευρά της πολιτείας.

